

KAFKAS
ÜNİVERSİTESİ
1992

EĞİTİM FAKÜLTESİ

DEDE KORKUT
EĞİTİM FAKÜLTESİ

EĞİTİM

EĞİTİM FAKÜLTESİ

EĞİTİM FAKÜLTESİ

EĞİTİM FAKÜLTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ

e-KEAD

e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi e-Kafkas Journal of Educational Research

Cilt:6 Sayı:1 Yıl:2019 (Nisan) Volume:6 Number:1 Year:2019 (April)

e-ISSN:2148-8940

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi
Cilt 6, Sayı 1, Nisan 2019
E-Kafkas Journal of Educational Research
Volume 6, Number 1, April 2019

e – ISSN : 2148 – 8940

Sahibi

Prof. Dr. Murat TAŞDAN

Editör

Dr. Öğr. Üyesi. Ali İbrahim Can Gözüm

Editör Yardımcıları

Doç. Dr. Özgür AKTAŞ

Yazı İşleri Müdürü

Turgut URTANUR

Dizgi – Düzenleme

Arş. Gör. Hüseyin YILMAZ

Arş. Gör. Sevda KILIÇ

İnternet adresi : <http://dergipark.gov.tr/kafkasegt>
E – posta adresi : editor.kafead@gmail.com
Yazışma adresi : Kafkas Üniversitesi Dede Korkut Eğitim Fakültesi Merkez Kampüs
36100-KARS

İÇİNDEKİLER

Konservatuvar Müzik Bölümü Öğrencilerinin Nota Yazım Programlarını Kullanım Durumunun İncelenmesi (Kars Kafkas Üniversitesi Örneği).

Examination of the Usage Status of the Notes of the Conservatory Music Department Students (The Case of Kars Kafkas University)

Hüseyin YILMAZ 1-10

Konservatuvar Müzik Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Açından Akıllı Telefon Kullanımları Üzerine Bir İnceleme.

The use of smart phones in the professional sense of Conservatory Music Department Students.

Şerif GAYRETLİ..... 11-23

Annelerin Çocuk Kitaplarının İç ve Dış Yapı Özellikleri ile İlgili Görüşleri

View of Mothers on Internal and External Structures of Storybooks

Vedat BAYRAKTAR..... 24-34

Okul Öncesi 6 Yaş Çocuklarının Bazı Demografik Özelliklerinin Sosyal Beceri ve Problem Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi

Investigation of Some Demographic Characteristics on Social Skills and Problem Behaviors of 6 Years Old Children

Erhan ALABAY, Zeynep Deniz SEVEN, Çağla Elif AKÇAY, Abdurrahman BAŞKURT..... 35-50

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretmenlerinin Müzik Teknolojilerinden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri

Review of Fine Arts High School Music Teacher's regarding Their Status in Utilization of Music Technologies.

Perçin DEMİRKOL YALÇIN.....51-62

Konservatuvar Müzik Bölümü Öğrencilerinin Nota Yazım Programlarını Kullanım Durumunun İncelenmesi

(Kars Kafkas Üniversitesi Örneği)

Examination of the Usage Status of the Notes of the Conservatory Music Department Students

(The Case of Kars Kafkas University)

Hüseyin YILMAZ

*Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi, Müzik Öğretmenliği A.B.D., Kars
e-posta:arya36zh@gmail.com*

Atf: Yılmaz, H. (2019). Konservatuvar Müzik Bölümü Öğrencilerinin Nota Yazım Programlarını Kullanım Durumunun İncelenmesi (Kars Kafkas Üniversitesi Örneği). *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 1- 10.

Gönderi Tarihi: 15-05-2019

Kabul Edilme Tarihi: 06-09-2019

DOI: 10.30900/kafkasegt.565815

Özet

Bu araştırma, dünyanın birçok yerinde kullanım alanı bulan bilgisayarlar için tasarlanmış müzik programlarının müzik bilim adamı yetiştiren kurumlarda yer alan, nota yazım programlarının öğrencilerin ne kadar tanıyabildiği ve kullanılabilirliğini ölçmek ve gözlemlemek için amaçlanmıştır. Bu araştırma, konservatuvar öğrencilerinin nota yazım programlarını kullanım durumuna yaklaşımı belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Okay (2013) tarafından hazırlanmış olan 10 (on) sorudan oluşan 5'likert tipi bir anket Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü ve Türk Müziği (TM) Bölümünde eğitim gören 92 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlara göre Devlet Konservatuvarın Müzik Bölümü ve Türk Müziği Bölümünde eğitim gören öğrencilerin meslek yaşantılarında bilgisayarda nota yazım programını tercih olarak gerekli gördüklerini, lisans eğitimi sırasında tercih ettikleri, sık sık nota eğitim programını kullandıklarını, armoni, işitme, eşlik gibi derslerde başarılı olabileceklerini ve nota yazım programlarını çoğunun kullandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Konservatuvar, müzik teknolojisi, nota yazımı, müzik yazılım programı.*

Abstract

The aim of this research is to measure and observe how much music students in music science institutions are able to recognize music writing programs which are designed for computers in many parts of the world. This research aims to determine the approaches of the conservatory students to the use of note writing programs. In the study, a questionnaire consisting of 10 (ten) questions prepared by Okay was prepared and applied to 92 students studying in the Department of Music and Turkish Music Department of Kafkas University State Conservatory. According to the results of the study, the students of the Department of Music and Turkish Music Department of the State Conservatory stated that they preferred to use the note writing program as a preference in their professional lives; they prefer them during their undergraduate courses, and often use these programs and they believe that they can use these tools courses for harmony, audience, accompaniment to be successful. It is also identified that most of the note writing programs have been used.

Keywords: *Conservatory, music technology, note writing, music software program.*

GİRİŞ

İnsanlık tarihi serüveni yazının icadı ile başlamış ve yazının icadından sonra da kayıt altına alınarak devam etmiştir. Bu açıklamanın müzik için de geçerli olduğu karşı konulamaz bir gerçektir. Müzik adına yazılı kaynakların olmaması, nota yazısının ve şekillerin bulunmasına kadar nesilden nesle sözlü bir şekilde aktarılacak gelmiştir. Daha sonra müzik yazısının oluşması ile toplumlar; yazılan şarkıların, ilahilerin, türkülerin, sözlü ve sözsüz müziklerin notalarını kayıt altına almışlardır. Kayıt altına alınan notalar teknolojinin de yardımı ile kültürden kültüre aktarılabilmiştir. İnsanlığın var oluşundan bu yana her alanda gelişim gösteren teknolojiyle beraber insanların yaşam şekilleri de değişim göstermiştir. Bilgisayar teknolojinin hızlı gelişimi müzik eğitimi ve öğretimi de etkilediği gözlemlenmektedir.

Müzik, duygu ve düşünceleri ifade eden seslerin düzenlenmesi sanatıdır. Bir sanat dalı olduğu kadar bir bilimdir. İlkel insanın doğadaki sesleri taklit etmesiyle başlamış, günümüzdeki modern halini alana kadar da uzun bir süreçten geçmiştir. Müzik için duygu, düşünce ve imgeleri tek sesli ya da çok sesli olarak anlatma sanatıdır (Ayhan ve Kürün, 2016, s. 496).

Dünyanın değişik toplumlarında yaşayan tüm bireyler için müzik bir yaşam şekli ve hayatın ayrılmaz bir parçasıdır. Bilgiyi geliştirebilmemiz için yine insanoğlu tarafından matematik ve fiziğin bir uygulaması olan bilgisayarlar ise günlük iş, eğlence ve sosyal hayatımızın artık olmaz ise olmazları olmuş ve artık kullanımı bir ihtiyaçtan da öte zorunluluk haline gelmiştir. Bilgi toplumu içinde yarayan bireylerinde kendi mesleki alanında gerçekleşen teknolojik yenilikleri takip etmesi/etmemesi ise bir soruna dönüşmüştür (Yüksel, 2004).

Eğitim sistemlerinde teknolojiden yararlanabilmek için nitelikli öğretmen yetiştirmek gerekmektedir (Gündüz ve Odabaşı, 2004, s. 44).

Bilgi çağı olarak adlandırılan 21. yüzyılda bilgi insanların, toplumların ve devletlerin en önemli hazinelerinden biri haline gelmiştir. Bilgiye sahip olmak başarının, kalkınmanın ve ilerlemenin temeli olarak kabul edilmektedir. Günümüzde bireylerin bilgiye ulaşmasında en büyük yardımcıları teknolojik araçlardır. Bilgiye ulaşmada toplumların geleceği açısından teknolojinin kullanıldığı en önemli alanlardan biri de eğitimidir. Bu nedenle başta gelişmiş ülkeler olmak üzere bütün toplumlar teknolojiyi kullanarak kaliteli bir eğitimi bireylerine kazandırma çabasıdadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2004).

Nelson'a (1991) göre son yüzyılın en önemli buluşlarından birisi olan bilgisayar yavaş yavaş tüm bilimsel alanları kapsamaya başlamış ve bu alanların daha hızlı ilerlemesine sebep olmuştur. Bu alanlardan bir tanesi de müziktir. Kuskusuz bilgisayar olmadan da müzik bir şekilde ilerliyordu. Yeni tarzlar deniyor, eski veya geleneksel tarzlar bir şekilde korunmaya çalışılıyordu. Bilgisayarın müzik dünyasına girişinden sonra bu çalımlar çok daha kolay, hızlı ve en önemlisi paylaşımına açık hale gelmiştir. Elektronik sistemlerin müzik aletlerindeki uygulamaları başlangıçta az ve ilkel olmasına rağmen, günümüzde oldukça yaygınlaşmış ve gelişmiştir. Öyle ki örneğin bilgisayar kullanılan sistemler ile işitsel ve görsel sezginin etkileşimi daha da artırılabilmiştir (Akt., Burunkaya ve Yorulmaz, 2009, s. 2).

Ayhan ve Göktaş'ın (2015) yaptığı açıklamada ise, "Bilgisayarlar sürekli devrim süreci atlattırcasına gelişen bir evrim sürecindedir. Her geçen gün yeni modellerin geliştirildiği ve sosyal yaşamda insan hayatında yer alan bu süreç müzik dünyasında da önemli gelişmelere yol açmıştır. Bu gelişmelerin müziğin dijital dünyasındaki yansımalarına bakıldığında ilk devrim niteliğindeki gelişmeler müzik kayıt teknolojileri alanındadır" (s. 2). olarak ifade etmiştir. Günümüz teknolojisinde bilgisayar ile müzik için birçok şey yapılmaktadır. Bunun en güzel örneği olarak nota yazılım programları, ses sentezlene programları, stüdyo programları verilebilir.

Bilgisayarların öğrenme-öğretme ve okul yönetimi ile ilgili bütün faaliyetlerde kullanılması "bilgisayar destekli eğitim" olarak tanımlanabilir (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2001, s. 116). Bilgisayar destekli eğitim ise Yanpar ve Yıldırım'a (1999, ss. 62-64) göre bilgisayar öğretime sağladığı yararları aşağıdaki şekilde sıralamıştır.

- ✓ Öğrencilerin konuyu kendi hızlarına göre öğrenmelerini sağlar.
- ✓ Öğrencilerin derse etkin katılımlarını sağlar.
- ✓ Öğretimsel etkinliklerin niteliğini ve niceliğini artırır.
- ✓ Öğrenciler performanslarını izleme olanağı bulurlar.
- ✓ Öğrencilere ders saatlerinin dışında uygulama ve tekrar imkanı sağlar.

Bilgisayar destekli müzik eğitimine (Computer-Assisted Instruction in Music-CAI) genel olarak bakıldığında bu programların; müzik teorisi, beste yapma, nota yazma, nota okuma, dikte, Midi yapısı ile notasyon, kulak eğitimi, enstrümental performans, ritmik çalışmalar, müzik sembolleri ve terminolojisi,

dinleyerek müzik analizi yapma, yaratıcılık, perde ve ritim tanıma alıştırmaları, dizi ve arpej çalışmaları vb. olduğu ve ilgili müziğin çeşitli alanlarında uygulamalar yapmaya olanak sağlaması olarak görülmektedir (Burunkaya ve Yorulmaz, 2009, s. 2).

Edstrom'e (2001) göre bilgisayar destekli müzik yazılımlarının genel özelliklerine bakıldığında; programları çeşitli gruplara ayırmak mümkündür;

- ✓ Müzik eğitim programları (Instructional Software),
- ✓ Pratiğe ve uygulamaya dayalı yazılımlar (Practice/Accompaniment Software),
- ✓ Nota yazım programları (Notation/Scoring Software)
- ✓ Sequencer sistemleri (Sequencing Software) Bir Çeşit de devinim oluşturarak müzik yapmaya yarayan masaüstü sistemleri (Akt., Koç, 2004, s. 2).

Amaç

Bu araştırmanın amacı, Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik bölümü ve Türk Müziği Bölümünde eğitim gören öğrencilerin eğitim-öğretimde teknolojiyi kullanabilme ve öğretim amaçlı teknolojik materyal hazırlayabilme konusunda, müzik yazılımında nota yazım kullanım düzeylerine ilişkin görüşlerinin hangi seviyede olduğunu tespit etmektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modelindedir. Bu çalışma grubu seçilirken kolayda örnekleme oluşturma yaklaşımı benimsenmiştir. Kolaylıkla bulunabilen örnekleme bir bölge söz konusu değilse, yakın çevrede bulunan ve ulaşılması kolay, elde mevcut ve araştırmaya katılmak isteyen (gönüllü) bireyler üzerinde yapılan örneklemedir (Erkuş, 2013, s. 122).

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak Okay (2013) tarafından oluşturulan, (10) on sorudan oluşan 5'li likert tipi bir anket formu düzenlenmiştir. Ankette bulunan sorulara alanlarında uzman 3 öğretim üyesinin görüşü alınmıştır. Ankette bulunan sorulara katılımcılardan değerlendirmeleri istenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma gurubunu Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü ve Türk Müziği bölümlerinde eğitim gören 92 öğrenci oluşturmaktadır.

Verilerin Analizi

Veriler istatistik programında analiz edilerek frekans ve yüzde dağılımları yapılmıştır. Elde edilen durum bulgular bölümün de yorumlanmıştır. Frekans dağılımı; bir ya da daha çok değışkene ait değerlerin yada puanların dağılımına ait özelliklerini betimlemek amacıyla verilerin sayı ve yüzde olarak verir. Frekans dağılımı, tablo halinde verilebileceği gibi, uygun olduğu durumlarda çeşitli grafikler kullanılarak da gösterilebilir. Değişken süreksiz ise bar, daire, sürekli ise histogram (istenirse normal dağılım eğrişi ile birlikte) seçilebilir. Frekans dağılımı tablosun, deneysel ve tarama araştırmalarında toplanan verilerin genel olarak betimlenmesinde kullanılır (Büyüköztürk, 2018, s. 21).

BULGULAR ve YORUM

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen veriler istatistiksel açıdan değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre frekans ve yüzde dağılımları

Cinsiyet	f	%
Erkek	58	63,0
Kız	34	37,0
Toplam	92	100

Tablo 1'de öğrencilerin cinsiyetlerine göre frekans ve yüzde dağılımlarında % 63,0 erkek öğrenciler ile % 37,0 kız öğrenciler yer almıştır.

Tablo 2. Öğrencilerin eğitim gördükleri bölümlerin ana çalgılarına göre frekans ve yüzde dağılımları

Ana Çalgı	f	%
Gitar	12	13,0
Yan Flüt	8	8,7
Keman	8	8,7
Piano	10	10,9
Tar	9	9,8
Kaval	6	6,5
Azeri Kamança	1	1,1
Ud	2	2,2
Balaban	6	6,5
Bağlama	30	32,6
Toplam	92	100

Tablo 2’de öğrencilerin eğitim gördükleri bölümlerin ana çalgılarına göre frekans ve yüzde dağılımları% 32,6 bağlama ile % 13,0 gitar yer almıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin eğitim gördükleri bölümlerin alanlarına göre frekans ve yüzde dağılımları

Alan	f	%
Müzik Bölümü	37	40,2
Türk Müziği Bölümü	55	59,8
Toplam	92	100

Tablo 3’te öğrencilerin eğitim gördükleri bölümlerin alanlarına göre frekans ve yüzde dağılımları 40,2 Müzik Bölümü ile %59,8 Türk Müziği Bölümü yer almıştır.

Tablo 4. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ana çalgı dağılımları

	Gitar	Yan Flüt	Keman	Piyano	Tar	Kaval	Azeri Kamança	Ud	Balaban	Bağlama	Toplam	
Erkek	f	9	2	3	4	7	5	1	1	6	20	58
	%	15,5	3,4	5,2	6,9	12,1	8,6	1,7	1,7	10,3	34,5	100,0
Kız	f	3	6	5	6	2	1	0	1	0	10	34
	%	8,8	17,6	14,7	17,6	5,9	2,9	0,0	2,9	0,0	29,4	100,0
Toplam	f	12	8	8	10	9	6	1	2	6	30	92
	%	13,0	8,7	8,7	10,9	9,8	6,5	1,1	2,2	6,5	32,6	100,0

Tablo 4’te öğrencilerin cinsiyetlerine göre ana çalgı dağılımlarında en çok % 34,4 erkek öğrenciler ile % 29,4 kız öğrenciler bağlama alanında ilk sırada yer almıştır. İkinci olarak da gitar ana çalgı dağılımında % 15,5 ile erkek öğrenciler, % 17,6 yan flüt alanında kız öğrenciler yer almıştır.

Tablo 5. Öğrencilerin ana çalgılarına göre okudukları bölümlerin alan dağılımları

Ana Çalgı		BM	THM	TSM	THO	Toplam
Gitar	f	12	0	0	0	12
	%	100	0,0	0,0	0,0	100,0
Yan Flüt	f	8	0	0	0	8
	%	100	0,0	0,0	0,0	100,0
Keman	f	7	0	1	0	8
	%	87,5	0,0	12,5	0,0	100,0
Piyano	f	10	0	0	0	10
	%	100	0,0	0,0	0,0	100,0
Tar	f	0	7	0	2	9
	%	0,0	77,8	0,0	22,2	100,0
Kaval	f	0	4	0	2	6
	%	0,0	66,7	0,0	33,3	100,0
Azeri Kamança	f	0	1	0	0	1
	%	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0
Ud	f	0	0	2	0	2
	%	0,0	0,0%	100,0	0,0	100,0
Balaban	f	0	1	0	5	6
	%	0,0	16,7	0,	83,3	100,0
Bağlama	f	0	20	1	9	30
	%	0,0	66,7	3,3%	30,0	100,0
Toplam	f	37	33	4	18	92
	%	40,2	35,9	4,3	19,6	100,0

Tablo 5'te öğrencilerin ana çalgılarına göre eğitim gördükleri bölümlerin alan dağılımlarında en çok % 66,7 bağlama ana çalgısı ile % 100,0 müzik bölümünde gitar ana çalgıları yer almıştır.

Tablo 6. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre eğitim gördükleri alanların dağılımı

Cinsiyet		BM	THM	TSM	THO	Toplam
Erkek	f	17	23	3	15	58
	%	29,3	39,7	5,2	25,9	100
Kadın	f	20	10	1	3	34
	%	58,8	29,4	2,9	8,8	100
Toplam	f	37	33	4	18	92
	%	40,2	35,9	4,3	19,6	100

Tablo 6'da öğrencilerin cinsiyetlerine göre eğitim gördükleri alanların dağılımında iki bölümün toplamında en çok erkek öğrenciler ile toplam 58 öğrenci ilk sırada yer almıştır. Öğrencilerin cinsiyetine göre eğitim gördükleri alana göre en çok THM ASD ve Müzik Bölümünde eğitim gören öğrenciler yer almıştır.

Tablo 7. Gelecekte öğretmenlik mesleğinin yaparken, bilgisayarda nota yazım programlarını kullanmayı tercih ederim

Likert Derecesi	f	%
Hiç	7	7,6
Az	9	9,8
Kısmen	24	26,1
Çoğunlukla	35	38,0
Tamamen	17	18,5
Toplam	92	100

Tablo 7’de görüldüğü üzere konservatuarda okuyan öğrencilerin gelecekte öğretmenlik mesleğinin yaparken bilgisayarda nota yazım programı tercih etmesindeki katılım durumunda % 38’inin “Çoğunlukla” ve % 26’sının “Kısmen” seçenekleri ile çoğunluğu oluşturduğu gösterildiği anlaşılmaktadır. Bu da konservatuarda okuyan öğrencilerin meslek yaşantılarında bilgisayarda nota yazım programını tercih olarak gerekli gördüklerini belirtmişlerdir.

Tablo 8. *Bilgisayarda ortamında nota yazım programlarını iyi derecede kullanabiliyorum*

Likert Derecesi	f	%
Hiç	8	8,7
Az	21	22,8
Kısmen	40	43,5
Çoğunlukla	17	18,5
Tamamen	6	6,5
Toplam	92	100

Tablo 8’de bilgisayarda ortamında nota yazım programlarını iyi derecede kullanabiliyorum görüşüne katılım durumunda %43,5 ile “Kısmen” seçeneğinde dağılım göstermiştir. Kısmen seçeneğini işaretleyen katılımcılar nota yazım programlarını kullanabilme konusunda olumlu cevap verdikleri sonucu çıkartılabilir.

Tablo 9. *Lisans eğitimim sırasında eğitimcilerden çeşitli derslerde nota yazım programlarını tercih ederim*

Likert Derecesi	f	%
Hiç	6	6,5
Az	10	10,9
Kısmen	33	35,9
Çoğunlukla	26	28,3
Tamamen	17	18,5
Toplam	92	100

Tablo 9’da lisans eğitimim sırasında eğitimcilerden çeşitli derslerde nota yazım programlarını tercih ederim görüşüne katılım durumunda katılımcıların %35,9 ile “Kısmen” %6,5 ile “Hiç” seçeneğinde dağılım göstermiştir. Tabloda ortaya çıkan yüzde% 35,9 ve yüzde% 28,3 ile kısmen ve çoğunlukla cevabını veren katılımcıların eğitimcilerinden notasyon programlarını kullanmalarını istedikleri anlamı çıkartılabilir.

Tablo 10. *Lisans eğitimim sırasında nota yazım programlarını sık sık kullanırım*

Likert Derecesi	f	%
Hiç	18	19,6
Az	34	37,0
Kısmen	26	28,3
Çoğunlukla	11	12,0
Tamamen	3	3,3
Toplam	92	100

Tablo 10’da lisans eğitimim sırasında nota yazım programlarını sık sık kullanırım görüşüne katılım durumunda katılımcıların %37 ile “Az” seçeneğinde, %28,3 de “Kısmen” seçeneğinde dağılım göstermiştir.

Tabloda ortaya çıkan bulguda öğrencilerin genel çoğunluğu nota yazım programını sık sık kullanmadıkları olarak yorumlanabilir.

Tablo 11. Nota yazım programlarını kullansam armoni, işitme, eşlik eğitim müziği besteleme gibi derslerde daha başarılı olabilirim

Likert Derecesi	f	%
Hiç	12	13,0
Az	14	15,2
Kısmen	30	32,6
Çoğunlukla	24	26,1
Tamamen	12	13,0
Toplam	92	100

Tablo 11’de nota yazım programlarını kullansam armoni, işitme, eşlik eğitim müziği besteleme gibi derslerde daha başarılı olabilirim görüşüne katılım durumunda katılımcıların %32,6 ile “Kısmen ” seçeneğinde, %26,1 de “Çoğunlukla” seçeneğinde dağılım göstermiştir. Tabloda ortaya çıkan sonuçta öğrencilerin genel çoğunluğu nota yazım programını kullanmaları derslerinde başarılı olacakları sonucuna varılabilir.

Tablo 12. Nota yazım programlarını kullanmayı düşündüğümde başarısızlık duygusuna kapılır ve kaygı hissederim

Likert Derecesi	f	%
Hiç	1	1,1
Az	4	4,3
Kısmen	15	16,3
Çoğunlukla	12	13,0
Tamamen	60	65,2
Toplam	92	100

Tablo 12’de nota yazım programlarını kullanmayı düşündüğümde başarısızlık duygusuna kapılır ve kaygı hissederim görüşüne katılım durumunda katılımcıların %65,2 ile “Tamamen” seçeneğinde dağılım göstermiştir. Tabloda ortaya çıkan bulguya göre öğrencilerin genel çoğunluğu nota yazım programını kullanmayı düşündüklerinde başarısızlık duygusu ve kaygı yaşamaktadır.

Tablo 13. Nota yazım programlarını kullanacak kadar nota yazımına gereksinim duymuyorum

Likert Derecesi	f	%
Az	9	9,8
Kısmen	35	38,0
Çoğunlukla	23	25,0
Tamamen	25	27,2
Toplam	92	100

Tablo 13’te nota yazım programlarını kullanacak kadar nota yazımına gereksinim duymuyorum görüşüne katılım durumunda katılımcıların %38 ile “Kısmen” seçeneğinde dağılım göstermiştir.

Tablo 14. Lisans eğitimim sırasında nota yazım programlarını kullanmam konusunda yeterince eğitildim

Likert Derecesi	f	%
Hiç	17	18,5
Az	17	18,5
Kısmen	39	42,4
Çoğunlukla	13	14,1
Tamamen	6	6,5
Toplam	92	100

Tablo 14’te lisans eğitimin sırasında nota yazım programlarını kullanmam konusunda yeterince eğitildim görüşüne katılım durumunda katılımcıların %42,4 ile “Kısmen” % 18,5 ile “Hiç” “Az” seçenekleri dağılım göstermiştir. Tabloda ortaya çıkan sonuçta öğrencilerin genel çoğunluğu nota yazım programını kullanma konusunda yeterince eğitim aldıkları çıkartılırken kısmen ve az seçeneklerin toplam %37 ile yeterince eğitim görmedikleri olarak yorumlanabilir.

Tablo 15. *Nota yazım programlarını ne şekilde (satın alma, bilgisayara kurma) ulaşabileceğimi bilmiyorum*

Likert Derecesi	f	%
Hiç	17	18,5
Az	17	18,5
Kısmen	39	42,4
Çoğunlukla	13	14,1
Tamamen	6	6,5
Toplam	92	100

Tablo 15’te nota yazım programlarını ne şekilde (satın alma, bilgisayara kurma) ulaşabileceğimi bilmiyorum görüşüne katılım durumunda katılımcıların %22,8 ile “Tamamen” % 20,7 ile “Çoğunlukla” seçenekleri dağılım göstermiştir. Tabloda ortaya çıkan sonuçta öğrencilerin genel çoğunluğu nota yazım programlarını ne şekilde (satın alma, bilgisayara kurma) ulaşabileceğimi konusunda tamamen ve çoğunlukla seçeneklerin toplam %43,5 ile bilmedikleri olarak yorumlanabilir.

Tablo 16. *Nota yazım programlarının mesleğime sunacağı kolaylıklar hakkında fikrim var*

Likert Derecesi	f	%
Hiç	9	9,8
Az	10	10,9
Kısmen	24	26,1
Çoğunlukla	22	23,9
Tamamen	27	29,3
Toplam	92	100

Tablo 16’da nota yazım programlarının mesleğime sunacağı kolaylıklar hakkında fikrim var görüşüne katılım durumunda katılımcıların %29,3 ile “Tamamen” % 26,1 ile “Kısmen” “seçenekleri dağılım göstermiştir. Tabloda ortaya çıkan sonuçta öğrencilerin genel çoğunluğu nota yazım programlarının mesleğime sunacağı kolaylıklar hakkında bir fikre sahip oldukları yorumlanabilir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlara göre devlet konservatuarlarının Müzik Bölümü ve Türk Müziği bölümlerinde okuyan öğrencilerin meslek yaşantılarında bilgisayarda nota yazım programını tercih olarak gerekli gördüklerini, lisans eğitimi sırasında tercih ettikleri, sık sık nota eğitim programını kullandıkları, armoni, işitme, eşlik gibi derslerde başarılı olabileceklerini ve nota yazım programlarını çoğunluğunun kullandıkları, nota yazım programlarının mesleklerine sunacağı kolaylıklar hakkında bir fikre sahip oldukları sonucu çıkartılabilir. Yan ve Zhou (2017), yaptığı çalışmada müzik ve nota yazılımlarını öğrenmeye yardımcı olduğunu ve müziği karşı ilginin arttığını söyleyebiliriz.

Araştırmanın diğer maddelerin ise öğrencilerin genel çoğunluğu nota yazım programını kullanmayı düşündüklerinde başarısızlık duygusu ve kaygı hissi yaşamakta oldukları, nota yazım programını kullanmaya gereksinim duymadıkları, nota yazım programını kullanma konusunda yeterince eğitim aldıkları ama kısmen ve az seçeneklerin toplam %37 ile yeterince eğitim görmedikleri, öğrencilerin genel çoğunluğu nota yazım programlarını ne şekilde (satın alma, bilgisayara kurma) ulaşabileceğimi konusunda tamamen ve çoğunlukla seçeneklerin toplam %43,5 ile bilmedikleri sonucuna varılabilir.

Sonuç olarak nota yazım programının konservatuar öğrencilerine notaları ileri düzeyde yazabilmesi, dinleyebilmesi, nota paylaşımı yapılabilmesi açısından hayatının tüm zamanlarında katkı sağlayacağı düşünülebilir. Ayhan ve Kürün'ün (2016), yaptıkları çalışmada güncel müzik yazılımlarının okul şarkıları öğretiminde uygulanan yöntem ve teknikler ile müzik yazılımları ile destek verilmesi gerektiğinde söz etmiştir. İşman'ın (2011) yaptığı etkili öğrenmelerin meydana gelmesi için, öğretmenlerin ve öğrencilerin öğretme ve öğrenme ihtiyaçlarına uygun modern eğitimi etkili ve kolay kullanabilmeleri için bunların genel özelliklerini kullanmasını bilmesi gerekir. Konservatuar öğrencilerinin nota yazım programlarının kullanımına yönelik eğilimleri Müzik Bölümü ve Türk Müziği bölümlerinde okuyan öğrencilerde hepsinde eşit olduğu görülmüştür. Özdemir'in (2017) yaptığı çalışmada program içerisinde var olan teknoloji odaklı kazanımların yetersiz olduğu, eğitimcilerin çoğunluğunun mezun oldukları üniversitelerde teknoloji odaklı materyalleri kullanmaya yönelik yeterli bir bilince sahip olmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına ilişki önerilerde, yapılan çalışmada notasyon programlarının eğitim döneminde her öğrenciye özellikle anlatılması ve uygulamasının yapılması öğrencilerin başarısızlık ve kaygı duymalarının önüne geçebileceği anlatılabilir. Yazılım programlarına ulaşma konusunda öğrenciler ile bilgi alışverişi yapılması, donanımlara ve materyallere ne şekilde sahip olması gerektiği önerilebilir. Ayrıca, öğrencilerin nota yazım programını kullanmaya neden gereksinim duymadıkları araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Ayhan, A. ve Göktaş, M. (2015). İnsanın Toplumsal Yaşamında Müziğin Dijital Boyuttaki Yeri ve Önemi. *Uluslararası Sanat Sempozyumu ve Sergisi*, 15-17 Ekim 2015, Malatya, Türkiye.
- Ayhan, A. ve Kürün, R., A. (2016). Güncel Müzik Yazılımlarının Okul Şarkıları Öğretiminde Uygulanan Yöntem ve Tekniklere Destek Amaçlı Kullanılmasına Yönelik Model Önerileri. *1. Uluslar Arası Sosyal Bilimler Sempozyumu*, 13-14-15 Ekim 2016, Elazığ, Türkiye.
- Burunkaya, M. ve Yorulmaz, F. (2009). Mikrodenetleyici Tabanlı Elektronik Nota Eğitim Seti Tasarımı ve Yapımı. *5. Uluslararası İleri Teknolojiler Sempozyumu (IATS'09)*, 13-15 Mayıs 2009, Karabük, Türkiye.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analiz El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö., Seferoğlu S. ve Yağcı E. (2001). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Edstrom, B. (2001). *Making Music With Your Computer*. EM Books, Vallejo, CA.
- Erkuş, A. (2013). *Davranış Bilimler Bilimsel Araştırma Süreci*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gündüz, Ş. ve Odabaşı, F. (2004). Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, January, 3(1): 43-48.
- İşman, A. (2011). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Koç, A. (2004). Günümüzde Bilgisayar Destekli Müzik Yazılımlarının Müzik Eğitimine Katkıları. "1924-2004 *Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, S.D.Ü, 7-10 Nisan 2004, Isparta, Türkiye.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2004). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-5. Sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Nelson, P. (1991). *New Instruments for the Performance of Electronic Music – Introduction, Contemporary Music Review*, HarwoodAcademicPub. GmbH, U.K, Vol. 6, Part 1, pp. 1-2.
- Okay, H., H. (2016). Müzik Öğretmeni Adaylarının Nota Yazım Programlarının Kullanımına Yönelik Eğilimleri (Balıkesir Üniversitesi Örneği). *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (31): 74-87.
- Özdemir, O. (2017). *Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi Eğitimcilerinin Teknoloji Odaklı Öğretim Materyallerini Kullanım Durumu ve Yeterlilikleri*, 12-14 Mayıs 2017 VIII. Hisarlı Ahmet Sempozyumu, Kütahya.
- Yan. B. ve Zhau. Q. (2017). Music Learning Based on Computer Software. *International Journal of Emerging Technologies in learning*.
- Yanpar, T. ve Yıldırım, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yüksel, A. Levent. (2004). Müzik Öğretmeni Adaylarının Pc Ortamı İçin Yazılmış Olan Müzik Programları ve Yazılımlarının Kullanmalarının Gerekliliği. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta, Türkiye.

Examination of the Usage Status of the Notes Writing Programs of the Conservatory Music Department Students

(The Case of Kars Kafkas University)

Hüseyin YILMAZ

*Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi, Müzik Öğretmenliği A.B.D., Kars
e-posta:arya36zh@gmail.com*

Citation: Yılmaz, H. (2019). Examination of the Usage Status of the Notes Writing Programs of the Conservatory Music Department Students (The Case of Kars Kafkas University). *E-Kafkas Journal of Educational Research* 6(1), 1- 10.

Extended Summary

Purpose: The aim of this study is to determine the level of opinions of the students in the Department of Music of Kafkas University State Conservatory Music Department and Turkish Music Department about the usage levels of music writing in music software in order to be able to use technology in education and to prepare technological materials for teaching purposes.

Method: The research is in the descriptive survey model. While selecting this study group, convenience sampling method was adopted . As data collection tools, a questionnaire form consisting of ten questions was organized with quinary likert-type evaluation options (10), which were created by Okay as a data collection tool. The study group consisted of 92 students studying at the Department of Music and Turkish Music Departments of the Kafkas University State Conservatory. Data were analyzed in statistical program and frequency and percentage distributions were made. The results obtained were also interpreted in the chapter.

Results: According to the results of the study, the students of the Department of Music and Turkish Music Department of the State Conservatory stated that they preferred to use the note writing program as a preference in their professional lives; they prefer them during their undergraduate courses, and often use these programs and they believe that they can use these tools courses for harmony, audience, accompaniment to be successful It is also identified that most of the note writing programs have been used.

Conclusion: The other items of the research are that the general majority of the students think that they have a sense of failure and anxiety when they think about using the note writing program; it can be concluded that I can reach the majority of notation writing programs (purchase, computer set-up) completely and mostly the options they do not know with a total of 43.5%. As a result, it can be thought that the note writing program will contribute to all times of the life of the conservatory students in terms of the ability to write notes, listen to notes, and share notes. At the same time, it can be seen that there is an equal tendency among the students studying in Department of Music and Turkish Music.

Discussion and Suggestion: Suggestions for the results of the research the results of the study, in the study of the notation programs in the education period to explain each student in particular and the implementation of the students can prevent the failure and anxiety can be told. It can be suggested how to exchange information with the students about the access to software programs, how they should have the equipment and materials. Why students don't need to use the note writing program can be investigated.

Keywords: *Conservatory, music technology, note writing, music software program.*

Konservatuvar Müzik Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Açından Akıllı Telefon Kullanımları Üzerine Bir İnceleme

The use of smart phones in the professional sense of Conservatory Music Department Students

Şerif GAYRETLİ

Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı

e-posta: serif.gayretli@dicle.edu.tr

Atf: Gayretli, Ş. (2019). Konservatuvar Müzik Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Açından Akıllı Telefon Kullanımları Üzerine Bir İnceleme. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6(1), 11-23.*

Gönderi Tarihi: 27-05-2019

Kabul Edilme Tarihi: 06-09-2019

DOI: 10.30900/kafkasegt.570384

Özet

Teknolojinin hızla ilerlediği son çeyrek yüzyılım, insanlığa sunduğu en büyük buluşlardan biri olan akıllı telefonlar, hayatımızın vazgeçilmezi haline gelmiş durumda. İnsanların nerdeyse bir organı haline gelen akıllı telefonların kullanım alanları, hayallerimizin ötesine geçmiş durumda. Neredeyse tüm meslek guruplarının mesleki uygulamaları akıllı telefonlarda bulunmakta ve insanlar bu uygulamaları kullanmaktadırlar.

Araştırmanın amacı konservatuvar bölümü öğrencilerinin mesleki anlamda akıllı telefonlardan faydalanma durumlarını ortaya koymaktır. Araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarında okuyan 91 öğrenciyle yapılmıştır. Tarama modelinde yürütülen araştırmada, öncelikle soru havuzu oluşturulmuş, oluşturulan soru havuzu uzman görüşü alınarak, konunun amacına uygun olarak anket formuna dönüştürülmüştür. Verilerin analizinde bilgisayar ortamında istatistik programı kullanılmış, toplanan veriler yüzde frekans ve çapraz tablolar oluşturularak anlamlı hale getirilmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin telefonla geçirdikleri sürenin fazla olduğu, telefonlardan mesleki anlamda faydalandıkları, video uygulamalarından faydalandıkları, sosyal medya ve mesleki derslerin içeriği ile ilgili kılı telefonlardan yeterince faydalanamadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Müzik, müzik eğitimi, akıllı telefon, mobil uygulama.*

Abstract:

Smart phones, which are one of the greatest inventions presented by humanity in the last quarter century, when technology is moving at a dizzying pace, have become indispensable to our lives. The use of smartphones that have become almost an organ of people is beyond our dreams. Professional practice of almost all occupational groups is available on smartphones and people use these applications.

The aim of the study is to reveal the status of the students of the conservatory music department in terms of professional use of smart phones. The participants of the study consisted of 91 students studying at the Dicle University State Conservatory in the academic year 2018-2019. In the survey conducted in the screening model, a questionnaire was prepared as a data collection tool. Computer manufacturer statistics program for data analysis was used in the analysis of the data and the collected data were made meaningful by creating percentage frequency and cross tables. As a result of the research; It was concluded that the students spent a lot of time on the phone, benefited from the phones professionally, benefited from video applications, and could not benefit from smart phones related to the content of social media and vocational courses.

Keywords: *Music, music education, smartphone, mobile application.*

GİRİŞ

Her gün hayatımızı kolaylaştırmak adına yeni bir uygulamasını keşfettiğimiz akıllı telefonların başlangıç serüveni, 1946 yılında Amerikan ordusunun top atışlarını hesaplamak için ürettiği ENIAC adlı bilgisayarla başlamıştır. ENIAC (Electronic Numerical Integrator and Calculator) 30 ton ağırlığında ve 135 metre karelik bir alanı kaplıyordu ve hesaplama vurumları bin 500 elektromekanik röleden geçip 18 binden çok

radio lambasından akıyordu. Eniac'ı çalıştırmak için 150 bin vatlık enerji gerekiyordu. ENIAC'ın değeri bugünkü parayla 6 milyon dolar değerindeydi (İnternet Kaynak No:1).

Bilgisayarın günümüz akıllı telefonlara ulaşım süreci 1958 yılında Jack Kilby ve Robert Noyce'ın bilgisayar çipi olarak entegre devreyi bulmasıyla hız kazanmıştır. 1964 yılında Douglas Engelbart modern bilgisayarın prototipini oluşturan fareyi bilgisayara entegre etmiş, 1971 yılında Alan Shugart disketi icat ederek bilgilerin taşınmasını sağlamıştır (Zimmermann, 2017).

1976 yılına gelindiğinde Steve Jobs ve Steve Wozniak Apple computer'ı piyasaya sürdüler. IBM 1981 yılında ilk kişisel bilgisayarı Acorn'u piyasaya sürmesinin ardından Apple Lisa GUI ile taşınabilir bilgisayarını 1983 yılında piyasaya sürmüştür (Mannel, 2009). 1985 yılı WINDOWS işletim sisteminin ve www (World Wide Web) uzantısının ortaya çıktığı bir yıl olarak, teknolojik gelişmede önemli bir tarih olarak karşımıza çıkmaktadır. 1990 yılında Cenevre'deki yüksek enerji fiziği laboratuvarı olan CERN'de araştırmacı olan Tim Berners-Lee, dünya çapında ağı ortaya çıkaran HyperText Markup Language (HTML)'yi geliştirdi (Woodford, 2018).

Bilgisayar teknolojisindeki hızlı gelişmeler sadece kullanıcılar için değil bilim, sanayi, tıp ve silah sanayisi gibi neredeyse bütün sektörlerin gelişmesinde en önemli aktör olmuştur. Günümüz dünyasını baştan aşağı değiştiren akıllı telefonların başlangıcı, 1973 yılında Dr. Martin Cooper'ın icat ettiği telefonla başlamış. Ne var ki üretildiği tarihte neredeyse hiç ilgi görmemiştir. 1,5 kg. ağırlığında ve 25.4 cm. uzunluğa sahip bu telefonla sadece 30 dk. görüşme yapılabilmesi muhtemelen telefona olan ilginin az olmasının en büyük sebeplerinden idi. 10 yıllık bir çalışmanın ardından Cooper ve ekibi 100 milyon dolar harcayarak yeni bir telefon olan DynaTAC 8000X'ı ürettiler. DynaTAC 8000X'te 9 karaktere kadar kelime sığabiliyordu. 30 dakikalık görüşme yapılabilmesine olanak tanıyan telefonun stand by süresi ise 8 saati geçmiyordu. Telefonun fiyatına gelince, bugün için en son teknolojinin kullanıldığı akıllı telefonlardan bile pahalı olan DynaTAC 8000X, 3 bin 995 dolardan kullanıcılara satılıyordu (İnternet Kaynak No:2). 1992 yılında seri üretilen ilk telefonuyla piyasaya çıkan Nokia 1011'in üretimi 1994 yılına kadar devam etmiş ve firmanın bundan sonraki süreçte de cep telefonu sektöründeki en büyük aktör olmasını sağlamıştır. Nokia firmasının 2000'li yıllarda ürettiği ve efsane olarak nitelendirilen 3310 modeli, muhtemelen günümüz Türkiye'sinde orta yaş ve üzeri her bireyin kullandığı bir telefon modeliydi. Nitekim Nokia'nın 3310 modeli dünya çapında 126 milyonluk satış rakamına ulaşmıştır.

Steve Jobs 9 Ocak 2007 yılında dünyayı değiştirecek olan yeni bir cep telefonu ile insanların karşısına çıktı. iPhone, telefonun çok ötesinde dokunmatik ekran, internet ve binlerce uygulama içeriyordu. Bu teknolojik gelişmeye ayak uyduran firmalar ayakta kalırken, aralarında bir zamanların en büyük aktörü olan Nokia dâhil birçok şirket iflas etti. Telefon olmanın ötesine geçen cep telefonları artık akıllı telefon olarak isimlendirilecektir.

2018 yılı itibarıyla milyar dolarlık bir sektör haline gelen akıllı telefonlar, neredeyse bütün dünyada aktif olarak kullanılmaktadır.

Tablo 1. Dünyada internet-sosyal medya ve telefon kullanım istatistiği

Dünya nüfusu	7.655 milyar	%55 kentlerde yaşamakta
İnternet kullanımı	4.176 milyar	%55
Sosyal medya kullanıcısı	3.397 milyar	%44
Telefon kullanıcısı	5.118 milyar	%67
Telefonla sosyal medya kullanıcısı	3.179 milyar	%42

(Kemp, 2018).

Yukarıda tabloda da görüldüğü gibi 7 milyar nüfusa sahip dünyada 5 milyar telefon kullanıcısı bulunmaktadır ki bu çok büyük bir oran olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizdeki oran dünya verilerinin oldukça üzerinde görülmektedir. TÜİK verilerine göre 2018 Haziran itibarıyla ülkemizde cep telefonu abone sayısı 79 538 960, internet abone sayısı ise 71 760 432 (İnternet Kaynak No:3). 80 milyon nüfuslu bir ülke için oldukça yüksek bir rakam olduğu görülmektedir.

Günümüz akıllı telefonları, telefon olmanın çok ötesine geçmiş durumda. Bu cihazlarla trafik uygulamalarından eve yemek istemeye, Navigasyon'dan banka hesap denetimine kadar aklımıza gelen ve gelmeyen binlerce işlem yapılabilir. Akıllı telefonlarda 2018 Haziran ayı itibarıyla yaklaşık 6 milyon uygulama bulunmakta ve her yıl bu uygulamalara 500 bin yeni uygulama eklenmektedir. Küreselleşme çağında yazı, ses, görsel ve videoların insanların iletişimini ve medyanın temelini oluşturduğu bilgi ve iletişim endüstrisi, inanılmaz bir hızda büyümektedir. İnternetin de yaygınlaşmasıyla birlikte eğitim amaçlı kullanılan video türleri de çağın gelişimine paralel olarak günden güne artmaktadır (Ayhan ve Gürbüz, 2016).

Uzaktan eğitim yöntemi de bu gelişmelerden biridir. Müzik eğitiminde yapılan çalışmalarda uzaktan eğitim ile eğitim gören öğrencilerdeki başarı durumu yüz yüze eğitimle eğitim alan öğrenciler arasında öğrenmede önemli farklılığın olmadığını göstermektedir (Okan ve Arapgirlioğlu, 2019). Akıllı telefon uygulamalarının içeriğinde eğitim uygulamalarının sayısı azımsanmayacak miktardadır. Eğitim için en fazla kullanılan uygulamaların başında dil eğitimi olmakla birlikte, müzik eğitimi alanında da azımsanmayacak kadar uygulamaya ulaşmak mümkündür. Bu uygulamalar içerisinde, enstrümanlar için akort yapma uygulamaları ve onlarca metronom uygulaması bulunmaktadır. Bununla birlikte neredeyse bütün enstrümanların öğretim uygulamalarını bulmak mümkündür. Dünyanın en büyük video paylaşım sitesi Youtube, içerisinde barındırdığı devasa müzik arşivi sayesinde insanların müzik arşivi ihtiyacını büyük ölçüde karşılamıştır. Ayrıca Youtube video uygulaması, müzik arşiviyle birlikte müzik eğitimi ile ilgili muhtemelen bulamayacağımız bir eğitim videosu bulunmamaktadır.

İnsanların zaman, mekân ve araç gereçlere ihtiyaç duymadan ihtiyaçları doğrultusunda eğitim alabilmelerinin mümkün olduğu mobil uygulamalar, yeni bir eğitim modelinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Mobil öğrenme olarak tanımlanan eğitim modeli; “Bireylerin kablosuz mobil teknolojisi kullanarak, istediği zaman istediği yerde bilgi ve öğrenme materyallerine kendi kontrolünde ulaşması olarak tanımlanır” (Ally, 2009). Mobil öğrenmeyi tanımlayan temel özellikler; kişiye özel olması, hafifliği, taşınabilirliği ve interaktif olmasıdır. Bu özellikler bakımında mobil öğrenme diğer teknolojik eğitim modellerinden daha avantajlı ve farklıdır (Traxler, 2005). Akıllı telefon esnek ve rekabet ortamını yaratmaktadır örneğin bazı öğrenciler bir konu hemen anlayabilirken bazı öğrencilerin birkaç tekrar yapması gerekebilmektedir. Bu da öğrencilere esnek ve kendi durumlarına göre öğrenme becerisi geliştirmesine olanak tanımaktadır (Moore, 2007). Mobil uygulamalar birçok duyu organına hitap etmesi, aşamalardan oluşması, oyun şeklindeki uygulamalardan oluşması, bireylerin sıkılmadan ve eğlenerek eğitim almasına olanak tanımaktadır. Yokuş (2016), yaptığı tez çalışmasında; mobil öğrenmenin üniversite öğrencileri topluluğu tarafından geniş ölçekte kabul gördüğü, mobil öğrenme uygulamaları ve etkinliklerinin öğrencileri öğrenmeye karşı güdülediği ve onları aktif öğrenenler haline getirdiği, mobil öğrenmenin öğrenciler tarafından yeni bir fırsat olarak görüldüğü sonucuna ulaşmıştır.

Mobil öğrenmenin avantajları ve dezavantajlarının doğru bir şekilde ortaya konması, Öğretim stratejilerini değiştirmeyi ve geleneksel eğitim yöntemlerinde değişiklikler yapmayı gerekli kılacaktır (Chiu vd., 2018). Mobil uygulamaların eğitim üzerinde etkisi ile ilgili yapılan araştırmalarda mobil uygulamaların öğrenmede oldukça yüksek bir düzeyde olduğu görülmektedir (Crompton ve Burke, 2018). Milenyum çağında mobil cihazlar ve getirdiği teknolojik yenilikler öğrencilerin yaşam tarzı haline gelmiş durumda bu bakımdan yükseköğretimde mobil teknolojinin kullanımı büyük bir önem arz etmemdir (Zhou ve Li, 2018).

Problem Cümlesi

“Yükseköğretim konservatuvar müzik bölümü öğrencilerinin mesleki anlamda telefon kullanma durumları nedir?”

Alt Problemler

1. Öğrencilerin akıllı telefon kullanma durumları nedir?
2. Öğrencilerin mesleki anlamda sosyal medya kullanma durumları nelerdir?
3. Öğrencilerin akıllı telefonlarda bulunan mesleki uygulamaları kullanma durumları nelerdir?
4. Akıllı telefonların bugünü ve geleceği hakkındaki düşünceleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırma nicel araştırma yaklaşımları kapsamında yer alan tarama araştırmasıdır. Tarama araştırması belli bir olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek ve tutum vb. özelliklerinin belirlendiği daha çok ne, nerede, ne zaman, hangi düzeyde ve nasıl gibi soruların cevaplanmasına olanak tanır (Büyüköztürk, 2014). Veri toplama aracı olarak, örneklemin büyüklüğü göz önünde bulundurularak anket formu düzenlenmiştir. Uzman görüşü alınarak görüşme formuna son şekli verilmiştir. Verilerin analizinde sorulara verilen yanıtların yüzde ve frekansları hesaplanarak grafik haline getirilmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarında öğrenim gören Ses Eğitimi, Temel Bilimler ve Halk Oyunları bölümlerinde öğrenim gören 200 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada tüm öğrencilere ulaşılmaya çalışılmış ancak akıllı telefon kullanan ve gönüllü olan öğrencilere ulaşılabilmektedir. Tipik

durum örnekleme yöntemi ile 91 öğrenciyle araştırma yürütülmüş. Araştırmaya katılan 91 öğrencinin cinsiyete ve sınıf düzeylerine göre dağılımları tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Bölüm, sınıf ve cinsiyet analizi

Cinsiyet	Sınıf	1.	2.	3.	4.	Toplam
Erkek	Ses Eğitimi	2	7	0	0	9
	Temel Bilimler	6	4	7	0	17
	Halk Oyunları	2	4	1	8	15
Kadın	Ses Eğitimi	4	8	4	3	19
	Temel Bilimler	8	4	4	1	17
	Halk Oyunları	6	3	3	2	14
Toplam		18	15	11	6	91

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya 41 erkek, 50 kadın katılmış, 1 ve 2 sınıf öğrencilerinin katılım oranının diğer sınıflara oranla daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Bölümler arasında katılım oranının homojen bir dağılım gösterdiği görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında her katılımcının sadece bir defa katılacağı bir şekilde Google anket formu düzenlenmiştir. Anket soruları katılımcıların demografik özelliklerini, tutum ve düşüncelerini içeren 17 sorudan oluşmaktadır. Anketin son 2 sorusu açık uçlu soru olarak hazırlanmış daha sonra bu sorular, örneklem gurubundan seçilen küçük bir guruba uygulanmış, benzer cevaplar birleştirilerek birbirinden farklı olan seçenekler oluşturulmuş, son şık olarak “diğer” seçeneği eklenmiştir (Karasar, 2008). Cevap seçeneğinin önceden kestirilemediği durumlarda örneklem gurubundan seçilecek küçük bir guruba ilgili soru sorulup alınacak cevapların sınıflandırılarak kapalı uçlu sorulara dönüştürülmesi ve son seçenek olarak “diğer” seçeneğinin oluşturulması gerektiğini belirtmiştir (Karasar, 2008).

Verilerin Analizi

Anketlerden elde edilen nicel veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve bilgisayar ortamında istatistik programı ile analiz edilmiştir. Ayrıca yüzde-frekans ve çapraz tablolar kullanılarak alt problemlere cevap aranmış ve sonuçlar rapor edilmiştir. Böylece konservatuvar müzik bölümü öğrencilerinin mesleki anlamda akıllı telefon kullanma durumlarının tespit edilmesi hedeflenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde öğrencilerin “Yükseköğretim konservatuvar müzik bölümü öğrencilerinin mesleki anlamda telefon kullanma durumları nedir?” problem cümlesine ait alt problemlere yönelik tespit edilen bulgulara ilgili problem başlığı altında yer verilmiştir.

1. “Öğrencilerin akıllı telefon kullanma durumları nedir?” alt problemine ait bulgular Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 3. İşletim sistemi ve cinsiyet dağılım analizi

İşletim Sistemi	Frekans / Yüzde	Erkek	Kadın	Toplam
Android	Frekans f	22	39	61
	Yüzde %	24,2	42,9	67,0
İOS	Frekans f	19	11	30
	Yüzde %	20,9	12,1	33,0
Toplam	Frekans f	41	50	91
	Yüzde %	45,1	54,9	100

Tablo 3’te görüldüğü gibi katılımcıların %67’si Android işletim sistemine sahip telefonları kullanırken, %33’ü İOS işletim sistemine sahip telefonları kullanmaktadırlar. Erkeklerin kadınlara oranla daha fazla İOS işletim sistemine sahip telefonları kullandıkları görülmektedir. Ülkemizde son yıllarda ithal telefonlara gelen vergiler, İOS işletim sistemine sahip telefonların fiyatlarının yüksek olması ve bu telefonlarda bulunan birçok programın ücretli olması öğrencilerin telefon tercihlerini etkilediği düşünülmektedir. Dilek (2019) yaptığı araştırmada İOS işletim sistemine sahip akıllı telefon kullanan üniversite öğrencilerin oranı %20 iken Android işletim sistemine sahip akıllı telefon kullananların oranının %80 olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 4. Katılımcıların akıllı telefona sahip olma süreleri ile ilgili analiz

Süre	Frekans / Yüzde	Erkek	Kadın	Toplam
1 yıldan az	f	2	0	2
	%	2,2	0	2,2
1-3 yıl	f	2	8	10
	%	2,2	8,8	11,0
3-5 yıl	f	11	14	25
	%	12,1	15,4	27,5
5yıldan fazla	f	26	28	54
	%	28,6	30,8	59,3
Toplam	f	41	50	91
	%	45,1	54,9	100

Tablo 4’te görüldüğü gibi katılımcıların yarısından fazlasının, 5 yıldan daha uzun süredir akıllı telefon kullandıkları görülmektedir. Özdemir (2018) yaptığı çalışmada; 5-15 yaşından beri akıllı telefon kullananların çoğunun (%31,5) ve 15 yaşında sonra kullanmaya başlayanların çoğunun (%33,3) ailesinin aylık geliri 2501-4000 TL arasında olduğu, geliri 1750 TL’den az olanlarda 15 yaşından sonra akıllı telefon kullanımı daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışma sonucundan da anlaşılacağı üzere ailenin aylık geliri ile akıllı telefon kullanmaya başlama yaşı arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Günlük akıllı telefon kullanımına ilişkin analiz

Süre	Frekans / Yüzde	Erkek	Kadın	Toplam
1 saatten az	f	2	1	3
	%	2,2	1,1	3,3
1-2 saat	f	10	10	20
	%	11,0	11,0	22,0
3-4 saat	f	17	19	36
	%	18,7	20,9	39,6
4 saatten fazla	f	12	20	32
	%	13,2	22,0	35,2
Toplam	f	41	50	91
	%	45,1	54,9	100

Tablo 5’te kadın katılımcıların erkeklere oranla daha fazla akıllı telefon kullandıkları görülmektedir. Keskin, Erkan ve Başkurt (2018) “Cinsiyete göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği puanları analiz edildiğinde; kadınlarda erkeklere oranla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir (p=0.03). Akıllı Telefon Bağımlılık oranlarının erkeklerde %33,7, bayanlarda %41,7 olduğunu saptanmıştır” sonucuna ulaşmışlardır.

2. “Öğrencilerin mesleki anlamda sosyal medya kullanma durumları nelerdir?” alt problemine ait bulgular Tablo 6, Tablo 7, Tablo 8 ve Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 6. Mesleki anlamda akıllı telefon kullanımına ilişkin analiz

Süre	Frekans / Yüzde	Erkek	Kadın	Toplam
1 saatten az	f	13	12	25
	%	14,3	13,2	27,5
1-2 saat	f	18	24	42
	%	19,8	26,4	46,2
3-4 saat	f	6	9	15
	%	6,6	9,9	16,5
4 saatten fazla	f	4	5	9
	%	4,4	5,5	9,9
Toplam	f	41	50	91
	%	45,1	54,9	100

Tablo 6’da katılımcıların mesleki anlamda 1 saatten az ve 1-2 saat aralığında akıllı telefonlardan faydalandıkları görülmektedir. Günlük akıllı telefon kullanım saatine oranla öğrencilerin mesleki anlamda günlük akıllı telefon kullanım saatinin az olduğu görülmektedir. Mesleki anlamda kadın katılımcıların erkek katılımcılardan daha fazla akıllı telefondan faydalandıkları görülmektedir.

Tablo 7. Sık kullanılan sosyal medya uygulamalarının analizi

Uygulama	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Facebook	10	11,0	11,9	11,9
Twiter	8	8,8	9,5	21,4
İnstagram	55	60,4	65,5	86,9
Snapchat	4	4,4	4,8	91,7
Whatsapp	2	2,2	2,4	94,0
Sportify	5	5,5	6,0	100
Toplam	84	92,3	100	
Kayıp veri	7	7,7		
Toplam	91	100		

Tablo 7’de en çok kullanılan sosyal medya uygulamasının İnstagram uygulaması olduğu görülmektedir. 2018 yılı verilerine göre dünya sosyal medya kullanım sıralamasında facebook 1,887 milyar, İnstagram 802 milyon kullanıcıya sahiptir (İnternet Kaynak No:4). Ancak katılımcıların büyük bir oranda İnstagram kullandıkları görülmektedir. Bu uygulamanın müzik eğitim ile ilgili içeriğin az olması önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 8. Sık kullanılan video uygulamalarının analizi

Uygulama	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Youtube	85	93,4	94,4	94,4
Dailymotion	2	2,2	2,2	96,7
Fizzy	2	2,2	2,2	98,9
Vimeo	1	1,1	1,1	100
Toplam	90	98,9	100	
Kayıp veri	1	1,1		
Toplam	91	100		

Tablo 8’de katılımcıların %93’ünün Youtube adlı video uygulamasını kullandıkları görülmüştür. Nitekim Youtube uygulamasının verilerine göre her ay 1,5 milyar kişi Youtube uygulamasına giriş yapıyor ve bu platformu kullanıyor. Kullanıcılar her gün mobil cihazlarından Youtube uygulamasında 1 saatin üzerinde video izliyor (İnternet Kaynak No:5).

Tablo 9. Mesleki anlamda sosyal medya kullanım amacına ilişkin veri analizi

Mesleki İçerik	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Çalgı eğitimi	30	33,0	33,0	33,0
Piyano eğitimi	18	19,8	19,8	52,7
Ses eğitimi	8	8,8	8,8	61,5
Repertuar	29	31,9	31,9	93,4
Diğer	6	6,6	6,6	100
Toplam	91	100	100	

Tablo 9’da katılımcıların en fazla çalgı eğitimi ve repertuar eğitimi için sosyal medyayı kullandıkları görülmektedir. Sosyal medya platformlarında müzik eğitimi ile ilgili binlerce eğitim videosu bulmak mümkündür. Yabancı videoların ağırlıklı olduğu bu uygulamaların yanı sıra ülkemizde de bu konuda çalışmalar bulunmaktadır. “MÜZİKOLAJ” adlı Youtube kanalı öğrencilerin solfej eğitimine önemli ölçüde destek olabilecek niteliktedir. Ayhan ve Ertekin (2017) yaptıkları çalışmada, Notasyon videoları yoluyla solfej okuma çalışmalarının, entonasyon ve ritim problemlerini çözmede faydalı olduğu sonucunu ortaya koymuşlardır.

3. “Öğrencilerin akıllı telefonlarda bulunan mesleki uygulamaları kullanma durumları nelerdir?” alt problemine ait bulgular Tablo 10, Tablo 11, Tablo 12 ve Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 10. Mobil uygulamaların mesleki anlamda kullanılmasına ilişkin veri analizi

Uygulama	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Akort Aleti	52	57,1	57,1	57,1
Metronom	19	20,9	20,9	78,0
Eğitim Uygulamaları	7	7,7	7,7	85,7
Nota Arşivleri	6	6,6	6,6	92,3
Diğer	7	7,7	7,7	100
Toplam	91	100	100	

Tablo 10’da katılımcıların akıllı telefonlarda bulunan uygulamalardan mesleki anlamda en fazla metronomdan faydalandığı görülmektedir. En çok kullanılan bir diğer uygulamanın da akort uygulaması olduğu görülmektedir. Akort aleti ve metronom için var olan uygulamalar oldukça hassas ölçümler yapabilmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin zaman ve maddi anlamda bu avantajdan faydalandıkları görülmektedir.

Tablo 11. Mesleki derslerin içeriğine ilişkin uygulamalara ulaşma durumu analizi

Uygulamaya Ulaşma Durumu	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Her ders için uygulama bulabiliyorum	10	11,0	11,0	11,0
Birçok ders için uygulama bulabiliyorum	19	20,9	20,9	31,9
Bazı dersler için uygulama bulabiliyorum	34	37,4	37,4	69,2
Çok az ders için uygulama bulabiliyorum	23	25,3	25,3	94,5
Hiçbir ders için uygulama bulamıyorum	5	5,5	5,5	100
Toplam	91	100	100	

Tablo 11’de görüldüğü gibi katılımcıların tüm derslerin içeriğine ilişkin uygulama bulmada sorun yaşadıkları sınırlı sayıda ders içeriğine ilişkin uygulama bulabildikleri görülmektedir. Yaklaşık olarak 6 milyon mobil uygulamanın olduğu cep telefonu sektörüne, Türkiye sadece 4122 uygulama ile katkı sağlamış bulunmaktadır (Demirel, 2017). Bu durum Türk müziğine ilişkin mobil uygulamaların az olması nedenini açıklamaktadır.

Tablo 12. Mesleki derslerin içeriğine ilişkin uygulamaları kullanma durumu analizi

Mesleki Derslerin Uygulama Durumu	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Her ders için uygulamaları kullanıyorum	5	5,5	5,5	5,5
Birçok ders için uygulamaları kullanıyorum	16	17,6	17,6	23,1
Bazı dersler için uygulamaları kullanıyorum	53	58,2	58,2	81,3
Çok az dersler için uygulamaları kullanıyorum	15	16,5	16,5	97,8
Hiçbir ders için uygulamaları kullanmıyorum	2	2,2	2,2	100
Toplam	91	100	100	

Tablo 12’de katılımcıların bazı derslerde mobil uygulama kullandıkları görülmektedir.

Tablo 13. Akıllı telefonların mesleki anlamda gerekliliği ile ilgili analiz

Mesleki Gerekliliği	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Gerekli olduğunu düşünüyorum	47	51,6	70,1	70,1
Gereksiz olduğunu düşünüyorum	10	11,0	14,9	85,1
Zaman kaybı olduğunu düşünüyorum	10	11,0	14,9	100
Toplam	67	73,6	100	
Kayıp veri	24	26,4		
Toplam	91	100		

Tablo 13'te 67 katılımcının görüş belirttiği görülmektedir. Akıllı telefonların mesleki anlamda gerekli olduğunu düşünen katılımcıların %51 olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin akıllı telefonları mesleki anlamda kullanmada istekli olduğunu göstermektedir.

4. Akıllı telefonların bugünü ve geleceği hakkındaki düşünceleri nelerdir? alt problemine ait bulgular Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. Akıllı telefonların gelecekte mesleki anlamda kullanılmasına ilişkin analiz

Mesleki Kullanımı	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Fikrim yok	33	36,3	36,3	36,3
Eğitimin bir parçası haline gelecek	44	48,4	48,4	84,6
Eğitimde tembelliğe yol açacak	10	11,0	11,0	95,6
Eğitimde kullanılmasını doğru bulmuyorum	4	4,4	4,4	100
Toplam	91	100	100	

Tablo 14'te "akıllı telefonların gelecekte müzik eğitiminde nasıl bir rol oynar" sorusunun cevabı aranmış katılımcıların büyük bir oranından "Eğitimin bir parçası haline gelecek" ortak fikri ortaya çıkmıştır.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde alt problemlere ilişkin elde edilen verilerden ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara göre geliştirilecek önerilere yer verilmiştir.

"Öğrencilerin akıllı telefon kullanma durumları nedir?" alt problemine ilişkin elde edilen sonuçlarda; kadın katılımcıların erkeklerden fazla olduğu, son sınıflarda katılımın az olduğu, Android işletim sistemine telefonların İOS işletim sistemine sahip telefonlara oranla daha fazla tercih edildiği, kadınların erkeklere oranla Android işletim sistemine sahip telefonları tercih ettiği, katılımcıların büyük çoğunluğunun en az 3 yıldır akıllı telefon kullandığı, katılımcıların büyük çoğunluğunun günde en az 3 saat akıllı telefon kullandığı, mesleki anlamda günlük akıllı telefon kullanma süresinin ortalama 2 saatin altında olduğu görülmektedir.

Çağın dijital hastalığı olarak ortaya çıkan Nomofobi (telefon yoksunluğu korkusu) hakkında yapılan araştırmalar, özellikle gençlerin diğer yaş gruplarına oranla daha fazla hastalığına maruz kaldığını göstermektedir. Akıllı telefonların hayatı kolaylaştırdığı gerçeği göz ardı edilmemelidir. Ancak akıllı telefonların iş ve sosyal hayatı kolaylaştıran uygulamalarının yanı sıra sadece boş zamanı eğlenceli bir biçimde geçirmek için olan uygulamalar, kullanıcılar tarafından hayatın merkezine alınmamalıdır. Sadece eğlence ve vakit geçirme amaçlı uygulamalar iş, okul ve aile gibi ortamlarda kullanıcıları aşırı meşgul edecek seviyelere getirilmemelidir. Aksi takdirde iş, okul ve aile hayatı bu durumlardan olumsuz etkilenebilecek ve büyük sorunlara yol açabilecektir (Öz ve Tortop, 2018).

“Öğrencilerin mesleki anlamda sosyal medya kullanma durumları nelerdir?” alt problemine ilişkin elde edilen sonuçlarda; katılımcıların sosyal medya ağı olarak en fazla Instagram adlı uygulamayı kullandıkları görülmektedir. Dünya sosyal medya kullanım verilerine göre en fazla kullanılan ikinci uygulama olarak karşımıza çıkan bu uygulama, içerik olarak kısa video ve fotoğraf paylaşım sitesi olarak hizmet vermektedir. Mesleki müzik içeriği olarak kısıtlı verilere sahip bu uygulamanın öğrenciler tarafından kullanılması öğrencilerin, mesleki anlamda sosyal medyadan yeterince faydalanamadıklarını düşündürmektedir.

Doğru kullanıldığı zaman son derece yararlı ve kolaylık sağlayan özellikleri olan akıllı telefonların, bilinçsizce ve aşırı şekilde kullanımı durumunda ise ciddi fiziksel ve psikolojik olumsuz etkileri olabilmektedir. Bu etkiler, sürekli ekrana bakmak nedeniyle baş ağrısı, göz sulanması, göz yorgunluğu gibi fiziksel sağlık sorunlarına neden olması, ayrıca sosyal medya ve mesajlaşma uygulamalarının yaygınlaşması ile gerçek hayatta görüşmektense akıllı telefon üzerinden görüşmeye bağlı olarak asosyallığe neden olmasıdır (Kuyucu, 2017).

Katılımcıların mesleki anlamda en fazla kullandıkları (%93,4) Youtube adlı video uygulaması dünya video uygulamaları arasında da 1. sırada yer almaktadır. Bu uygulamada mesleki müzik eğitimi ile ilgili binlerce eğitici videonun bulunduğunu görmekteyiz. Ülkemizde de müzik eğitimi ile ilgili videoların yüklendiğini bilmekle beraber, bu videoların yeterli düzeyde olmadığını söylemek mümkündür.

“Katılımcıların akıllı telefonlarda bulunan mesleki uygulamaları kullanma durumları nelerdir?” alt problemine ilişkin elde edilen sonuçlarda; Katılımcıların akıllı telefonlarında bulunan uygulamalardan, en fazla metronom ve akort cihazı programlarını kullandıkları görülmektedir. Bu uygulamalar öğrencilere zaman ve maddi anlamda fayda sağlamakla beraber ulaşılabilirlik anlamında da önemli bir avantaj sağlamaktadır.

“Katılımcıların akıllı telefonların bugünü ve geleceği hakkındaki düşünceleri nelerdir?” alt problemine ilişkin elde edilen sonuçlarda; katılımcıların büyük oranda akıllı telefonların gerekli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç öğrencilerin akıllı telefonlardan mesleki anlamda faydalandıklarını göstermektedir. Ayrıca gelecekte akıllı telefonların müzik eğitiminin bir parçası haline geleceği fikri, öğrencilerin mesleki anlamda akıllı telefonlardan umutlu olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Elde edilen sonuçlara göre;

- Mesleki anlamda akıllı telefon kullanımının teşvik edilmesi,
- Akıllı telefonlardan mesleki anlamda faydalanabilecekleri programlar hakkında eğitimcilerin yol göstermesi,
- Akıllı telefonlarda bulunan mesleki uygulamalar hakkında öğrencilerin bilinçlendirilmesi,
- Öğrencilerin nomofobi hakkında bilinçlendirilmesi ve bu konuda farkındalık yaratılması
- Müzik teknoloji bölümlerinden, Türk müziği içeriği ile ilgili akıllı telefon uygulamalarının üretilmesi konusunda destek alınması,
- Mesleki derslerde akıllı telefonlarda daha fazla faydalanılması konusunda eğitimcilerin ve öğrencilerin bilinçlendirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ally, M. (2009). Transforming the Delivery of Education. M. Ally içinde, *Mobile Learning* (s. 27). Kanada: Published by AU Press, Athabasca University.
- Ayhan, A. ve Ertekin, B. (2017). Notasyon Videoları Yoluyla Solfej Eğitimi Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme: Muzikolaj Örneği. *Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu* (s. 34-46). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.
- Ayhan, A., Gürbüz, T. ve Ekinci, T. (2016). Youtube Üzerinde Digital Müzik Eğitimi Materyalleri Yayınlayan Kanallar Üzerine Bir Araştırma: Muzikolaj Örneği. 2. *Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi E-Bildiriler Kitabı* (s. 1-13). Muğla: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Chiu, P. S., vd. (2018). An authentic learning based evaluation method for mobile learning in Higher Education. *Innovations in Education and Teaching International*, 337-347.
- Crompton, H. ve Burke, D. (2018). The use of mobile learning in higher education: A systematic review. *An International Journal*, 53-64.
- Demirel, F. (2017, Nisan 26). *webrazzi*. webrazzi.com: <https://webrazzi.com/2017/04/26/turkiye-mobil-uygulama-istatistikleri/> adresinden alındı.

- Dilek, Ö. (2019). Akıllı Telefon Kullanım Tercihlerini Etkileyen Faktörler. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33(1), 203-217.
- İnternet Kaynak No:1. (2011, 01 07). https://www.ntv.com.tr/turkiye/ilk-bilgisayar-65-yasinda,XsiC36PNH0ynsgQumPB7Kg?_ref=infinite adresinden alındı.
- İnternet Kaynak No: 2. (2010, 08 04). <http://www.milliyet.com.tr/cep-telefonlarinin-tarihi-mobil-haber-1272159/> adresinden alındı.
- İnternetKaynakNo:3.(2018,6).*TürkiyeİstatistikKurumu*.http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=1580.<http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistiTablo.d> ?istab_id=1434 adresinden alındı.
- İnternet Kaynak No:4. (2018). <https://wearesocial.com/blog/2019/04/the-state-of-digital-in-april-2019-all-the-numbers-you-need-to-know> adresinden alındı.
- İnternet Kaynak No:5. (2019). <https://www.youtube.com/intl/tr/ads/> adresinden alındı.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar-İlkeler-Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın.
- Kemp, S. (2018, 01 30). <https://wearesocial.com/blog/2018/01/global-digital-report-2018> adresinden alındı.
- Keskin, T., Ergan , M., Başkurt, F. ve Başkurt, Z. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Kullanımı ve Baş Ağrısı İlişkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 864-873.
- Kuyucu, M. (2017). Gençlerde Akıllı Telefon Kullanımı ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Sorunsalı:“Akıllı Telefon (Kolik)” Üniversite Gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, 328-359.
- Mannel, R. (2009, 12 14). http://clas.mq.edu.au/speech/synthesis/history_computers/index.html adresinden alındı.
- Moore, S., Rose, D. H. ve Meyer, A. (2007). Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning. *Educational Technology Research and Development*, 521-525.
- Okan, S. ve Arapgirlioğlu, H. (2019). The Effect of Distance Learning Model On BeginnerskLevel Violin Instruction. *Turkish Online Journal Of Distance Education*, 1-16.
- Öz, H. ve Tortop, H. S. (2018). Üniversitede Okuyan Genç Yetişkinlerin Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusu (Nomofobi) İle Kişilik tipleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *e-Journal of New Media / Yeni Medya Elektronik Dergi - eJNM* , 146-159.
- Özdemir, Z. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Akıllı Telefon Oyun Tercihleri ile Cinsiyet, Gelir ve Akıllı Telefon Kullanım Alışkanlıkları Arasındaki İlişkiler Üzerine İnceleme. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 79-107.
- Traxler, J. (2005). Defining Mobile Learning. *IADIS International Conference Mobile Learning*, 4-7.
- Woodford, C. (2018, 09 02). <https://www.explainthatstuff.com/historyofcomputers.html> adresinden alındı.
- Yokuş, G. (2016). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mobil Öğrenmeye İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi ve Eğitim Bilimleri Alanına Yönelik Mobil Uygulama Geliştirme Çalışması: Mobil Akademi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Zhou, M. ve Li, Z. (2018). Blended Mobile Learning in Theatre Arts Classrooms in Higher Education. *Innovations in Education and Teaching International*, 1-12.
- Zimmermann, K. A. (2017, 09 06). <https://www.livescience.com/20718-computer-history.html> adresinden alındı.

The use of smart phones in the professional sense of Conservatory Music Department Students

Şerif GAYRETLİ

*Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
e-posta: serif.gayretli@dicle.edu.tr*

Citation: Gayretli, Ş. (2019). The use of smart phones in the professional sense of Conservatory Music Department Students. *E-Kafkas Journal of Educational Research*, 6(1), 11-23.

Extended Summary

Purpose of the research

The aim of the study is to reveal the status of the students of the conservatory music department in terms of professional use of smart phones. The participants of the study consisted of 91 students studying at the Dicle University State Conservatory in the academic year 2018-2019. In the survey conducted in the screening model, a questionnaire was prepared as a data collection tool. Computer manufacturer statistics program for data analysis was used in the analysis of the data and the collected data were made meaningful by creating Percent Frequency and cross tables. As a result of the research; It was concluded that the time spent by the students with phone was high, they benefited from the phones professionally, they benefited from social media and video applications and they could not benefit from the content of vocational courses adequately.

Method

This research, is a screening research within the scope of quantitative research approaches.

The universe and sample of research

The population of the study consisted of 200 students studying at the Dicle University State Conservatory. In the study, all students were tried to reach, but students using smartphones and volunteers could be reached. In this context, 91 students who use smart phones and volunteers constitute the sample group.

Data collection tool

Survey method was used as data collection tool. In the collection of data, a questionnaire was prepared in such a way that each participant would participate only once. The survey questions consisted of 17 questions including the demographic characteristics, attitudes and thoughts of the participants. The last two questions of the questionnaire were prepared as open-ended questions. Then, these questions were applied to a small group selected from the sample group.

Data Analysis

Quantitative data obtained from the questionnaires were transferred to the computer environment and analyzed with Computer manufacturer statistics program for data analysis. In addition, the Percent-Frequency and cross-tables were searched for answers to sub-problems and the results were reported.

Results

- 41 male and 50 female students participated in the study and it was observed that the participation rate of 1st and 2nd grade students was higher than the other classes. It is seen that the participation rate between the departments shows a homogenous distribution.
- 67% of respondents use phones with Android operating systems, while 33% use phones with IOS operating systems. It seems that men use more IOS operating systems than women.
- It is seen that more than half of the participants use smart phones for more than 5 years.
- It is seen that women participants use more smart phones than men.

- It is seen that participants benefit from smart phones less than 1 hour and 1-2 hours professionally. It is seen that the number of daily smartphone usage hours of the students is low compared to the daily smartphone usage time. In the professional sense, it is seen that female participants use more smart phones than male participants.
- It is seen that the most used social media application is Instagram application.
- It was seen that 93% of the participants used the video application called Youtube.
- It is seen that the participants used social media for the maximum number of instrument training and repertoire training. It is possible to find thousands of educational videos on music education on social media platforms.
- It is seen that the participants benefited most from the applications in the smart phones in the most professional way. It is also seen that the most common application is the tuning application.
- It is seen that the participant expresses his opinion. It is seen that 51% of the participants who think that smart phones are required professionally. This shows that students are willing to use smart phones professionally.
- The answer to the question of how smartphones will play a role in music education in the future has emerged from a large proportion of respondents as, “it will become part of education”.

Conclusion And Discussion

Female participants were more than males; in the last grade, there was little participation; It is seen that the majority of people use smart phones for at least 3 hours a day and the average time of using smart phones is 2 hours.

Participants seem to use the most Instagram application as a social media network. This application, which is the second most used application according to world social media usage data, serves as a short video and photo sharing site. The use of this practice with limited data as professional music content suggests that students cannot benefit from social media professionally.

It is seen that the participants use the most metronome and tuning program programs on their smartphones. These applications provide students with time and money benefits, but also provide a significant advantage in terms of accessibility.

It was concluded that the participants were mostly saw smartphones as necessity. This result shows that students benefit from smart phones professionally. In addition, the idea that smartphones will become part of music education in the future suggests that students are hopeful of smartphones in the professional sense

According to the results obtained;

- Promoting the use of smart phones in the professional sense,
- Guidance of educators about the programs that they can benefit from smart phones professionally,
- Raising students' awareness of professional practices in smart phones,
- To make students aware of nomophobia and to raise awareness about this issue.
- Support for the production of smartphone applications related to the content of Turkish music from music technology departments,
- It is recommended that educators and students be made aware of the use of smart phones in vocational courses.

Annelerin Çocuk Kitaplarının İç ve Dış Yapı Özellikleri ile İlgili Görüşleri¹

View of Mothers on Internal and External Structures of Storybooks

Vedat BAYRAKTAR

Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi A.B.D., Ankara
e-posta: vbayraktar75@gmail.com

Atf: Bayraktar, V. (2019). Annelerin Çocuk Kitaplarının İç ve Dış Yapı Özellikleri ile İlgili Görüşleri. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 24-34.

Gönderi Tarihi: 28-05-2019

Kabul Edilme Tarihi: 06-09-2019

DOI: 10.30900/kafkasegt.571108

Özet

Araştırma, 4-6 yaş grubu çocukların devam ettikleri okul türü değişkenine göre annelerin aldıkları çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özellikleri hakkındaki görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada tarama araştırması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya, Ankara il merkezinde yaşayan ve uygun örnekleme yöntemiyle seçilen toplam 500 anne katılmıştır. Veriler SPSS 20.00 paket programı kullanılarak Ki Kare (X^2) ile analiz edilmiştir. Annelere, “Çocuk Kitap Dış ve İç Yapı Özellikleri Anketi” uygulanmıştır. Ankette, annelere çocuklarına kitap alırken genel olarak nelere dikkat ettikleri, iç yapı özelliklerinden; konu ve kahraman özellikleri ve dış yapı özelliklerinden; cilt, kapak, kitapta boyut ve resimleme özelliklerine yönelik sorular sorulmuştur. Araştırma sonucunda; devlet ve özel okula giden çocukların annelerinin çocuğunu okula göndermeyen annelere göre daha yüksek oranda çocuklarına kitap alırken gelişim özelliklerine dikkat ettikleri; çocuklarını okula göndermeyen anneler çocukları devlet ve özel okula giden annelere göre daha çok dış görünüşüne dikkat ettikleri ve uygun nitelikteki kitapların pahalı olduğunu belirtmiştir. Çocukların devam ettikleri okul türüne göre annelerin çocuklarına aldıkları kitaplarda dış yapı özelliklerinden cilt ve kapak özellikleri ve iç yapı özelliklerinden kahraman özellikleri arasında anlamlı bir fark görülmezken; dış yapı özelliklerinden resimleme, boyut özelliklerinde ve iç yapı özelliklerinden konu özellikleri arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hikaye kitabı, anne, kitapta iç ve dış yapı özellikleri.

Abstract

The purpose of this research is to investigate mothers' opinions of book choice on interior and external structure of storybooks according to school types that children attended. Survey method has been used in the research and sampling method of this research is convenience sampling. 500 mothers living in Ankara city center have participated in the research. The data has been analyzed with Chi Square (X^2) in the SPSS 20.00 package program. Mothers filled the form of 'Scale of Interior and External Structure of Storybooks'. In the scale, mothers are asked for the points to be paid attention while choosing books for their children; interior structures; topics and characters in the books; external structures; binder, cover, book size and illustrations in the books. It is found that mothers whose children attended to private and state schools paid more attention on developmental appropriateness of books than mothers whose children does not attended school. Additionally, mothers whose children does not attended school paid more attention on external structures of books and stated that qualified storybooks are more expensive than mothers whose children attended to private and state schools. Moreover, it is found that there is no significant relationship between binder and cover features which are external structures of books and storybooks characters which is internal structures of books while mothers choose books for their children according to school types that children attended. However, it is found that there is a significant relationship between book illustrations and books size which are external structures of books and book topic which is internal structures of books.

Keywords: Storybook, mother, characteristics of the external and internal structure of book.

¹ Bu çalışma 11-14 Nisan 2018 tarihlerinde yapılan “17.Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu’nda” özet bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Okul öncesi dönem bireyin sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi için temel teşkil etmektedir. Çünkü bu dönemde bireyin gelişiminin ve kişiliğinin temelleri atılmaktadır. Bu dönemde çocuğun sağlık bir birey olarak gelişimi tamamlayabilmesi çocuğa sunulan yaşantıların niteliğine bağlıdır. Okul öncesi dönemde, çocuklar çevresel uyaranlara karşı daha duyarlıdır. Bu bağlamda zenginleştirilmiş çevrelerdeki uyarıcılar çocukların öğrenme deneyimleri desteklemektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013).

Okul öncesi dönemde çocuklar için önemli uyaranlardan biri de kitaplardır. Kitaplar çocukların gelişimlerini destekleyen önemli kaynaklar olarak görülmektedir. Çocuk kitapları çocukların dış dünyadaki olgu ve olayları tanımaları, anlamaları ve yorumlamalarında onlara destek olan önemli uyarıcılardır. Okul öncesi dönemde çocukların kitapla olan deneyimleri; çocukların yeni sözcükler öğrenmesine, dilin kurallarını fark etmelerine, günlük yaşamındaki olayları tanıma ve anlamalarına, güvenli bir ortamda heyecan ve korku gibi duyguları yaşamalarına, yaratıcılıklarını, hayal güçlerini, problem çözme becerilerini, kendini ifade etme, dinleme, dilden zevk alma, düşünme vb. sözel dil becerilerinin gelişimini, erken okuryazarlık becerileri gibi daha birçok becerisini desteklemektedir (Bayraktar ve Temel, 2018; Brock ve Rankin 2008; Christie, Vukelich ve Roskos, 2013; Ersoy ve Bayraktar 2015, 2018; Griffith ve diğerleri, 2008; Gönen ve Veziroğlu, 2017; Huck, Kiefer, Hepler ve Hickman, 2004; Nas, 2014).

Resimli kitapların çocukları pozitif yönde etkileyebilmesi için çocuğun ilgi, ihtiyaç ve gelişimine uygun olmasının yanı sıra çocuğun kendisine okunmasından zevk aldığı eserler olması gerekmektedir. Çünkü çocukların ruhsal ihtiyaçlarını karşılamayan kitaplar çocuklara okuma alışkanlığı ve kitap sevgisi kazandırması pekte mümkün görünmemektedir (Epspinosa ve Burns, 2003; Huck, Kiefer, Hepler ve Hickman, 2004; Kiefer, 2009; Gönen, 2000; Oktay, 2002; Wortham, 2005).

Çocuğun okul öncesi dönemde kitapla ilgili deneyimleri, onun sonraki yaşamında kitaplara ve okumaya karşı olumlu duygu beslemesindeki sürecin ilk adımınıdır. Çocukları kitaplarla tanıştıran kişiler onların ebeveynleridir. Çocukların kitapla tanıştırılması bir yaştan önce 4-8 aylarda başlaması gerekmektedir. Çünkü bu dönem bebeklerin nesnelere ve resimlerle ilgilenmeye başladıkları dönemdir. Yapılan araştırmalarda, bebeklerin 4. aydan sonra kitaplarla ilgilendikleri, baktıkları ve okunanlara karşı tepkide buldukları tespit edilmiştir (Beyazova, 2006; Huck vd., 2004; Machado, 2003; Özel, 2006; Soderman, Gregory ve McCarty, 2005; U.S. Department of Education, 2005). Çocukların kitaba karşı olumlu duygular beslemesinde ebeveynleri oldukça etkilidirler. Ebeveynleri tarafından çocuğun kitapla tanıştırılması, çocuğa kitap okunması, onların okumaya ve kitaba karşı pozitif duygular beslemesini sağlamaktadır (Epspinosa ve Burns, 2003; Griffith, Beach, Ruan ve Dunn, 2008; Machado, 2003; Oktay, 2002; Wortham, 2005).

Burada önemli olan çocuğun yaşına, ilgi ve ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte kitap sunulması ve kendisine okunmasından zevk aldığı edebi eserler olması kitap ile arasında olumlu bir bağ kurulabilmesini sağlamaktadır. Bu nedenle ebeveynlerin çocukların gelişim düzeylerine, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun kitapların hangi eserler olduğunu bilmeleri ve buna göre çocuğa kitap seçmeleri gerekmektedir. Çünkü çocukların yaşına göre kitapların özellikleri de farklılaşmaktadır. Örneğin, 2-3 yaş çocukları için çocuğun yakın çevresindeki insan, hayvan ve eşya resimlerinin bulunduğu ABC kitaplarına yer verilebilir, 3 yaştan sonra çocuğun kısa öykülerden zevk almaya başlamasıyla basit ve kısa öykülere yer verilebilir. Yani çocukların yaşına ve gelişim özelliklerine göre kitaplardaki hem iç hem de dış yapı özellikleri değişmektedir. Ebeveynler bu bilinçle, çocuklarına kitap seçebilirlerse, kitapla çocuk arasındaki bağı kuvvetlendirmiş olurlar. Bu nedenle, okul öncesi dönemde çocukların ilgi, ihtiyaç ve gelişim özelliklerine uygun olan edebi eserlerle tanıştırılması gerekmektedir (Ersoy, Avcı ve Turla, 2006; Epspinosa ve Burns, 2003; Ersoy ve Bayraktar, 2018; Gönen, 2017; Kiefer, 2009; Oğuzkan, 2000; Sever, 2017).

Genel olarak, çocuklar için yazılmış edebi eserlere baktığımızda, bunların tür olarak; masal, fabl, destan, efsane, öykü, doğa ve fen olaylarını anlatan kitaplar, şiir, bilmece ve tekerlemeler, roman, biyografi, anı, gezi yazılarından oluştuğu görülür. Okul öncesi dönem çocukları için yazılan kitapların çoğunluğu ise; öykü, şiir, bilmece ve tekerleme türünden kitaplardır (Ersoy ve Bayraktar, 2018; Gürkan, 1993; Tür ve Turla, 1999).

Çocuğun ilgi, ihtiyaç ve gelişim özelliklerine uygun edebi eserlerle tanıştırılabilmesi için çocuklara sunulacak edebi eserlerde iç yapı ve dış yapı özelliklerine dikkat edilmesi gerekmektedir. *Dış yapı özellikleri:* Çocuğun kitaba ilgisini çekecek ilk uyarıcı kapaktır. Bu nedenle kapağın tasarımı kitabın içeriği hakkında net mesaj vermesi, renklendirme ve resimlemesinin iyi olması, kitabın adı, yazar, çizer ve yayınevi, kitap bütünlüğünü bozmayacak yer verilmeli ve kitabın uzun ömürlü olması için dayanıklı malzemeden yapılması gereklidir. Çocuk kitaplarında sağlam ciltleme en iyi bez ve dikiş yoluyla yapılan ciltlemedir. Okul öncesi dönemdeki çocuk kitabı resimlerle değerlendirir ve resme gerçekçi bir yaklaşımla bakar. O nedenle kitapta resimler hareketli ve detaylar metne uygun olmalıdır. Resimlerde gereksiz ayrıntılara yer verilmemeli ve gerçeğe uygun olmalıdır. Resimler yuvarlak hatlı olmalıdır. Çocukların aradığı özellik renkten çok, resimlerin hikâyeyi

yorumlama gücüdür, renk ikinci planda gelir. Çocukların doğal olarak parlak renklere ilgisi vardır. Ancak siyah-beyazla da güzel resimleme yapılabilir. Bu dönemde çocuklar okuma yazma bilmese de erken okuryazarlık becerilerinin gelişimi için yazılar önemlidir. Yazıların Ortalama 16-20 punto olması idealdir ve dekoratif yazı kullanılmamalıdır. Çocuğun yaşı büyüdükçe yazılar da küçülür. Bir başka özellik mizanpajdır (sayfa düzeni). Mizanpaj, resimlerin yerleştirilmesi, satır arası boşlukların, satır başlarının, sayfa alt ve üst boşluklarının ayarlanması gibi konulardır. Metinle resim aynı sayfada yer almalı ve resimle yazı iç içe geçmiş olmamalıdır. Ayrıca okul öncesi dönemde çocuklar için farklı boyutta kitaplar kullanılabilir. Bu durum çocukların ilgisini çeker. Burada önemli olan boyutla içeriğin uyumlu ve kolay taşınabilir olmasıdır. Kullanılan kağıt kalitesi 1. veya 2. hamur kağıt olması gerekmektedir. Parlak kağıt kullanılmamalıdır. Çocuk kitaplarının *İç yapı Özellikleri*: Mutlaka tema içermeli ve tek bir tema olmalıdır. Olumlu temalar (dostluk, yardımlaşma, hoşgörü vb.) işlenmelidir. Birden fazla tema çocuğun anlamasını zorlaştırabilir. Konular, genellikle eğlendirici ve dinlendirici olmalıdır. Konular, ciddiden komiğe, gerçekten hayal ürününe kadar değişebilir. Konuda taşınması gereken en önemli özellik ise hızla gelişen hareket unsuru içermesidir. Edebiyat eserlerinde, başından olaylar geçen kişilere “Kahraman” denir. Kahramanlar, çocuklar, yetişkinler, gerçek veya kişilik verilmiş hayvanlar, makineler ya da eşyalar olabilir. Çocuklar özellikle hayvan karakterlerden hoşlanmaktadır. Fakat kahramanlarla çocuklar özdeşim kurdukları için olumlu kahraman özellikleri olması önemlidir. Kahraman sayısı 3-4’ü geçmemelidir. Dil ve anlatım, çocuğa okunan bu hikâyelerin kulağa hoş gelen ritmik bir havası olması gereklidir. Yeni sözcükler çocuğun yaş ve kavram düzeyine uygun olmalıdır. Kitaplarda ses tekrarları içeren sözcükler, gramer yönünden düzgün cümleler bulunmalı ve hayali tasvirler olmamalıdır. Dil anlaşılır ve basit olmalıdır. Uzun cümle yapıları olmamalıdır. Noktalama işaretlerine dikkat edilmelidir (Ersoy ve Bayraktar, 2018; Gönen, 2017; Tuncer, 2000).

Yapılan araştırmalara bakıldığında çocuğu kitapla tanıştıran kişilerin daha çok anneler olduğu görülmektedir (Aydoğan ve Çat, 2012; Beyazova, 2006; Miller vd., 2013; Özbek Ayaz, Güleç ve Şahin, 2017). Bu nedenle annelerin çocuklarına kitap alırken içyapı ve dış yapı özelliklerinden nelere dikkat ettikleri önem kazanmaktadır. Çünkü çocuğu kitapla tanıştıran kişi anneleridir. Çocuğun gelişim, ilgi ve ihtiyacına uygun olarak sunulan kitaplarda çocuğun kitapla arasında olumlu bir bağ kurmasına neden olmaktadır. Çocuğun okuma yazmaya karşı pozitif bir tutum oluşturmada ve iler ki yaşantısında iyi bir okuyazar olmasında okul öncesi dönemde edindiği deneyimlerin önemi büyüktür (Black, 2013; Compean-Garcia, 2011; Justice ve Sofka, 2010; Piasta, Justice, McGint ve Kaderavek, 2012; Saracho, 2017). Bu çalışma, ülkemizdeki annelerin çocuklarının devam ettikleri okul türüne göre çocuklarına kitap seçerken iç ve dış yapı özelliklerinden nelere dikkat ettiklerini saptamak amacıyla yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre görülen eksikliklerin giderilmesinde öneriler geliştirilebilmesi sağlanabilecektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Çocukların devam ettikleri okul türüne göre anneler;

1. Çocuklarına kitap alınırken genel olarak nelere dikkat etmektedirler?
2. Kitapçılarda satılan çocuk kitaplarını nasıl değerlendirmektedirler?
3. Çocuklarına aldıkları kitaplarda cilt ve kapak özelliklerinden nelere dikkat etmektedirler?
4. Çocuklarına aldıkları kitaplarda boyut özelliklerinden nelere dikkat etmektedirler?
5. Çocuklarına aldıkları kitaplarda resim özelliklerinden nelere dikkat etmektedirler?
6. Çocuklarına aldıkları kitaplarda hangi konulara yer verilmesini istemektedirler?
7. Çocuklarına aldıkları kitaplarda kahraman özelliklerinin nasıl olmasını istemektedirler?

YÖNTEM

Bu araştırmada, annelerin çocuklarına kitap alırken iç yapı özelliklerinden; konu ve kahraman özellikleri ve dış yapı özelliklerinden; cilt, kapak, kitapta boyut ve resimleme özelliklerine yönelik olarak nelere dikkat ettiklerini tespit etmek amacıyla planlanmıştır. Araştırmada, mevcut durumu olduğu gibi resmetmeyi amaçlayan bir model olan betimsel model kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2012).

Çalışma Grubu

Okul öncesi dönemde (4-6 yaş) çocuğu olan, uygun örnekleme yöntemiyle seçilen toplam 500 anne katılmıştır. Bu annelerin 113’nün çocuğu okula gitmemekte, 201’nin çocuğu devlet okuluna ve 186’sının çocuğu özel okula gitmektedir. Araştırmaya 500 anne katılmış olmasına rağmen tablolardaki sütun sayıları 500’den farklı olabilmektedir. Bu durum sorulara birden fazla cevap verenlerin olmasından ya da cevap verilmemesinden kaynaklanmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, annelere araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve “Çocuk Kitap Dış ve İç Yapı Özellikleri Anketi” uygulanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formunda; çocuk cinsiyet ve yaşı; anne yaş ve öğrenim durumu gibi sorular sorulmuştur.

Çocuk Kitap Dış ve İç Yapı Özellikleri Anketi: Ankette, annelerin çocuklarının gittiği okul türüne göre çocuğa hikaye kitabı alırken iç yapı özelliklerinden; konu ve kahraman özellikleri ve dış yapı özelliklerinden; cilt, kapak, kitapta boyut ve resimleme özelliklerine yönelik sorulara yer verilmiştir. Anket alanda çalışan yedi uzmanın görüşüne sunulmuş ve istenilen değişiklikler yapıldıktan sonra pilot uygulama yapılmıştır. Gerekli düzenlemelerden sonra ankete son şekli verilerek uygulamaya geçilmiştir. Yurdağül (2005) tarafından yapılan araştırmada, kapsam geçerliliği açısından görüş alınan uzman sayısı yedi olduğunda $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde kapsam geçerlilik oranları (KGO) için minimum değer=0,99 olarak belirtilmiştir. Ankette de yedi kişiden uzman görüşü alındığı için $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde minimum değer=0,99 üstünde olan maddeler ankete dahil edilirken altında olan maddeler anketten çıkarılmıştır. Bu nedenle $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde KGO=0,99 olarak alınmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler, SPSS 20.0 Paket Programı kullanılarak analiz yapılmıştır. Analizler yapılmadan önce dağılımların normalliğine ve varyansların homojenliği test edilmiştir. Annelerin çocuklarının gittiği okul türüne göre değişkenler ki kare (χ^2) testi ile değerlendirilmiştir. Ki-kare (χ^2) testi, frekans dağılımları üzerinden işlem yapan bir istatistiksel analiz yöntemidir. Bu teknik iki kategorik ya da biri kategorik diğeri sıralamalı iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test eder. İki değişken arasında ilişkinin olması, yani $p<0,05$, bir değişkenin düzeyinde verilen cevapların diğer değişkenin düzeylerinde farklılaşıp farklılaşmadığını göstermektedir (Büyüköztürk, 2012).

BULGULAR ve TARTIŞMA

Bu bölümde, analizlerden elde edilen veriler yedi tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Annelerin Çocuklarına Kitap Alınırken Nelere Dikkat Etiklerine İlişkin Sonuçlar

	Okula Gitmiyor		Devlet Okulu		Özel Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Dış görünüş	16	14,2	8	3,9	19	10,2	43	8,5
Gelişim özellikleri	59	52,2	141	68,4	128	68,8	328	65,0
Resimli olması	16	14,2	22	10,7	20	10,8	58	11,5
Boyutunun büyüklüğü	1	0,9	0	0,0	1	0,5	2	0,4
Yazının az, resmin çok olmasına	4	3,5	13	6,3	9	4,8	26	5,1
Cildinin sağlam olmasına	0	0,0	1	0,5	0	0,0	1	0,2
Ekonomik olmasına	12	10,6	2,9	12,0	3	1,6	21	4,2
Oyuncak özelliğine	4	3,5	1,5	4,0	3	1,6	10	2,0
Resimlerin net basılmasına	1	0,9	0,5	1,0	0	0,0	2	0,4
Diğer	0	0,0	0	0,0	3	1,6	14	2,8
Toplam	186	100	206	100	113	100	505	100

($\chi^2=45,98$; $p>.001$).

Tablo 1 incelendiğinde, çocukların devam ettikleri okul türüne göre özel okula devam eden çocukların annelerinin %68,8 (n=128)’i; devlet okuluna giden çocukların annelerinin %68,4 (n=141)’ü ve okula gitmeyen çocukların annelerinin ise %52,2 (n=59)’sinin çocuklarına gelişim özelliklerine göre kitap aldıkları görülmektedir. Bu sonuçlar için annelerin benzer görüşleri olduğu şeklinde yorumlanabilir. Özellikle çocuğa kitap alırken daha çok “gelişim özelliklerine dikkat ederim” diyen çocuğu özel okula ve devlet okuluna giden annelerin puanları % 68,8 ve % 68,4 olarak birbirine çok yakın bulunmuştur. Çocuğun gittiği okul türüne göre annelerin çocuğa kitap alırken dikkat ettikleri genel özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir ($\chi^2=45,98$; $p>.001$). Alanyazın incelendiğinde, çocuğun ilgi, ihtiyaç ve gelişim özelliklerine uygun olmayan kitapların çocukların kitaplara karşı olan ilgisini azalttığı belirtilmektedir (Kiefer, 2009; Gönen, 2000; Wortham, 2005). Bu durumda çocuklarda kitap sevgisinin azalmasına neden olabilir. Çocuklarını okula

göndermeyen annelerin büyük çoğunluğunun ev hanımı olması ve bu konuda farkındalık düzeylerinin düşük olması ile ilgili bir durum olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2. *Kitapçılarda Satılan Çocuk Kitaplarını Annelerin Nasıl Değerlendirdiklerine İlişkin Sonuçlar*

	Okula Gitmiyor		Devlet Okulu		Özel Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Konuları çok bilinmiş ve işlenmiş olduğu için çocuğumun ilgisini çekmiyor	1	0,9	5	2,5	4	2,2	10	2
Renklendirme uygun değil ve basıl hatalı	1	0,9	4	2	2	1,1	7	1,4
Çok pahalı	27	24,5	40	20	30	16,3	97	19,6
Ciltleri kalitesiz olduğundan çok çabuk yıpranıyor	6	5,5	11	5,5	16	8,7	33	6,7
Kahramanlar hayali ve gerçek üstü	1	0,9	5	2,5	14	7,6	20	4
O kadar çok çeşit var ki seçmekte zorlanıyorum	16	14,5	23	11,5	26	14,1	65	13,2
Tanıtları yetersiz bu nedenle bilgi sahibi olamıyorum	8	7,3	8	4	18	9,8	34	6,9
Çocuklar için uygun özellikte hazırlanan kitaplar çok pahalı, uygun olmayanlar ise daha ucuz olması gibi maddi nedenlerle çoğu aile onları tercih ediyor	41	37,3	72	36	64	34,8	177	35,8
Gelişmiş şehirler dışında uygun özellikteki kitapları bulmak çok zor	9	8,2	32	16	10	5,4	51	10,3
Toplam	184	100	200	100	110	100	494	100

($\chi^2=32,06$; $p>.001$).

Tablo 2 incelendiğinde, çocukların devam ettikleri okul türüne göre özel okula devam eden çocukların annelerinin %34,8 (n=64)'inin; devlet okuluna giden çocukların annelerinin %36 (n=72)'sının ve okula gitmeyen çocukların annelerinin ise %37,3 (n=41)'unun çocuklarına aldıkları kitapların uygun nitelikteki kitapların pahalı olması nedeniyle uygun olmayanları seçtikleri görülmektedir. Bu sonuçlar annelerin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir. Özellikle çocuğa kitap alırken daha çok “uygun nitelikte kitapların çok pahalı olması ve uygun olmayanların ise daha ucuz olması nedeniyle ucuz olanları tercih ediyorum” diyen çocuğu okula gitmeyen, devlet ve özel okuluna giden annelerin puanları %37,3; % 36,0 ve % 34,8 olarak birbirine çok yakın bulunmuştur. Çocuğun gittiği okul türüne göre annelerin kitapçılarda satılan çocuk kitaplarını nasıl değerlendirdikleri ile ilgili görüşleri ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır($\chi^2=32,06$; $p>.001$). Hartas (2011), Husain, Choo ve Singh (2011), Mckenzie (2015) ve Slavan (2011) tarafından yapılan araştırmalarda sosyoekonomik düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarına gelişimlerine destek olmak amacıyla daha fazla uyarıcı materyaller sağladıkları tespit edildiği saptanmış. Araştırma bulgusundaki bu durumun çocuklarını okula göndermeyen annelerin büyük çoğunluğunun ev hanımı olması ve dolayısıyla da bir gelir getiren bir işte çalışmaması ve gelir düzeyi ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 3. *Annelerin Çocuklarına Alınan Kitaplarda Cilt ve Kapak Özelliklerinden Nelere Dikkat Ettiklerine İlişkin Sonuçlar*

	Okula Gitmiyor		Devlet Okulu		Özel Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Sağlam olması	32	28,3	64	31,2	73	39,7	169	33,7
Kumaş cilt ve dikişle tutturulmuş olması	9	8	20	9,8	22	12	51	10,2
Tel zimbayla tutturulmuş olması	3	2,7	1	0,5	1	0,5	5	1
Kapağının iç sayfaları oranla daha kalın karton kapak olmasına	8	7,1	8	3,9	9	4,9	25	5
Kapağında konu ile ilgili resim olmasına	19	16,8	41	20	34	18,5	94	18,7
Kapağında kitabın yazarının adının yazıyor olmasına	4	3,5	5	2,4	1	0,5	10	2
Kapağın çocuğun ilgisini çekiyor olması benim için yeterlidir	22	19,5	51	24,9	26	14,1	99	19,7
Ciltleme ve kapak özelliklerine dikkat etmem.	16	14,2	15	7,3	18	9,8	49	9,8
Toplam	113	100	205	100	184	100	502	100

($\chi^2=23,04$; $p>.001$).

Tablo 3 incelendiğinde, çocukların devam ettikleri okul türüne göre özel okula devam eden çocuklara annelerin %39,7 (n=73)’si; devlet okuluna giden çocuklara %31,2 (n=64)’si ve okula gitmeyen çocuklara ise annelerin %28,3 (n=32)’ünün kitap alınırken cildinin sağlam olmasına dikkat ettikleri görülmektedir. Bu sonuçlar çocukların gittikleri okul türüne göre annelerin görüşlerinin paralel olduğu söylenilebilir. Ayrıca diğer seçim ölçütlerinde de çocukların gittikleri okul türüne göre annelerin görüşlerinde bir farklılık bulunmamaktadır. Özellikle çocuklarını okula göndermeyen %28,3 (n=32) ve çocuklarını devlet okula gönderen annelerin % 31,2 (n=64) oranında “kitabın sağlam olması” gerekir diye görüş bildirmiştir. Oranlara bakıldığında birbirlerine yakın bulunmuştur. Bu sonuçları, elde ettiğimiz ki kare sonuçları da desteklemektedir ($\chi^2=32,06$; $p>.001$). Çocukları özel okula giden annelerin çocukları devlet okuluna giden ve okula gitmeyen annelere göre daha yüksek oranda kapak ve ciltlemede kitabın sağlam olması gerektiğini belirtmiştir. Literatüre bakıldığında, okul öncesi dönemde kitabın yırtılmasını önlemek ve kolay kullanımı için kitap kapağının sağlam ve dayanıklı malzemenen yapılması ve bez dikişli olması gerektiği belirtilmektedir (Ersoy ve Bayraktar, 2018). Ebeveynlerin öğrenim düzeyleri ve meslekleri sosyo ekonomik düzey için ölçüt kabul edilmektedir (Alexsander, 2016; Berk ve Meyers, 2015). Bu nedenle çocuklarını özel okula gönderen annelerin öğrenim düzeylerinin daha yüksek olması nedeniyle daha bilinçli oldukları düşünülmektedir.

Tablo 4. Annelerin Çocuklarına Aldıkları Kitaplarda Boyutlarını Nasıl Olmasına İlişkin Sonuçlar

	Okula		Devlet		Özel		Toplam	
	Gitmiyor		Okulu		Okul			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Çocuğun kucagında tutabileceği büyüklükte olmalı	56	49,6	85	42,5	88	47,6	229	46
Kitaplığa yerleştirilince görüntüyü bozmaması için aynı boyutta olmalı	3	2,7	11	5,5	8	4,3	22	4,4
Küçük boyutlu kitapları daha rahat taşıyabileceklerinden fazla büyük olmamalı	19	16,8	26	13	27	14,6	72	14,5
Çocuklar farklı boyuttaki kitaplarla karşılaştırılmalı	35	31	78	39	62	33,5	175	35,1
Toplam	113	100	200	100	185	100	498	100

($\chi^2=4,54$; $p<.001$).

Tablo 4 incelendiğinde, okula gitmeyen çocukların ise %49,6 (n=56)’unun annelerinin, özel okula devam eden çocukların annelerinin %47,6 (n=88)’inin ve devlet okuluna giden çocukların annelerinin %42,5 (n=85)’ü ve “çocuğun kitabı kucagında tutabileceği büyüklükte olması” gerektiğini; ayrıca devlet okuluna giden çocukların annelerinin %39 (n=78)’u, özel okula devam eden çocukların annelerinin %33,5 (n=62)’inin ve okula gitmeyen çocukların annelerinin, ise %31,0 (n=35)’inin “çocukların farklı boyutta kitapla tanıştırılması” gerektiğini belirtmiştir. Çocuk kitabının çocuğun kitabı kucagında taşıyacak büyüklükte olması ve çocukların farklı boyuta kitapla tanıştırılması ile ilgili okul türüne göre annelerin görüşleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($\chi^2=4,54$; $p<.001$). Çocukların farklı boyutta kitapla tanıştırmak çocukların kitaba karşı ilgisini artırmaktadır. Burada önemli olan ilke olarak boyutla içeriğin uyumlu olmasıdır. Bununla birlikte çocuğun kolayca taşıyabileceği büyüklükte olması gerekir (Ersoy ve Bayraktar, 2018; Oğuzkan, 2006). Sonuçlara bakıldığında annelerin okul türüne göre en yüksek oranda kitabın boyutunun çocuğun taşıyabileceği büyüklükte olması ve çocukların farklı boyutta kitapla tanıştırılması gerektiği konusunda hem fikir olmalarına rağmen yarsının da bu konuda bilinçli olmadığı görülmektedir.

Tablo 5. Annelerin Çocuklarına Aldıkları Kitapların Resimleri ile İlgili Nelere Dikkat Ettiklerine İlişkin Sonuçlar

	Okula Gitmiyor		Devlet Okulu		Özel Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Kitapta yazıdan çok resim olmasına	28	24,8	47	23,5	43	23,1	118	23,6
Yazılarla resimlerin iç içe girmiş olmasına	8	7,1	14	7	11	5,9	33	6,6
Resimlerin canlı renklerle basılmış olmasına	25	22,1	23	11,5	14	7,5	62	12,4
Resimlerin kitap sayfaları açıldığında iki sayfayı kaplayacak büyüklükte olmasına	1	0,9	2	1	1	0,5	4	0,8
Baskıda resimlerin düzgün basılmış, kaymamış olmasına	2	1,8	5	2,5	11	5,9	18	3,6
Sayfadaki yazıda anlatılan olayın o sayfada resimlenmiş olmasına	34	30,1	89	44,5	74	39,8	197	39,5
Estetik duygularda önemli olduğu için resimlerde ayrıntılarında dikkatle verilmiş olmasına	5	4,4	9	4,5	17	9,1	31	6,2
Resmin olayda geçen canlı veya nesneye benziyor olmasına	10	8,8	11	5,5	15	8,1	36	7,2
Toplam	113	100	200	100	186	100	499	100

($\chi^2=26,65$; $p<.001$).

Tablo 5 incelendiğinde, devlet okuluna giden çocukların annelerinin %44,5 (n=89)'inin, özel okula devam eden çocukların annelerinin %39,8 (n=74)'inin; ve okula gitmeyen çocukların annelerinin ise %30,1 (n=34)'unun en yüksek oranda sayfada yazılanların o sayfada resimlenmiş olmasına dikkat ettikleri görülmektedir. Çocukların devam ettikleri okul türüne göre annelerin görüşleri ile "Sayfadaki yazıda anlatılan olayın o sayfada resimlenmiş olması" arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($\chi^2=26,65$; $p<.001$). Yazı ile metin aynı sayfada olması gerektiği belirtilmektedir (Gönen, 2017; Ersoy ve Bayraktar, 2018). Ayrıca, yazılarla resimlerin aynı sayfada olması çocuğu yazı ile okuma arasındaki ilişkiyi kurmasına çocuğun erken okuryazarlık becerilerini desteklemektedir (Bayraktar ve Temel, 2018). Araştırma bulgusuna bakıldığında çocuklarını devlet ve özel okula gönderen annelerin çocuklarını okula göndermeyen annelere göre daha bilinçli oldukları görülmektedir. Bu durum sosyo ekonomik düzeyi ve annelerin okul tarafından yapılan aile katılım çalışmalarını ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 6. Annelerin Çocuklarına Aldıkları Kitaplarda Hangi Konulara Yer Verilmesini İstediklerine İlişkin Sonuçlar

	Okula Gitmiyor		Devlet Okulu		Özel Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
İyilik, güzellik, doğruluk duyguları	25	22,1	54	26,5	45	24,2	124	24,7
Günlük yaşantı ile ilgili olaylar	10	8,8	30	14,7	30	16,1	70	13,9
Doğa olayları	1	0,9	5	2,5	2	1,1	8	1,6
Komik ve esprili olaylar	8	7,1	2	1	7	3,8	17	3,4
Sonunda öğüt verici konular	23	20,4	27	13,2	17	9,1	67	13,3
Hayal gücünü destekleyici konular	22	19,5	45	22,1	49	26,3	116	23,1
Mutlaka ilgi kazandıran ve öğretici	24	21,2	41	20,1	36	19,4	101	20,1
Toplam	113	100	204	100	186	100	503	100

($\chi^2=21,51$; $p<.001$).

Tablo 6 incelendiğinde, özel okula devam eden çocukların annelerinin %26,3 (n=49)'ünün; devlet okuluna giden çocukların %22,1 (n=45)'inin ve okula gitmeyen çocukların ise %19,5 (n=22)'inin çocuk kitaplarının hayal gücünü destekleyici konulara yer verilmesini istedikleri görülmektedir. Çocukların devam ettikleri okul türüne göre çocuk kitaplarında hayal gücünü destekleyen konular yer verilmesi ile arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($\chi^2=21,51$; $p<.001$). Araştırma bulgusunda, özel okula devam eden çocukların annelerinin daha yüksek oranda hayal gücünü destekleyici kitaplar belirtmeleri dikkat çeken bir sonuçtur. Bu durum çocuğu devlet okuluna giden ve okul gitmeyen annelere göre çocuklarını özel okula gönderen annelerin eğitim seviyesi ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 7. Annelerin Çocuklarına Aldıkları Kitapların Kahraman Özelliklerinin Nasıl Olmasına İlişkin Sonuçlar

	Okula Gitmiyor		Devlet Okulu		Özel Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Olumlu ve iyi özellikler taşınmalı	67	59,3	103	51,5	103	56	273	54,9
Mükemmel insan özelliklerini yansıtmalı	2	1,8	6	3	6	3,3	14	2,8
Çocuğun günlük hayatında yer alan insanlardan olmalı	23	20,4	55	27,5	47	25,5	125	25,2
Hayal güçlerinde yaratabilecek kahramanlar olmalı	18	15,9	36	18	26	14,1	80	16,1
Olağan üstü olay kahramanları olmalı	3	2,7	0	0	2	1,1	5	1
Toplam	113	100	200	100	184	100	497	100

($\chi^2=8,90$; $p>.001$).

Tablo 7 incelendiğinde, çocukların devam ettikleri okul türüne göre özel okula devam eden çocukların annelerinin %56 (n=103)'sının; devlet okuluna giden çocukların annelerinin %51,5 (n=103)'ünün ve okula gitmeyen çocukların annelerinin ise %59 (n=67)'unun kahraman özelliklerinin olumlu ve iyi olması gerektiğini belirtmektedirler. Çocuklarını gönderdikleri okul türüne göre annelerin çocuklarına aldıkları kitaplarda kahraman özellikleri ile ilgili görüşleri arasında benzerlik görülmektedir. Bu sonuçları, elde ettiğimiz ki kare sonuçları da desteklemektedir ($\chi^2=8,90$; $p>.001$). Alan yazın incelendiğinde, çocuklar kahramanlarla özdeşim kurdukları görülmektedir (Ersoy ve Bayraktar, 2018; Tür, 2001). Bu nedenle çocuklara olumlu kahraman özelliklerinin verilmesi önemlidir. Araştırma bulgusunda da genel olarak annelerin kahraman özelliklerinin olumlu ve iyi örneklerden oluşması gerektiğini belirttikleri görülmektedir. Bu durumun toplumun genel yapısı ve değer yargılarıyla ilgili olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada, çocukları okul öncesi dönemde olan annelerin çocuklarına kitap alırken iç yapı ve dış yapı özelliklerinden dikkat ettiklerini ölçütler okul türü değişkenine göre incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre annelerin çocuklarına aldıkları kitaplarda dış yapı özelliklerinden cilt ve kapak özellikleri okul türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmazken; dış yapı özelliklerinden resimleme, boyut özelliklerinde ise anlamlı bir fark bulunmuştur. İç yapı özelliklerinden okul türü değişkenine göre kahraman özellikleri boyutunda anlamlı bir fark görülmezken; konu özellikleri boyutunda ise anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Çocukları özel okula giden annelerin diğer gruptaki annelere göre özelliklerde çocukları okula gitmeyen annelere göre çocuklarına kitap seçme konusunda daha bilinçli oldukları görülmektedir. Bu sonuca rağmen tüm annelerin çocuklarına uygun kitap konusunda bilinçlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle Aileleri bilgilendirme amaçlı kamu spotları, ilan panoları kullanılabilir. Ayrıca anneleri bilinçlendirmek için radyo ve televizyon programları düzenlenebilir. Gazete ve dergilerde çocuk edebiyatı konusunda bilgilere ve çocuk kitaplarının tanıtımlarına yer verilebilir. Çocukları okula giden anneler öğretmenler tarafından aile katılım çalışmaları ile çocukları okula gitmeyen anneler ise halk eğitim merkezlerinde aile eğitimleri ile bilinçlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Alexsander, S. J. (2016). *Sociology*. (First Edition). New York: Rosen Publishing.
- Aydoğan, Y. ve Çat, A. (2012). 5-6 Yaş Çocukların Dil Gelişimi ile Annelerinin Okuma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. (Editör: S. Sever). *III. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu*. Ankara: Ankara Basımevi.
- Bayraktar, V. ve Temel, F. (2018). Yazı Farkındalığı Becerileri. (Editör: F. Temel) *Dil ve Erken Okuryazarlık*, (ss.63-88), Ankara: Hedef CS.
- Beyazova, U. (2006). Kitap Çocuk İlişkisi. (Editör: S. Sever). *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu*, 04-06 Ekim 2006, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Berk, L. E. ve Meyers, A. B. (2015). *Infants and Children: Prenatal Through Middle Childhood*. (8. bs.). London: Pearson.

- Black, S. (2013). Learning What Print Means: Print Awareness in School, Home, and Community. B. Culatta, K. Hall-Kenyon ve S. Black (Yay. Haz.) *Systematic and Engaging Early Literacy*. San Diego: Plural Publishing, Inc.
- Brock, A. ve Rankin, C. (2008). *Communication, language and literacy from birth to five*, (First published). London: Sage Publications.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Veri Analizi El Kitabı*. (8. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Christie, J., F.; Enz, B, J.; Vukelich, C. ve Roskos, K., A. (2013). *Teaching Language and Literacy*. Boston: Pearson Publication.
- Compean-Garcia, N. (2011) . Early Literacy Experiences in the Home: A Parent's Perspective. *Journal of Border Educational Research*. 9 23-36. file:///C:/Users/computer/Downloads/7055-28629-1-PB.pdf adresinden erişildi.
- Epspinosa, L. M. ve Burns, M. S. (2003). Early Literacy for Young Children and English Language Learners. In C. Howes (Ed.), *Teaching 4-to 8-years-olds*. (pp.47-59). Los Angeles: Paul. H. Brookes Publishing.
- Ersoy, Ö., Avcı, N. ve Turla, A. (2006). *Çocuklar İçin Erken Uyarıcı Çevre*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Ersoy, Ö. ve Bayraktar, V. (2015). Annelerin Öğrenim Durumlarına Göre Çocuklarını Kitapla Buluşturma Konusundaki Durumlarının İncelenmesi (Çalışma Kapsamı 57 İl). 14 (4), 1406-1415. doi.org/10.17051/ieo.2015.42378
- Ersoy, Ö. ve Bayraktar, V. (2018). *Okul Öncesi Dönemde Çocuk Edebiyatı Kavramı ve Çocuk Kitaplarının Özellikleri* (Editör: A. Turla). *Çocuk Edebiyatı*, (ss. 51-84). Ankara: Hedef CS.
- Gönen, M. (2000). Okul Öncesi Çağındaki Çocuklar En Çok Hangi Konulara ve Kitaplara Karşı İlgi Duyarlar? (Editör: R. Şirin), *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Gönen, M. (2017). *Cumhuriyet Öncesi ve Cumhuriyet Döneminde Okul Öncesi Çocuk Edebiyatı*. (Editör: M. Gönen) *Çocuk Edebiyatı*, (ss. 1-12). Ankara: Eğiten Kitap.
- Gönen, M. ve Veziroğlu, M. (2017). *Çocuk Edebiyatının Genel Hedefleri*. M. Gönen (Ed.). *Çocuk Edebiyatı içinde* (s. 1-12). Ankara: Eğiten Kitap.
- Griffith, P.L., Beach, S.A., Ruan, J. ve Dunn, L. (2008). *Literacy for Young Children*. London: Corwn Press.
- Gürkan, T. (1993). Okul Öncesi Eğitimde Kitap. 9. *Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri*. Ankara: Ya-Pa Yayın Pazarlama.
- Hardman, M. ve Jones, L. (1999). Sharing Books with Babies: Evaluation of an Early Literacy Intervention. *Educational Review*, 51:3, 221-229. doi.org/10.1080/00131919997461
- Hartas, D. (2011). Families' Social Backgrounds Matter: Socio-Economic Factors, Home Learning and Young Children's Language, Literacy and Social Outcomes. *British Educational Research Journal*, 37(6), 893-914.
- Huck, C., S., Kiefer, B., Z., Hepler, S. ve Hickman, J. (2004). *Children's Literature in the Elementary School*. (Eight Edition). The University of Michigan: McGraw-Hill Publication.
- Husain, F. M., Choo, J. C. S. ve Singh, M. K. M. (2011). Malaysian Mothers' Beliefs in Developing Emergent Literacy Through Reading. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 29, 846-855.
- Justice, L. M. ve Sofka, A. E. (2010). *Engaging Children with Print: Building Early Literacy Skills Through Quality Read-Alouds*. New York: Guilford Publications, Inc.
- Kiefer, B. Z. (2009). *Charlotte Huck's Children's Literature*. U.S: The McGraw- Hill Companies.
- Machado, J. M. (2003). *Early Childhood Experience in Language Arts Emerging Literacy*. Canada: Delmar Learning.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> adresinden erişildi.

- Mckenzie, S. (2015). "Socioeconomic Factors That Affect Children's Literacy Experiences" *Education and Human Development Master's Theses*. 550. http://digitalcommons.brockport.edu/ehd_theses/550adresinden erişildi.
- Miller, C., Zickuhr, K., Rainie, L. ve Purcell, K. (2013). Parents, Children, Libraries and Reading. Erişim: 6 Haziran 2014. <http://libraries.pewinternet.org/2013/05/01/parents-children-libraries-and-reading/>
- Morrow, L. M. (2007). *Developing Literacy in Preschool*. New York. London: The Guilford Press.
- Nas, R. (2002). *Örneklerle Çocuk Edebiyatı*. Bursa: Ezgi Kitapevi.
- Oğuzkan, F. (2000). İyi bir çocuk kitabın, çocuğun ruhsal ve düşünsel gelişimine katkısı var mıdır? M. R. Şirin (Ed.). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. (s.210-212). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Oktay, A. (2002). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem 4*. Baskı. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Özbek Ayaz, C., Güleç, H. ve Şahin, Ç. (2017). Ailelerin, çocuklarıyla birlikte gerçekleştirdikleri okuma aktivitelerinin düzeyini belirleme. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 119.
- Özel, A. (2006). Okul öncesi dönemde görsel açıdan çocuk kitapları. O. Ramazan, K. Efe ve G.Gülçin (Ed.). *I. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi*. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama. 3-6 Ekim 2006, 24 250.
- Piasta, S. B., Justice, L. M., McGint, A. S. ve Kaderavek, J. N. (2012). Increasing young children's contact with print during shared reading: Longitudinal effects on literacy achievement. *Child Development*, 83(3), 810–820. doi: 10.1111/j.1467-8624.2012.01754.x
- Saracho, O. N. (2017). Literacy and Language: New Developments in Research, Theory, and Practice. *Early Child Development and Care*, 187(3-4), 299-304. doi: 10.1080/03004430.2017.1282235
- Sever, S. (2017). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Tudem.
- Slavan, R. (2011). *Educational Psychology: Theory and Practice*. (10. Bs.) Boston: Pearson Education.
- Smith, T. J. (2006). *Early Child Development*. (Fourth Edition). United States of America: Pearson Education.
- Soderman, A. K., Gregory, K. M. ve McCarty, L. T. (2005). *Scaffolding Emergent Literacy*. United States of America: Pearson Education.
- Tuncer, N. (2000). Çocuk ve Kitap. M. R. Şirin (Ed.). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*, (s.198-202). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Tür, G. (2001). Okul Öncesi Eğitimde Kitap Seçimi. *Gazi Üniversitesi Anaokulu / Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı*. (s.416-423). İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- U.S. Department of Education. (2005). *Becoming a Reader*. Washington: Education Publications Center.
- Yurdağül, H. (2005). Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerliği İçin Kapsam Geçerlik İndekslerinin Kullanılması. *XIV Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi* (s.1-6). 28-30 Eylül, Denizli.
- Wortham, S. C. (2005). *Early Childhood Curriculum*. New Jersey, Columbus, Ohi: Pearson Merrill Prentice Hall.

View of Mothers on Internal and External Structures of Storybooks

Vedat BAYRAKTAR
Gazi University, ANKARA/TÜRKİYE
e-posta: vbayraktar75@gmail.com

Citation: Bayraktar, V. (2019). View of Mothers on Internal and External Structures of Storybooks. *E-Kafkas Journal of Educational Research*, 6(1), 24-34

Extended Summary

The pre-school period is the basis for the healthy development of the individual. Because in this period the basis of the individual's development and personality are formed. In this period, the child's ability to complete the development as a healthy individual depends on the quality of the experiences presented to the child. In the preschool period, children are in a period that they are more susceptible to environmental stimulant. One of the important stimulants for children in preschool period is the books. Books are seen as important sources supporting children's development. Child books are important stimulants that support children in recognizing, understanding and interpreting facts and events in the external world.,

In order for the picture books to have a positive impact on the children, they must be suitable for the child's interest, need and development, as well as for the children to enjoy it while it being read to them. Because books that insufficient for meeting the children's spiritual needs do not seem likely to give children reading habits and love of books.

When the researches are analyzed, it is seen that the people who introduce the child to the book are mostly mothers. For this reason, it is important which internal and external characteristics mothers give importance in choice of books for their children This study is conducted to determine which internal and external characteristics of books mothers in Turkey give importance during the choice period of books for their children according to children's type of school.

Method

This study is planned for determining what mothers pay attention while buying books in terms of internal structures of the book such as subject and hero features; and in terms of external structures of the book such as volume, cover, size and illustration.

Study Group

A total of 500 mothers, who have children in the preschool period (4-6 years) and are selected by appropriate sampling method participated to study. 113 children of these mothers do not go to school, while 201 children go to public school and 186 children go to private school. Although 500 mothers participated in the research, the number of columns in the tables may be different from 500. This situation derives from the fact that there are people who give more than one answer or do not answer to the questions.

Data Collection Tools

Scale of Interior and External Structure of Storybooks : In the scale, mothers are asked for the points to be paid attention while choosing books for their children; interior structures; topics and characters in the books; external structures; binder, cover, book size and illustrations in the books.

Data Analysis

The data obtained were analyzed in the package program of SPSS 20.00 through chi square (X²) method. The Chi Square statistic is commonly used for testing relationships between categorical variables. The significance level was determined as $p < 0.01$ in statistical calculations.

Conclusion and Suggestions

It is observed that mothers whose children go to private school are more conscious in choosing book to their children than other mothers in the group, especially mothers whose children do not go to the school. In spite of this result, it is thought that all mothers should be informed about the appropriate book for their children. For this reason, families can use public spots, bulletin boards for information purposes. Radio and television programs can also be organized to raise awareness of mothers. Information about children's literature in newspapers and magazines and the introductions of children's books can be given.

Okul Öncesi 6 Yaş Çocuklarının Bazı Demografik Özelliklerinin Sosyal Beceri ve Problem Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi

Investigation of Some Demographic Characteristics on Social Skills and Problem Behaviors of 6 Years Old Children

Dr. Öğr. Üyesi Erhan ALABAY

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi ABD
erhan.alabay@sbu.edu.tr

Zeynep Deniz SEVEN

İstanbul Esenyurt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi ABD
zeynepdenizseven@esenyurt.edu.tr

Çağla Elif AKÇAY

Cent Koleji

Abdurrahman BAŞKURT

İstanbul Esenyurt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi ABD
abdurrahmanbaskurt@esenyurt.edu.tr

Atıf: Alabay, E., Seven, Z., D., Akçay, Ç., E., Başkurt, A. (2019). Okul Öncesi 6 Yaş Çocuklarının Bazı Demografik Özelliklerinin Sosyal Beceri ve Problem Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 35-50.

Gönderi Tarihi: 30-05-2019

Kabul Edilme Tarihi: 06-09-2019

DOI: 10.30900/kafkasegt.571869

Özet

Bu araştırma, sosyal beceriler ve problem davranışlarla altı yaş okul öncesi çocuklarının demografik özellikleri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul Başakşehir Merkez ilçedeki 6 yaş grubu okul öncesi sınıfları; örneklemini ise Başakşehir İlçesinde bulunan 10 okuldan birer sınıf alınarak toplam 234 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmada bilgi toplama aracı olarak Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi Temel Eğitim Bölümü Öğretmen Formu (SBDS/TE-ÖF) kullanılmıştır. Araştırmanın çözümlenmesinde yüzde (%), frekans (f), Tek Faktörlü ANOVA ve Aritmetik Ortalama istatistiksel yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre; cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzeyin sosyal beceri düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar göstermiştir. Sosyo-ekonomik düzey ve baba öğrenim durumunun ise davranış problemleri ile arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal beceri, atılganlık, işbirliği, öz-kontrol, içselleşmiş davranış, dışsallaşmış davranış.

Abstract

This study was carried out to determine whether there is a significant difference between social skills and problem behaviors and the demographic characteristics of six - year - old preschool children. The universe of the study consists of preschool classes in Başakşehir Central District of Istanbul. The sample consists of 234 children from 10 schools in Başakşehir. In the study, Social Skills Rating System teacher Form (SSRS / TF) was used. Percentage (%), frequency (f), single factor ANOVA and arithmetic mean statistical methods were used in the analysis of the research. According to the findings of the study; There were significant differences between the social skill levels of gender and socio-economic level. Significant differences were found between socio-economic level and father's educational status.

Keywords: Social skills, assertiveness, collaboration, self-control, internalized behavior, externalized behavior.

GİRİŞ

Kişiliğin büyük bir bölümünün okulöncesi dönemde tamamlanması bu dönemin önemini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda sosyal duygusal gelişim alanı içerisinde önemli bir yere sahip olan sosyal beceri konusu son dönemlerde araştırmacılar tarafından en çok araştırılan konular arasındadır (Seven, 2008).

Sosyal beceriler sosyal yeterlik adı verilen daha geniş bir yapının bir parçasını oluşturur. NAEYC (National Association for the Education of Young Children) çocuklarda gözlenebilecek ve sosyal yeterliliğin göstergesi olabilecek davranışları kişisel nitelikler, akran ilişkileri ve sosyal beceriler olmak üzere üç kısımda ele alınmıştır. Bu beceriler kişisel nitelikler; diğerleriyle empati kurma, mizahi davranış sergileme, reddedilme ile başa çıkma gibi davranışları içerir. Akranları tarafından kabul görme, oyuna veya çatışmaya davet edilme davranışları akran ilişkileri ile ilgilidir. Sosyal beceriler ise hakkını uygun biçimde arama, zorlanmadan bir gruba girme, diğerlerine olumlu yaklaşma, diğerleriyle uzlaşma gibi davranışlarla ilişkilidir (Kostelnik ve diğerleri, 2002).

Sosyal beceri ile ilgili tek bir tanım bulunmamaktadır. Hersen ve Bellack'a (1976, s. 562) göre sosyal beceriler: Sosyal çevre ile iletişimde çevresine olumlu veya olumsuz duygu ve düşüncelerini anlatabilmede kendine olan güven olarak ifade edilmiştir. Rinn ve Markle (1979, s. 108) tarafından sosyal beceriler: Sosyal etkileşim esnasında çocuğun sosyal çevresinden etkilenmesi olarak açıklanmıştır. Mc Fall (1982, s. 539) sosyal becerilerin belirli durumlarda gösterilen diğerlerinin sosyal yeterliliklerine ilişkin kararlarıyla sonuçlanan davranışlar olduğunu savunmuştur. Dowrick'e (1986, s. 5) göre sosyal beceriler: Sosyal çevrede olumlu olarak kabul edilen, çocuğa ve içinde bulunduğu sosyal çevreye olumlu katkıları olan davranışlar olarak açıklanmıştır.

Sosyal becerilerin değerlendirilmesinde farklı değerlendirme yöntemleri bulunmaktadır. Bunlar çoğunlukla bilginin hangi kaynaklardan toplanacağına bağlı olarak farklılık gösterirler. Bunlar: öğretmen, ebeveyn, akran raporları, araştırmacı gözlemi gibi kaynaklardır (Gresham, 1988). Birden fazla kaynak ve metod kullanılarak daha etkili sonuçlar elde edilebilir.

Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi, Gresham ve Elliott (1990) tarafından geliştirilen ve günümüzde en çok kabul gören sosyal beceri değerlendirme ölçeğidir. Bu ölçekte sosyal becerileri beş alt kategoride incelenmektedir:

Atılgnlık: Bireyin potansiyelinin farkında olarak diğerlerinin haklarını ihlal etmekten kaçınması, kendi haklarını savunma ve yeni girişimlerde bulunabilme becerileridir.

İşbirliği: Sosyal çevreyi rahatsız etmeyecek davranışlar sergileme, yardım sever olma ve sosyal çevrenin sevinç ve üzüntülerini paylaşabilme becerileri işbirliği kategorisinde değerlendirilmektedir.

Empati: Çocuğun sosyal ortamlarda karşılaştığı olumlu veya olumsuz durumlar karşısında, o durumu doğru bir şekilde algılayıp anlayarak sosyal çevresine karşı davranış ve tutumlarında doğru karar verebilme becerileridir.

Sorumluluk: Çocuğun sosyal çevresindeki düzeni korumak için görevlerinin farkında olması ve bu görevleri yerine getirebilme becerileridir.

Öz-kontrol: Çocuğun çatışma durumlarında duygu ve davranışlarını kontrollü olarak yönlendirebilmesine yönelik becerileridir.

Gottfredson ve Hirschi (1990) düşük öz-kontrol, “dürtüleriyle hareket etme, risk almaktan hoşlanma, zihinsel aktivitelerin yerine fiziksel aktiviteleri tercih etme, basit görevleri karmaşık olan görevlere tercih etme, benmerkezci davranma ve çabuk sinirlenme” olarak tanımlamıştır (Gözübüyük, 2015).

Hargie'e (1986, s. 12) göre sosyal becerilerin şu özellikleri bulunmaktadır.

- Birey istenilen sonuca varmak için sosyal becerileri kullanır. Diğer bir deyişle sosyal beceriler amaç yönelimli olarak çalışır.
- Sosyal beceriler karşılıklı ve birbirleriyle ilişkili davranışlar içerir. Ortak bir amaca yönelik olarak bireylerin her davranışı birbiriyle ilişkilidir.
- Sosyal beceriler çocukların sosyal ihtiyaçlara göre şekillenir. Sosyal becerilerini gösteren birey, içinde bulunduğu sosyal durumlardaki ihtiyaçlarına göre kendisini uydurabilir.
- Bireyin davranışları bir bütünün parçaları olarak ele alınabilir. Sosyal beceri tepkileri hiyerarşik bir düzen içinde gerçekleşir.
- Sosyal beceriler öğrenilmiş davranışları içerir. Gösterilen davranış formları genel olarak bireyin öğrendiği davranışlardır.
- Sosyal beceriler bireyin kontrollü altındaki davranışlardır.

Çocuğun sosyal becerilerine etki eden bazı demografik özellikler çocuğun cinsiyeti, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, anne ve babanın öğrenim durumları ve çocuğun doğum sırası gibi özelliklerdir.

Jamyang-Tshering (2004) yaptığı çalışmada, cinsiyetin sosyal beceriye etkisi ile ilgili önemli bulgulara ulaşmıştır. Buna göre kızlar erkeklerle göre daha fazla sosyal beceri davranışları sergilemektedirler. Buna karşılık erkeklerin kızlara göre daha fazla problem davranışlar gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

McLoyd (1988), çocukların sosyal becerilerine sosyo-ekonomik durumun etkisi ile ilgili bazı çalışmalar yapmıştır. Buna göre, alt sosyo-ekonomik düzeyde olan çocukların orta sosyo-ekonomik düzeydeki çocuklara göre duygusal ve davranışsal problemleri daha fazla yaşadıkları sonucu bulunmuştur.

Sosyal becerisi zayıf olan çocuklarda bu sorunun zamanında tespit edilip gerekli önlemlerin alınması gerekir. Aksi durumda hem mevcut yaşında hem de ileriki zamanlarda, kendisine ve sosyal çevreye yönelik bazı problem davranışlar gösterebilir. Bu problem davranışlar ise genellikle, şiddet eğilimi, saldırganlık, utangaçlık ve kendini toplumdan soyutlama olarak görülmektedir (Seven, 2008).

Boiley ve Volery (1992), problem davranışları “çocuğun iletişimine ve sosyal etkileşimine zarar verip, çocuğun ve arkadaşlarının öğrenmesine engel olan, çocuğun kendisine, arkadaşlarına ve yetişkinlere zarar verdiği davranışlar ” olarak tanımlamaktadır. Bu tanımda öne çıkan iki anahtar konu çocuğun kendisine ve/veya diğerlerine zarar vermesi durumudur.

Davranış problemleri içselleştirilmiş ve dışsallaştırılmış olarak sınıflandırılır. İçselleştirilmiş davranış problemleri çocuğun kendine yönelik sergilediği davranışlarıdır. Bunlar utangaçlık, çekingenlik ve sürekli endişelenme durumu gibi davranışlardır. Dışsallaştırılmış davranış problemleri ise çocuğun sosyal çevresine yönelik sergilediği davranışlarıdır. Bunlar dürtüsellik, saldırganlık, suça meyilli olma, şiddet yanlılığı ve hiperaktif gibi davranışlardır (Gözübüyük, 2015).

Sosyal beceri ve davranış problemleri ile ilgili dünyada pek çok farklı çalışma yapılmasına karşılık ülkemizde bu oran sınırlı kalmaktadır. Literatür incelendiğinde Atılganlık, öz-kontrol ve işbirliği becerileri ile dışsallaşmış ve içselleşmiş davranış problemleri konularında okulöncesi dönem çocuklarına yönelik daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki bilgiler ışığında araştırmanın problem cümlesi “Okul öncesi 6 yaş çocukların sosyal beceri ve problem davranış puanları bazı demografik özelliklere göre farklılık göstermekte midir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri ise şunlardır:

1. 6 yaş çocuklarının işbirliği, atılganlık ve öz kontrol beceri puanları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
2. 6 yaş çocuklarının işbirliği, atılganlık ve öz kontrol beceri puanları ekonomik düzeye göre farklılık göstermekte midir?
3. 6 yaş çocuklarının işbirliği, atılganlık ve öz kontrol beceri puanları annenin öğrenim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
4. 6 yaş çocuklarının işbirliği, atılganlık ve öz kontrol beceri puanları babanın öğrenim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
5. 6 yaş çocuklarının içselleşmiş ve dışsallaşmış davranış problemi puanları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
6. 6 yaş çocuklarının içselleşmiş ve dışsallaşmış davranış problemi puanları ekonomik düzeye göre farklılık göstermekte midir?
7. 6 yaş çocuklarının içselleşmiş ve dışsallaşmış davranış problemi puanları annenin eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
8. 6 yaş çocuklarının içselleşmiş ve dışsallaşmış davranış problemi puanları babanın eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma nicel yöntem esas alınarak yapılmıştır. Nicel yöntemin ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında İstanbul İli Başakşehir İlçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi anaokullarında bulunan 3858 çocuk oluşturmaktadır. Örneklem ise bu okullardan tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 10 okulda bulunan 6 yaşındaki 234 çocuk oluşturmaktadır. Bu çocukların 122'si kız 111'i erkektir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler, öğretmenlerin çocukları gözlemesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada iki veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar: Gresham ve Elliott (1990) tarafından geliştirilen Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi Temel Eğitim (Social Skill Rating System-SSRS) Öğretmen Formu (SBDS/TE-ÖF) ve Genel Bilgi formudur. SBDS, okul öncesinden başlayarak temel öğretim ve orta öğrenim öğrencilerinin sosyal davranışlarını sınıflandırarak açıklar. Bu araştırmada sosyal becerileri ve problem davranışları belirlemek için SBDS/TE-ÖF'nun iki bölümü kullanılmıştır.

Sosyal beceri verilerini elde etmek için öğretmen formu kullanılarak toplanmıştır. SBDS/TE-ÖF sosyal beceri bölümü atılganlık, işbirliği ve öz-kontrol olmak üzere üç alt faktörden oluşmaktadır. SBDS/TE-ÖF SBDS/TE-ÖF davranış problemi bölümü ise içselleşmiş davranış problemleri ve dışsallaşmış davranış problemleri olarak iki alt ölçekten oluşmaktadır. Her iki bölüm toplam 48 maddeden oluşmaktadır. Bu ölçekte sosyal beceriler düşük, orta ve yüksek seviye şeklinde ifade edilmektedir.

Ölçek Gresham ve Elliott (1990) tarafından geliştirilmiştir. SBDS'nin güvenilirlik değerleri incelendiğinde formların ortalama Alpha Güvenilirlik katsayısı .90 ve test-tekrar test korelasyonu ise .85 olarak bulunmuştur (Oprea, 1998). Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi Sosyal Beceri bölümü Seven (2006) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Seven (2006), ölçeğin geçerliliği Açıklayıcı Faktör Analizi, T-testi ve Doğrulamalı Faktör Analizi istatistiksel yöntemleriyle değerlendirmiştir. Ölçek üç faktörlü olarak geçerli bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik değerleri SBDS/TE-ÖF Sosyal Beceri Bölümü'nün tümü için .94, İşbirliği faktörü için .93, Öz-kontrol faktörü için .86 ve Atılganlık faktörü için .83'dür.

Sosyal Beceri Değerlendirme Sistemi davranış problemi bölümünün Türkçeye uyarlanması ayrıca yapılmıştır. Seven (2007) testin güvenilirliğini belirlemiştir. Buna göre, Alfa Cronbach .87 ve Spearman Brown iki yarı test korelasyonu .92 olarak hesaplamıştır. Alpha değeri incelendiğinde ise içselleşme faktörü için .70, dışsallaşma faktörü için .92 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Dağılımlar Yüzde (%) ve Frekans (f) olarak verilmiştir. Demografik faktörlere göre; sosyal beceriler ve alt faktörle, davranış problemleri ve alt faktörler arasındaki farkların anlamlılığı Tek Faktörlü Varyans Analizi (One way ANOVA), t testi ve Aritmetik Ortalama ile analiz edilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Çocuklara ve Anne-Babalarına İlişkin Demografik Bilgiler

Tablo 1. Çocukların Demografik Faktörlerine Göre Dağılımları

	Grup	N	%		Grup	N	%
Kardeş Sayısı	Tek çocuk	68	29,2	Anne Öğrenim	Okur-yazar değil	9	3,9
	2-4 çocuk	163	70,0		İlköğretim	77	33,0
	5 ve üstü	2	,9		Lise	72	30,9
	Toplam				Yüksek öğrenim	75	32,1
Doğum Sırası	İlk çocuk	128	54,9	Sosyo-ekonomik düzey	Toplam		
	Ortanca Çocuk	51	21,9		Alt	102	43,8
	Son Çocuk	54	23,2		Orta	118	50,6
	Toplam				Üst	13	5,6
Cinsiyet	Erkek	111	47,6	Baba öğrenim düzeyi	Okur-yazar değil	5	2,1
	Kız	122	52,4		İlköğretim	65	27,9
	Toplam				Lise	60	25,8
					Yüksek öğrenim	103	44,2

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan çocukların 163'ünün (%70) 2 ile 4, 68'inin (%29,2) tek çocuk, 2'sinin (%0,9) 5 ve üstü kardeşe sahiptir. Çocukların 128'inin (%54,9) ilk çocuk, 51'inin (%21,9) ortanca çocuk, 54'ünün (%23,2) ise son çocuk; 111'inin (%47,6) erkek, 122'sinin (%52,4) kız olduğu anlaşılmaktadır. Annelerin 9'unun (%3,9) okur-yazar olmadığı, 77'sinin (%33,3) ilköğretim mezunu, 72'sinin (%30,9) lise

mezunu, 75'inin (%32,1) yüksek öğrenim mezunu olduğu tespit edilmiştir. Öğrenim durumuna göre babalarının 5'i (%2,1) okur-yazar olmadığı, 65'inin (%27,9) ilkokul mezunu, 60'ının (%25,8) lise mezunu, 103'ünün (%44,2) ise yüksek öğrenimli oldukları görülmüştür. Çocukların 118'i (% 50,6) orta, 102'si (%43,8) alt ve 13'ü (%5,6) üst sosyo-ekonomik düzey ailelerde yaşamaktadırlar.

Sosyal Beceri ile İlgili Bulgular

Cinsiyet

Tablo 2. Altı Yaş Çocuklarının Cinsiyete Göre Sosyal Beceri Toplam Puanları ve Alt Ölçeklere Ait Ortalama, Standart Sapma ve t Değerleri

Sosyal Beceri	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	p
Toplam	Kız	122	75,8468	9,68053	3,395	,001
	Erkek	111	70,6967	13,04277		
Atılganlık	Kız	122	30,4865	4,54646	3,169	,002
	Erkek	111	28,3525	5,61568		
İşbirliği	Kız	122	24,2072	3,19123	3,736	,000
	Erkek	111	22,3115	4,39399		
Öz-Kontrol	Kız	122	21,1532	3,52188	2,181	,030
	Erkek	111	20,0328	4,24446		

Tablo 2'deki bulgular, cinsiyetle sosyal beceri arasındaki farkın anlamlı olduğu göstermektedir ($t(231) = 3,39$ $p < .05$). Bir başka deyişle sosyal beceri puanları cinsiyete göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Diğer taraftan, Atılganlık $t(231) = 3,16$ $p < .05$, İşbirliği $t(231) = 3,74$ $p < .05$, ve Öz-kontrol $t(231) = 2,18$ $p < .05$, becerileri de cinsiyete göre farklılaşmaktadır.

Ortalama puanlara bakıldığında kızların ($\bar{X} = 75,84$) erkeklere ($\bar{X} = 70,69$) göre daha yüksek sosyal beceri özelliklerine sahip olduğu görülmektedir. Benzer biçimde işbirliği, öz kontrol ve atılganlık becerilerinde de kızların erkeklerden daha yüksek puanlara sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Sosyo-ekonomik Düzey

Tablo 3. Altı Yaş Çocuklarının Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Sosyal Beceri Toplam Puanları ve Alt Ölçeklere Ait Ortalama, Standart Sapma ve F Değerleri

Sosyal Beceri	Sosyo-ekonomik Durum	n	\bar{X}	S	F	P
Toplam	Üst	13	77,2353	9,29620	13,253	0,00
	Orta	118	70,4915	12,3874		
	Alt	102	65,2308	14,14304		
Atılganlık	Üst	13	31,1373	4,17688	13,076	0,00
	Orta	118	28,2542	5,44465		
	Alt	102	25,6154	6,29204		
İş birliği	Üst	13	24,500	2,79232	10,941	0,00
	Orta	113	22,3390	4,42839		
	Alt	102	21,0769	4,69861		
Öz-Kontrol	Üst	13	21,5980	3,70779	7,256	0,01
	Orta	118	19,8983	3,93405		
	Alt	102	18,5385	4,11532		

Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ile sosyal beceri puanları arasında anlamlı farklılık bulunduğu (F (2-230) = 13,25 p< .05) bulgusu Tablo 3 incelendiğinde görülmektedir. Buna göre, sosyal beceri puanları ailenin sosyo-ekonomik düzeyine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. SBDS ölçeğinin alt faktörleriyle de analizler yapılmıştır. Sosyo-ekonomik düzeyle işbirliği (F (2-230) 10,94 = p <.05) atılganlık (F (2-230) 13,07 = p <.05) öz -kontrol (F(2-230) =7,25p>0,05) arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Aritmetik ortalama puanları incelendiğinde en yüksek sosyal becerinin üst sosyo-ekonomik düzeyde olduğu ve ekonomik düzey düştükçe sosyal beceri puanlarının da azaldığı görülmektedir.

Anne Öğrenim Durumu Değişkenine Ait Bulgular

Tablo 4. Altı Yaş Çocuklarının Anne Öğrenim Düzeylerine Göre Sosyal Beceri Toplam Puanları ve Alt Ölçeklere Ait Ortalama, Standart Sapma ve F Değerleri

Sosyal Beceri						
	Anne öğrenim	N	\bar{X}	S	T	P
Toplam	Okur-yazar değil	9	70,4444	13,83936	2,283	,061
	İlk öğretim	77	70,8442	13,31211		
	Lise	72	73,6944	11,43585		
	Yüksek okul	29	72,4138	10,41811		
	Üniversite	46	77,1522	9,26155		
Atılganlık	Okur-yazar değil	9	28,6667	5,33854	1,862	,118
	İlk öğretim	77	28,5195	5,59043		
	Lise	72	29,1250	5,55621		
	Yüksek okul	29	29,7586	4,69540		
	Üniversite	46	31,0652	4,05738		
İş birliği	Okur-yazar değil	9	22,1111	4,25572	1,747	0,141
	İlk öğretim	77	22,6364	4,93353		
	Lise	72	23,4028	3,51119		
	Yüksek okul	29	22,7586	3,41901		
	Üniversite	46	24,3913	2,82432		
Öz-kontrol	Okur-yazar değil	9	19,6667	5,00000	2,712	,031
	Okur yazar-ilk öğretim	77	19,6883	4,24034		
	Lise	72	21,1667	3,68858		
	Yüksek okul	29	19,8966	3,44699		
	Üniversite	46	21,6957	3,61398		

Tablo 4’de annenin öğrenim durumuyla sosyal beceri arasında anlamlı fark olup olmadığına bakılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre herhangi bir fark bulunmamıştır (F (4-228) = 2,28 p > .05). Buna göre, sosyal beceri düzeyleri annenin öğrenim durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Annenin öğrenim durumuna göre SBDS ölçeğinin alt ölçekleriyle yapılan analizlerde öğrenim durumuyla öz kontrol arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (F(4-228)=2,71 p<0,05).

Baba Öğrenim Durumu Değişkenine Ait Bulgular**Tablo 5.** Altı Yaş Çocuklarının Baba Öğrenim Düzeylerine Göre Sosyal Beceri Toplam Puanları ve Alt Ölçeklere Ait Ortalama, Standart Sapma ve F Değerleri

Sosyal Beceri						
	Baba öğrenim	N	\bar{X}	S	F	P
Toplam	Okur-yazar değil	5	69,6000	19,85699	1,800	,130
	İlk öğretim	65	70,7385	13,18531		
	Lise	60	72,9833	12,19960		
	Yüksek okul	24	72,2917	7,86561		
	Üniversite	79	75,74000	10,46000		
Atılganlık	Okur-yazar değil	5	28,4000	6,61816	1,92	,107
	İlk öğretim	65	28,4462	5,74465		
	Lise	60	29,0667	5,58711		
	Yüksek okul	24	28,6250	4,08404		
	Üniversite	79	30,6456	4,57708		
İş birliği	Okur-yazar değil	5	20,6000	7,89303	1,425	,226
	İlk öğretim	65	22,5538	4,55532		
	Lise	60	23,4500	4,01871		
	Yüksek okul	24	23,1667	2,95865		
	Üniversite	79	23,7595	3,29029		
Öz-kontrol	Okur-yazar değil	5	20,6000	6,34823	1,500	,203
	Okur yazar-ilk öğretim	65	19,7385	4,08991		
	Lise	60	20,4667	4,06501		
	Yüksek okul	24	20,5000	3,21680		
	Üniversite	79	21,3418	3,72065		

Tablo 5'deki analiz sonuçlarında, babanın öğrenim durumuyla sosyal beceri arasında anlamlı fark olup olmadığına bakılmış ve fark bulunmamıştır ($F(5-227) = 1,8$ $p > .05$). Sosyal beceri düzeyleri babanın öğrenim durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Babanın öğrenim durumuna göre SBDS ölçeğinin alt faktörleriyle yapılan analizlerde de herhangi bir farklılık bulunmamıştır.

Okula Başlama Durumu Değişkenine ait Bulgular**Tablo 6.** *Altı Yaş Çocuklarının Okula Başlama Puanlarına Göre Sosyal Beceri Toplam Puanları ve Alt Ölçeklere Ait Ortalama, Standart Sapma ve F Değerleri*

Sosyal Beceri		Okula başlama	N	\bar{X}	S	F	p
Toplam	0-24 ay	22	76,0909	9,87015	1,773	,135	
	25-36 ay	17	75,6471	7,49117			
	36 ay	27	76,8889	9,07377			
	48 ay	109	72,2844	12,33040			
	60 ay üzeri	58	71,1897	13,21278			
Atılganlık	0-24 ay	22	30,8636	4,12074	2,511	,043	
	25-36 ay	17	30,6471	3,49895			
	36 ay	27	31,3704	4,53320			
	48 ay	109	28,9174	5,33356			
	60 ay üzeri	58	28,3448	5,81454			
İş birliği	0-24 ay	22	23,6818	3,46941	,914	,456	
	25-36 ay	17	24,3529	3,01954			
	36 ay	27	23,8519	3,12193			
	48 ay	109	23,0826	4,29498			
	60 ay üzeri	58	22,6552	4,11054			
Öz-kontrol	0-24 ay	22	21,5455	3,30551	1,138	,340	
	25-36 ay	17	20,6471	2,31682			
	36 ay	27	21,6667	3,07596			
	48 ay	109	20,2844	4,08496			
	60 ay üzeri	58	20,1897	4,55553			

Tablo 6'deki analiz sonuçlarında, çocuğun okula başlama yaşı ile sosyal beceri ve sosyal beceri alt faktörleri ile yapılan analizlerde anlamlı fark olup olmadığına bakılmış ve atılganlık alt faktöründe farklılık görülmüştür (F (4-228) = 2,51 p < .05). Okula başlama yaşı ile ilgili yapılan analizlerde en yüksek atılganlık ortalamasının 36 ayda olduğu görülmüştür (\bar{X} =31,37).

Sosyal Davranış Problemi ile İlgili Bulgular**Cinsiyet Durumu Değişkenine ait Bulgular****Tablo 7.** *Altı Yaş Çocuklarının Cinsiyete Göre Sosyal Davranış Problemi Toplam Puanları ve Alt Ölçeklere Ait Ortalama, Standart Sapma ve t Değerleri*

Sosyal Davranış Problemi		Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	p
Toplam	Kız	122	24,0450	8,07509	-1,761	,080	
	Erkek	111	25,8934	7,93445			
Dışsallaşmış Davranış Problemi	Kız	122	15,9459	5,53310	-2,357	,019	
	Erkek	111	17,7459	6,07333			
İçselleşmiş Davranış Problemi	Kız	122	8,0991	2,98163	-,129	,898	
	Erkek	111	8,1475	2,77138			

Tablo 7’de sunulduğu üzere cinsiyet ile sosyal davranış problemi alt faktörlerinden dışsallaştırılmış davranış problemi arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir $t(231) = -2,357$ $p < .05$). Buna göre sosyal davranış problemi alt faktörlerinden dışsallaştırılmış davranış problemi puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde değiştiği anlaşılmaktadır.

Ortalama puanlar incelendiğinde erkeklerin ($\bar{X} = 17,74$) kızlara ($\bar{X} = 15,94$) oranla daha fazla dışsallaştırılmış davranış problemi gösterdikleri anlaşılmaktadır. Buna karşılık içselleştirilmiş davranış probleminde farkın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Sosyo-ekonomik Düzey Durumu Değişkenine Ait Bulgular

Tablo 8. Altı Yaş Çocuklarının Gelir Düzeyine Göre Sosyal davranış problemi Toplam Puanları ve Alt Ölçeklere Ait Ortalama, Standart Sapma ve F Değerleri

Sosyal Davranış Problemi	Sosyo-ekonomik Durum	N	\bar{X}	S	F	p
Toplam	Üst	13	23,6275	7,64681	5,692	,004
	Orta	118	25,5424	7,72237		
	Alt	102	31,0769	10,79708		
Dışsallaştırılmış Davranış Problemi	Üst	13	15,9314	5,46865	3,997	,020
	Orta	118	17,3390	5,87654		
	Alt	102	20,3077	7,57611		
İçselleştirilmiş Davranış Problemi	Üst	13	7,6961	2,68029	7,064	,001
	Orta	118	8,2034	2,74425		
	Alt	102	10,7692	3,98233		

Tablo 8 incelendiğinde, çocukların mensup oldukları ailelerin sosyo-ekonomik durum ile sosyal davranış problemi arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir $F(2-230) = 5,69$ $p < .05$). Buna göre sosyal davranış problemi puanlarının ekonomik duruma göre anlamlı bir şekilde değiştiği anlaşılmaktadır. Ekonomik duruma göre SBS(Davranış problemi formu) ölçeğinin alt ölçekleriyle yapılan analizlerde de anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Dışsallaştırılmış davranış problemi $F((2-230)=3,99$ $p < .05$), içselleştirilmiş davranış problemi $F((2-230) = 7,064$ $p < .05$) ekonomik duruma göre farklılaşmaktadır. Ortalama puanlar incelendiğinde ise sosyal davranış probleminin üst sosyo ekonomik düzeyden alta doğru arttığı gözlenmiştir ($\bar{X} = 23,62$; $\bar{X} = 25,54$; $\bar{X} = 31,07$).

Anne öğrenim Durumu Değişkenine ait Bulgular

Tablo 9. Altı Yaş Çocuklarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre Sosyal davranış problemi Toplam Puanları ve Alt Ölçeklere Ait Ortalama, Standart Sapma ve F Değerleri

Sosyal Davranış Problemi	Anne öğrenim	N	\bar{X}	S	F	P
Toplam	Okur-yazar değil	9	27,0000	9,60469	2,305	,059
	İlk öğretim	77	25,0779	7,45472		
	Lise	72	26,8056	9,93165		
	Yüksek okul	29	23,3793	6,75814		
	Üniversite	46	22,7391	5,08346		
Dışsallaştırılmış Davranış Problemi	Okur-yazar değil	9	17,4444	7,40120	1,201	,311
	İlk öğretim	77	17,1948	5,63831		
	Lise	72	17,7222	6,95706		
	Yüksek okul	29	15,8276	5,11349		
	Üniversite	46	15,6304	4,29656		

Tablo 9'un devamı.

Sosyal Davranış Problemi	Anne öğrenim	N	\bar{X}	S	F	P
İçselleşmiş Davranış Problemi	Okur-yazar değil	9	9,5556	9,5556	4,728	,001
	İlk öğretim	77	7,8831	7,8831		
	Lise	72	9,0833	9,0833		
	Yüksek okul	29	7,5517	7,5517		
	Üniversite	46	7,1087	7,1087		

Tablo 9'a göre, annenin öğrenim durumuyla sosyal davranış problemi arasında anlamlı fark olmadığı yalnız SBS (davranış problemi formu) alt faktörlerinden içselleştirilmiş davranış problemi ile anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($F(4-228) = 4,72$ $p < .05$).

Anne öğrenim durumuna göre ortalamalar incelendiğinde ise sosyal davranış problemlerinde üniversite mezunu annelerin ortalamalarının diğerlerine göre daha düşük olduğu ($\bar{X} = 7,10$) görülmüştür. Buna karşılık okur-yazar olmayan annelerin ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir ($\bar{X} = 9,55$).

Baba öğrenim Durumu Değişkenine Ait Bulgular

Tablo 10. Altı Yaş Çocuklarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre Sosyal davranış problemi Toplam Puanları ve Alt Ölçeklere Ait Ortalama, Standart Sapma ve F Değerleri

Sosyal Davranış Problemi	Baba öğrenim	N	\bar{X}	S	F	P
Toplam	Okur-yazar değil	5	23,8000	3,19374	3,068	,017
	İlk öğretim	65	26,0769	8,41187		
	Lise	60	27,2500	10,06525		
	Yüksek okul	24	23,5417	8,30913		
	Üniversite	79	22,9620	5,17500		
Dışsallaşmış Davranış Problemi	Okur-yazar değil	5	16,0000	3,67423	2,009	,094
	İlk öğretim	65	17,7385	6,31782		
	Lise	60	18,0500	6,87768		
	Yüksek okul	24	15,7917	6,08619		
	Üniversite	79	15,6962	4,37755		
İçselleşmiş Davranış Problemi	Okur-yazar değil	5	7,8000	1,48324	4,325	,002
	İlk öğretim	65	8,3385	2,73448		
	Lise	60	9,2000	3,71803		
	Yüksek okul	24	7,7500	3,03959		
	Üniversite	79	7,2658	1,81665		

Tablo 10'da babanın öğrenim düzeyi ile sosyal davranış problemi arasında anlamlı fark olmadığı yalnız SBS (davranış problemi formu) alt faktörlerinden içselleştirilmiş davranış problemi ile anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($F(4-228) = 4,325$ $p < .05$).

Baba öğrenim durumuna göre ortalama puanlara bakıldığında, sosyal davranış problemine göre üniversite mezunu olan babaların ortalamalarının diğerlerine oranla daha düşük içselleşmiş davranış olduğu ($\bar{X} = 7,26$),

buna karşılık lise mezunu olan babaların davranış problemi ortalamalarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir ($\bar{X} = 9,20$).

Okula başlama Durumu Değişkenine ait Bulgular

Tablo 11. Altı Yaş Çocuklarının Okula Başlama Yaşına Göre Sosyal Davranış Problemi Toplam Puanları ve Alt Ölçeklere Ait Ortalama, Standart Sapma ve F Değerleri

Sosyal Davranış Problemi	Okula başlama	N	\bar{X}	S	F	P
Toplam	0-24 ay	22	20,5455	3,78880	2,022	,092
	25-36 ay	17	25,4706	7,96177		
	36 ay	27	25,4444	7,89515		
	48 ay	109	25,1835	8,15381		
	60 ay üzeri	58	26,0517	8,74477		
Dışsallaşmış Davranış Problemi	0-24 ay	22	13,5000	3,05115	2,177	,072
	25-36 ay	17	16,8824	5,36053		
	36 ay	27	17,3333	5,56085		
	48 ay	109	17,0550	6,05199		
	60 ay üzeri	58	17,6552	6,36479		
İçselleşmiş Davranış Problemi	0-24 ay	22	7,0455	1,29016	1,021	,397
	25-36 ay	17	8,5882	2,89523		
	36 ay	27	8,1111	2,88675		
	48 ay	109	8,1284	2,92531		
	60 ay üzeri	58	8,3966	3,14525		

Tablo 11 incelendiğinde çocuğun okula başlama yaşı ile sosyal davranış problemleri arasında herhangi bir farklılık görülmemiştir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu araştırmada sosyal beceri ve sosyal problem davranış puanlarının çeşitli değişkenler arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Sosyal beceri ve alt faktörler olan işbirliği, atılganlık ve öz-kontrol puanları ile cinsiyet, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, anne ve baba öğrenim düzeyi ve okula başlama yaşı arasında anlamlı fark olup olmadığına dair Bağımsız gruplar için T testi ve Tek yönlü ANOVA ile sınama yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde sosyal beceri, işbirliği, atılganlık ve öz kontrol puanları ile cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzey arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bununla birlikte atılganlık puanları ile okula başlama yaşı ve öz-kontrol puanları ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Diğer taraftan sosyal problem davranış puanları ve alt faktörler olan dışsallaşma davranışı ve içselleşme davranışı ile cinsiyet, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, anne ve baba öğrenim düzeyi ve okula başlama yaşı arasında anlamlı fark olup olmadığına dair Tek yönlü ANOVA ile sınama yapılmıştır. Sosyal davranış problemi puanları ile sosyo-ekonomik düzey ve baba öğrenim arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bununla birlikte dışsallaşmış problem davranışları ile cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzey arasında anlamlı bulunmuştur. İçselleşmiş problem davranışları ile sosyo-ekonomik düzey, anne ve baba öğrenimi arasında da anlamlı farklılıklar olduğu anlaşılmıştır.

Araştırmada cinsiyet faktörüne göre sosyal beceri, atılganlık, işbirliği, öz-kontrol ve dışsallaşmış davranış puanları farklılaşmıştır. Ortama puanlar incelendiğinde kızların sosyal beceri ve alt faktörlerin her birinde erkeklerden anlamlı olarak daha yüksek puanlara sahip oldukları görülmüştür. Bu bulgular, Seven (2008), tarafından İlköğretime devam eden öğrencilerin sosyal becerileriyle ailelerinin özelliklerinin incelendiği ve kız çocukların erkeklere oranla anlamlı olarak daha yüksek puanlara sahip olduğu araştırması ile uyumlu bulunmuştur. Bununla birlikte dışsallaşmış problem davranışlarının erkeklerde anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulgusu Özbey ve Alisinanoğlu (2009), okul öncesi eğitime halen devam eden 60-72 aylık çocuklarla

yaptıkları araştırma uyumlu bulunmuştur. Bu araştırma, Arı ve Yaban (2016) tarafından yapılan ve sosyal problem davranışları ile cinsiyet arasında anlamlı farkın olmadığı sonucuna varılan araştırma ile dışsallaşmış problem davranışlar dışında tutarlı bulunmuştur. Bu çalışmada erkek çocuklarının sosyal becerilerinin kız çocuklara göre daha düşük olmasında, toplumun erkek çocuklardan cinsiyet rolleri ile ilgili beklentilerinin yetişkinlerinkine benzer davranışlar sergilemeleri olmasından kaynaklanıyor olabilir. Dışsallaşmış problem davranışların erkek çocuklarda kız çocuklardan daha fazla olmasında, toplumun ve ailelerin bu tarz davranışların erkeklige özgü rollermiş gibi gösterilme çabalarından kaynaklanıyor olabilir. Nitekim Özen'in (1992) cinsiyet rol değişkeninin çocuğun cinsiyet özelliklerine ilişkin kalıpyargılarının gelişimi üzerine yaptığı çalışmada erkeklere özgü kalıpyargıların kadınlara özgü kalıpyargılara göre daha çok bilindiği ve erkek çocukların erkeksi kalıpyargıları kız çocuklarının kadınsı kalıpyargılarından daha fazla bildikleri sonucuna varmıştır.

Bu araştırmanın en dikkat çekici sonuçlarından biri sosyal beceri ve sosyal problem davranışlar puanları ve alt faktörlerin tümüyle sosyo-ekonomik düzey arasında anlamlı farklılıkların bulunmasıdır. Bu bulgular; Sosyo ekonomik durumun çocukların sosyal becerilerine etkisi ile ilgili McLoyd (1988) tarafından yapılan çalışma sonucunda fakir ve alt sosyo-ekonomik düzeyde olan çocukların orta sosyo- ekonomik düzeydeki çocuklara göre yüksek oranda duygusal ve davranışsal problemler yaşadıkları sonucuna ulaşılan araştırma ile tutarlıdır. Buna karşılık, Ekici (2015) tarafından okul öncesi eğitime devam eden çocukların sosyal becerilerinin aile özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla 295 çocuk ve ebeveynleriyle yaptığı araştırmanın sonuçları ile uyumsuzdur. Bu çalışmada sosyo-ekonomik durum sosyal beceri ve problem davranışlar üzerinde etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Anne öğrenim düzeyi ile öz-kontrol becerileri ve içselleşmiş davranış problemleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Ortalama puanlar incelendiğinde öz kontrol becerisi puanlarının üniversite mezunu anneleri olan çocuklarda daha yüksek olduğu buna karşılık içselleşmiş problem davranışı puanlarının ilköğretim ve lise mezunu annelerin çocuklarında daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgular Tunçeli ve Akman (2014) tarafından yapılan ve bir okul öncesi kuruma devam eden 6 yaşındaki çocukların sosyal beceri düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelendiği ve üniversite mezunu annelerin sosyal beceri puanlarının anlamlı olarak yüksek bulunduğu araştırma sonuçlarıyla tutarlı olarak bulunmuştur. Anne eğitim seviyesi arttıkça çocukların öz kontrol becerilerinin artmasının nedeni, eğitilmiş annelerin çocukları üzerinde duygusal yönden daha bilinçli olmaları ve demokratik tutum sergilemelerinden kaynaklanıyor olabilir. Yine içselleşmiş problem davranışı puanlarının ilköğretim mezunu annelerin çocuklarında daha fazla olmasının nedeni demokratik tutum sergilememeleri ve yanlış disiplin yöntemleri uygulamalarından kaynaklanıyor olabilir. Nitekim Şahin ve Özyürek'in (2008) yaptıkları çalışmada annelerin öğrenim düzeyleri arttıkça çocuklarına karşı demokratik tutumlarının da arttığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Baba öğrenim düzeyi ile sosyal problem davranış ile içselleşmiş davranış problemi arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama puanlar incelendiğinde lise mezunu babaların çocuklarında problem davranışların daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna karşılık üniversite mezunu babaların çocuklarında davranış probleminin daha az olduğu görülmüştür. Ayrıca baba öğrenim düzeyi ile sosyal beceri arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Bu bulgu Elibol ve Gültekin (2008) tarafından yapılan ve sosyal becerilerle baba öğrenim durumu arasında anlamlı farklılığın bulunmadığı araştırma sonuçlarıyla tutarlıdır. Baba eğitim durumu ile sosyal beceriler arasında anlamlı farklılık görülmemesi nedeni, ülkemizde çocukların bakımlarının daha çok anne tarafından gerçekleştirilmesi ve çocukların baba ile fazla vakit geçirmemeleri, sosyal etkileşimlerinin az olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Nitekim Duran'ın (2010) baba katılımı ile yaptığı çalışmada babaların çocukları ile vakit geçirme sürelerinin oldukça kısa olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Okula başlama yaşı ile sadece sosyal beceri alt faktörlerinden biri olan atılganlık arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. 36. ayda okula başlayanların atılganlık puanları daha yüksekken 60. Ayda okula başlayanların atılganlık puanları en düşük bulunmuştur. Okula başlama yaşı ile davranış problemleri arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Bu bulgu Bilir ve Sop (2016) tarafından yapılan ve çocukların problem davranışları ile okul öncesi eğitime devam etme durumu arasında bir ilişki bulunmadığı araştırma sonuçlarıyla tutarlıdır. Bu bulgu Erikson tarafından öne sürülen 3-6 yaş arasında "Girişimciliğe Karşı Suçluluk Karmaşası" ikilemi durumunu desteklemektedir. Bu dönemde okul öncesi kurumlarda çocukların girişimci davranışlarının desteklenmesi ile birlikte 6 yaşta atılganlık becerilerinin geliştiği düşünülebilir.

ÖNERİLER

Davranış problemlerinin dışsallaştırılmış alt faktörünün cinsiyetle arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Erkek çocuklarının dışsallaştırılmış davranış problemini kız çocuklara oranla daha fazla gösterdikleri görülmüştür. Bu sebeple erkek çocuklarının okul öncesi kurumlarda drama etkinliklerine yönlendirilmelerine önem verilmelidir. Böylelikle çocukların akranları ile sosyal etkileşimleri geliştirilmelidir.

Ebeveynin çocuklarına aldıkları oyuncaklarda ve TV programlarında daha dikkatli olmaları yine dışsallaştırılmış davranış problemini azaltabilir. Erkek çocukların kız çocuklara oranla sosyal beceri düzeylerinin daha düşük olması dolayısıyla erkek çocuklara okul öncesi kurumda ve ailelerinin evde sosyal becerilerini arttıracak etkinlikler yapılmalıdır.

Anne ve baba eğitim durumunun çocukların davranış problemleri üzerinde etkisi olduğu anlaşılmıştır. Bu sebeple ebeveynlere bilgi ve görgülerini artırmak için sosyal beceri ve sosyal problem çözme konularını içeren aile eğitim programları düzenlemelidir. Eğitim Programında grup etkinliklerine daha fazla başvurularak işbirliğine yönelik etkinlikler yoğunlaştırılmalıdır.

Okula başlama yaşının sosyal beceri üzerinde etkili olduğu görülmüştür bu sebeple ülkemizde okul öncesi eğitimin 36. aydan itibaren verilmesine yönelik gerekli çalışmalar yapılmalı ayrıca okul öncesi eğitim artırılmalıdır.

Ekonomik düzeyin sosyal beceri ve davranış problemlerin bütün alt faktörlerinde anlamlı olduğu görülmüştür. Bu nedenle ailelerin sosyo-ekonomik durumlarına etki etmek mümkün olmasa da okul öncesi kurumlarda fiziki ortamlar düzeltilerek şartlar iyileştirilmelidir

KAYNAKÇA

- Alisinanoğlu, F. ve Keskinoglu, O. S. (2010). Okulöncesi Dönem Çocukların Davranış Sorunlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3 (1), 93-110.
- Arı, M. ve Yaban, E. H. (2016). Okulöncesi Dönem Çocukların Sosyal Davranışları: Mizaç ve Duygu Düzenlemenin Rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (1): 125-141, Ankara.
- Çetin, F., Bilbay, A. A. ve Kaymak, D. A. (2003). *Çocuklarda Sosyal Beceri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Dermez, H. G. (2008). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar .
- Duran, A. (2010). *Erkeksi Rollerin Baba Katılımı İle İlişkinin Araştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dowrick, P. W. (1986). *Video training. Chapter 11 in Social survival for Chidren: A Trainer's Reseource*. New York Brunner/Mazel.
- Gottfredson, M. R. ve Hirschi, T. (1990). *A General Theory of Crime*, Stanford, CA: Stanford University Press.
- Gözübüyük, N. (2015). *Okulöncesi Çocuklarında Davranış Sorunlarının Anne-Baba Tutumu ve Öz-Kontrol İlişkilerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Aydın Üniversitesi.
- Gresham, F. M. ve Elliott, S. N. (1988). Teachers' Social Validity Ratings of Social Skills: Comparisons Between Mildly Handicapped and Nonhandicapped Children. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 6, 255-234.
- Gresham, F. M. ve Elliott, S. N. (1990). *Social Skills Rating System*. MN: Circle Piner, AGS.
- Gültekin A, G., Günindi, Y. ve Türkoğlu, D. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocukların Sosyal Beceri Düzeyleri ile Davranış Problemleri Arasındaki ilişkinin İncelenmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, s.37.
- Gültekin, E. S. (2008). *5 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hargie, O. (Ed). (1986). *A Handbook of communication skills*. New York: New York University.
- Hersen, M. ve Bellack, A. S. (1970). Social Skills Training For Chronic Psychiatric Patients: Rationale, Research Findings, And Future Directions. *Comprehensive Psychiatry*. 17,559-580.
- Jamyong-Tshering K. (2004). *Social Competence in Preschoolers: An Evaluation of the Psychometric Properties of the Preschool Social Skills Rating System (SSRS) USA: Poce University*, Unpublished Dissertation fort he Degree of Doctorate in Education.
- McFall, W. T. (1982). Tooth loss in 100 treated patients with periodontal disease a longterm study. *Journal of periodontology*. 53, 539-549.

- McLoyd, V. C. (1998). Socioeconomic disadvantage and child development. *American Psychologist*, 53,185204.
- Özbey, S. ve Alisinanoğlu, F. (2009). Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 60–72 Aylık Çocukların Problem Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, s.2\6.
- Özen D. Ş. (1992). *Annenin Çalışma Durumu ve Ebeveynin Benimsediği Cinsiyet Rol Değişkenlerinin Çocuğun Cinsiyet Özelliklerine İlişkin Kalıp Yargılarının Gelişimi Üzerindeki Rollerini*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Rinn, R. C. ve Marke, A. (1979). “Modification of Social Skill Deficits in children” In A.S. Bellack ve M. Heren (Eds), *Research and Practice in Social Skills Training*, New York, NT: Plenum 107-129.
- Seven S. (2008). Yedi-Sekiz Yaş Çocukların Sosyal Becerilerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 18(2):151-174, Elazığ.
- Tezel Şahin F. ve Özyürek A. (2008). 5-6 Yaş Grubu Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Demografik Özelliklerinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 6(3), 395-414.
- Tunceli, İ. H. ve Akman, B. (2013). *The Investigation of School Readiness Level of Six Years Old Preschool Children in Terms of Different Variables*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106, 2899-2905.
- Yörükoğlu, A. (1998). *Çocuk Ruh Sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayıncılık.

Investigation of Some Demographic Characteristics on Social Skills and Problem Behaviors of 6 Years Old Children

Dr. Öğr. Üyesi Erhan ALABAY
Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi ABD
erhan.alabay@sbu.edu.tr

Zeynep Deniz SEVEN
İstanbul Esenyurt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi ABD
zeynepdenizseven@esenyurt.edu.tr

Çağla Elif AKÇAY
Cent Koleji

Abdurrahman BAŞKURT
İstanbul Esenyurt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi ABD
abdurrahmanbaskurt@esenyurt.edu.tr

Citation: Alabay, E., Seven, Z., D., Akçay, Ç., E., Başkurt, A. (2019). Investigation of Some Demographic Characteristics on Social Skills and Problem Behaviors of 6 Years Old Children. *E-Kafkas Journal of Educational Research*. 6(1), 35-50.

Social skills were called social competence. The NAEYC (National Association for the Education of Young Children) seeks to capture and target children's behavior in three parts: personal qualities, peers and social skills. These skills are personal qualities; others include empathy with others, humorous behavior, coping with rejection. Behaviors of being accepted by peers, being invited to play or conflict. Social skills, on the other hand, are related to behaviors such as seeking their rights appropriately, entering a group without difficulty, approaching others positively, and reconciling with others.

Behavior problems are classified as internalized and externalized. Internalized behavior problems are the behaviors of the child towards himself. These are behaviors such as shyness, shyness and constant anxiety. Externalized behavior problems are the behaviors of the child towards the social environment. These are impulsivity, aggression, prone to crime, violent bias and hyperactivity.

Although there are many studies about social skills and behavior problems in the world, this rate is limited in our country. When the literature is examined, it is understood that more research is needed for preschool children about assertiveness, self-control and cooperation skills and externalized and internalized behavioral problems.

In the light of the above information, the problem sentence of the study was determined as mid Does social skill and problem behavior scores of preschool children age 6 differ according to some demographic characteristics? ” The sub-problems of the research are:

1. Do the cooperation, assertiveness and self-control skill scores of 6-year-olds differ by gender?
2. Do the cooperation, assertiveness and self-control skill scores of 6-year-olds differ according to the economic level?
3. Do the cooperation, assertiveness and self-control skill scores of 6-year-olds differ according to the mother's level of education?
4. Do the cooperation, assertiveness and self-control skill scores of 6-year-olds differ according to the father's level of education?
5. Do 6-year-old children's internalized and externalized behavior problem scores differ by gender?
6. Do 6-year-old children's internalized and externalized behavior problem scores differ according to economic level?
7. Do the scores of internalized and externalized behavior problem of 6-year-old children differ according to the education level of the mother?
8. Do the scores of internalized and externalized behavior problem of 6-year-old children differ according to the education level of the father?

The population of the study consists of preschool classes of 6 years age group in Başakşehir, İstanbul; a total of 234 children were taken from 10 schools in Başakşehir district as samples. In the research, Social Skills Rating Systems Teacher Form (SSRS-TF) was used. Percentage (%), frequency (f), One Way ANOVA, T Test and Arithmetic Mean statistical methods were used in the analysis of the study.

In this study, the differences between social skills and social problem behavior scores of various variables were examined. A significant difference was found between social skills, cooperation, assertiveness and self-control scores and gender and socio-economic level. However, there were significant differences between assertiveness scores, age at school start-up, self-control scores and maternal learning level. Significant differences were found between social behavior problem scores and socio-economic level and father education. However, the difference between externalized problem behaviors and gender and socio-economic level was found to be significant. Significant differences were found between internalized problem behavior scores and socio-economic level and mother and father education.

Social skills, assertiveness, cooperation, self-control and externalized behavior scores differed according to gender. When the medium scores were examined, it was seen that girls had significantly higher scores than boys in each of the social skills and sub-factors.

One of the most striking results of this study is that there are significant differences between social skills and social problem behaviors scores and sub-factors completely socio-economic level. In this study, socio-economic status was found to be effective on social skills and problem behaviors. Significant differences were found between maternal education level and self-control skills and internalized behavior problems. When the mean scores were examined, it was seen that self-control skill scores were higher in children with university graduate mothers, whereas internalized problem behavior scores were higher in primary and high school graduate mothers.

A significant difference was found between father education level and social problem behavior and internalized behavior problem. When the mean scores were examined, it was seen that high school fathers had higher problem behaviors in their children. On the other hand, it was observed that the fathers of university graduates had less behavioral problems in their children. In addition, there was no significant difference between father's education level and social skills.

Significant differences were found between gender and the externalized sub-factor of behavioral problems. It was seen that boys showed more externalized behavior problem than girls. For this reason, attention should be paid to directing boys to drama activities in preschool institutions. Thus, children's social interaction with their peers should be improved. Parental attention to their children's toys and TV programs may also reduce the problem of externalized behavior. Because of the lower level of social skills of boys compared to girls, activities should be made for boys to increase their social skills at the preschool and at home.

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretmenlerinin Müzik Teknolojilerinden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri

Review of Fine Arts High School Music Teacher's regarding Their Status in Utilization of Music Technologies.

*Perçin DEMİRKOL YALÇIN
Dicle Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Diyarbakır/TÜRKİYE
e-posta: percinp@gmail.com*

Atıf: Demirkol Yalçın, P. (2019). Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretmenlerinin Müzik Teknolojilerinden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 51-62.

Gönderi Tarihi: 13-06-2019

Kabul Edilme Tarihi: 06-09-2019.

DOI: 10.30900/kafkasegt.577352

Özet

Bu çalışma, Güzel Sanatlar Liseleri'nde çalışan müzik öğretmenlerinin müzik yazılım ve programlarını ne düzeyde tanıdıklarını ve müzik teknolojilerinden ne düzeyde yararlandıklarını saptamak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın yürütülmesinde durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırma kapsamında öncelikle ilgili literatür taranarak kaynak taraması yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak çoktan seçmeli sorulardan ve açık-uçlu sorulardan oluşturulan anket kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan 122 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır. Katılımcıların; teknolojiye yüksek oranda yararlanmak istedikleri ancak lisans eğitiminde verilen genel ve alana yönelik teknoloji eğitiminin oldukça yetersiz olduğu, müzik alanı derslerinde en sık yararlandıkları internet sitelerinin hangileri olduğu, katılımcıların yaklaşık dörtte birinin "nota yazım programlarını" tamamına yakının ise "ses düzenleme yazılımlarını" hiç kullanmadığı, nota yazım programı kullanan katılımcıların ise kendi çaba ve gayretleri sonucunda bu programları öğrendikleri, müzik yazılımlarının yabancı dilde olmasının programların öğrenilmesini zorlaştırdığı, katılımcıların neredeyse tamamına yakınının müzik alanında uzaktan eğitim almadığı, ancak mezuniyet sonrasında müzik alanında zaman zaman uzaktan eğitim almak istedikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, müzik teknolojisi, müzik yazılımları, müzik programları.

Abstract

This study is aimed to determine the level of music software and programs of music teachers working in Fine Arts High Schools and how they get benefit from music technologies. Case study model was used in conducting the research. In the scope of the research, firstly related literature was searched to define the resources. A questionnaire consisting of multiple-choice questions and open-ended questions was used as data collection tool. The study group is formed of of 122 teachers working in Fine Arts High Schools.

At the end of the research, the following outcomes were reached. Participants; the general and field-based technology education given in the undergraduate education is very inadequate, the websites which are the most frequently used in music field courses are the ones that they want to benefit from the technology at a high level, however; one-fourth of the participants do not use sound editing softwares and almost none of them uses note taking apps. While the participants using the note taking app learned their own efforts and efforts, the fact that the music software was in a foreign language made it difficult to learn the programs. Nearly almost no participants received online education in the field of music, but after the graduation, they wanted to get online education from time to time.

Keywords: Music education, music technology, music software, music programs.

GİRİŞ

Son yıllarda teknolojik alanda meydana gelen gelişmeler baş döndürücü bir hızla devam etmektedir. Teknoloji alanında kısa sürede gerçekleşen bu ilerlemenin ardından bilgisayar kullanımı da birçok farklı alanda yaygınlaşmaya başlamıştır. Müzik de bu gelişimlerden etkilenen alanlardan biridir. Teknolojinin gelişimi ile birlikte nota yazma ve seslendirme, kulak eğitimi, besteleme, düzenleme, yayınlama, paylaşma ve çalgı eğitimi çok daha kolay bir hale gelmiştir. Bu gelişmelerin sayesinde, öğrenme süreci daha kısa bir sürede gerçekleşebilmektedir.

İnanılmaz ölçüde elektronik aracın yaratılması şüphesiz okullardaki müzik eğitimi ve öğretimini de doğrudan etkilemektedir. Artık dünyanın pek çok ülkesinde, diğer eğitim alanlarında olduğu gibi müzik eğitiminin her düzeyinde dersler teknoloji desteği ile yürütülmektedir. Müzik eğitimcileri hem kendi, hem de öğrencilerinin bilgi ve becerilerini geliştirmek, performanslarını arttırmak, çalgı çalabilme veya söyleyebilme yeteneklerini geliştirmek, yaratıcılıklarını ve motivasyonlarını arttırmak için internet, televizyon, video, video kamera, DVD, CD, CD-ROM, elektronik piyanolar, bilgisayar, bilgisayar yazılım programları, MIDI vb. teknolojileri müzik sınıflarına taşımaktadırlar (Tecimer, 2006).

Bilgisayar destekli müzik eğitimine genel olarak bakıldığında bu programların; müzik teorisi, beste yapma, nota okuma, dikte, Midi yapısı ile notasyon, kulak eğitimi, enstrümantal performans, ritmik çalışmalar, müzik sembolleri ve terminolojisi, dinleyerek müzik analizi yapma, yaratıcılık, perde ve ritim tanıma alıştırmaları, dizi ve arpej çalışmaları vb. konular ile ilgili müziğin çeşitli alanlarında uygulamalar yapmaya olanak sağladığı görülmektedir (Koç, 2004).

Günümüzdeki teknolojik gelişmeler doğrultusunda artık müzik alanına erişim ve insanlar arasındaki müzik bağları da daha hızlı yollar ile kurulabilmektedir. Daha önceleri, gerekli olan bir müzik materyaline çok uğraş gerektiren çabalarla ulaşılırken, gelişen teknolojinin imkânlarının doğru kullanılması durumunda gerekli kaynağa artık daha hızlı bir şekilde erişilebilir (Ayhan ve Göktepe, 2015).

İnternetin getirdiği imkânlar ile dünyanın pek çok yerinde bazı Üniversiteler internet aracılığı ile artık “uzaktan müzik eğitimi” vermektedir. Bu dersler, daha çok öğretmenin sınıfta öğrencileri ile yüz yüze yaptığı dersleri destekleyici olarak kullanılmaktadır. İnternet ile müzik alanında uzaktan eğitim, öğrencilerin yanı sıra meslek hayatına atılmış müzisyenlerin ve müzik eğitimcilerinin yaşam boyu eğitimlerine de katkı sağlamaktadır (Tecimer, 2006).

Mevcut internet ile yetinmeyen dünyanın çeşitli ülkelerinden 200’den fazla üniversite, endüstri ve hükümetler “İnternet2” olarak adlandırılan yeni bir proje üzerinde çalışmaktadır. İnternet2 projesinin amacı, bugün kullanılan internetten daha ileri düzeyde bir haberleşme ağı ve teknolojisi oluşturmaktır. İnternet2 eğitim amaçlı olarak bazı üniversitelerin dersliklerine girmiş bulunmaktadır. İnternet2’nin sunduğu daha mükemmel haberleşme ağı müzik eğitimi alanında yeni bir kapı açmaktadır. Artık video-konferans teknolojisi ile bir müzik eğitimcisi, uzaktaki öğrencisi ile örneğin keman dersi yapabilmektedir. Hatta, öğretmen dünyanın diğer ucundaki ünlü bir müzisyeni dersine davet edebilmekte, birbirlerini daha iyi duyarak, daha iyi görerek estetik değerlendirmeler yapabilmektedirler (Tecimer, 2006).

Bilgisayarın ve bilgisayar teknolojilerinin etkili bir biçimde kullanıldığı eğitim ortamlarında eğitim-öğretimin niteliğinin arttığı bilinmektedir. Bu nedenle, eğitim kurumlarında teknolojik alt yapının da gelişmesiyle her öğretmenin bilgisayar okuryazarı olması bir zorunluluk haline almıştır (Yalçınkaya ve Demir, 2013). Literatürdeki bilgisayar destekli eğitim, uzaktan öğretim, öğretim materyali geliştirme gibi öğretmenlik açısından oldukça önemli sayılabilecek kavramlar doğrudan bilgisayarlar ve bilgisayarların etkin kullanımlarıyla ilgili kavramlardır. Sözü edilen kavramların önemi tüm öğretmenlik alanları için geçerlidir (İnceoğlu, 2004). Müzik alanında hazırlanan yazılımların artması, bu alanda verilen eğitimin yapısında da doğala olarak değişimi getirmiştir. Müzik alanında gelişen teknolojiye ayak uydurmak ve çağın gerisinde kalmamak için müzik öğretmenliği programlarında da genel bilgisayar dersinin yanında müzik alanına yönelik teknolojik eğitimin de verilmesi önemli bir gerekliliktir.

Lupo (2001) ve Childers (2003) bilgisayar okuryazarlığını “bilişim konusundaki temel kavramları anlayıp, temel bilgisayar programlarını kendi mesleği içerisinde kullanmak” olarak adlandırılabilirliğinden bahsetmiştir (Şenel ve Seferoğlu, 2009). Gelişen teknolojiyi yakından takip ederek eğitim ile bütünleştirmek ve kendi alanında etkin olarak kullanabilmek gerekir. Ancak, yapılan çalışmalarda, öğretmen yetiştiren birçok kurumun teknoloji kullanımını öğretmen yetiştirme programlarına tam olarak entegre edemedikleri (Munson vd., 1994) ve öğretim üyelerinin birçoğunun ise teknoloji kullanımı konusunda yeterli tecrübeye sahip olmadıkları ortaya çıkarılmıştır (Lyons ve Carlson, 1995; Akt., Çevik, 2012). Nasıl ki bir öğretmenden temel bilgisayar okuryazarlığına sahip olması bekleniyorsa, aynı şekilde müzik öğretmenlerinden de temel müzik programlarını kullanabilme yönüyle bilgisayar okuryazarı olması beklenmektedir. Bunun da ancak, temel bilgisayar eğitimi yanında, müzik alanına yönelik olarak tasarlanmış ve yine alana yönelik çeşitli temel müzik yazılımlarının

öğretildiği, zorunlu seçmeli bir bilgisayar dersi ile kazandırılabilceği düşünülmektedir (Yalçınkaya ve Demir, 2013). Bunun yanında sınıf ortamlarının araç gereç ve teknik donanım açısından uygun olmaması, teknik donanımın her öğrenciye yetecek sayıda olmaması, yazılım ve programların eksikliği teknolojinin alan eğitiminde kullanılmasını büyük oranda engellemektedir.

Bazı müzik eğitimi anabilim dallarında bilgisayar derslerinin müzik eğitimi alanından öğretim elemanları tarafından, bazılarında ise, alan dışı öğretim elemanları tarafından verildiği bilinmektedir. Bilgisayar derslerinin alan dışı öğretim elemanları tarafından verilmesi, eğitimin müzik alanına yönelik temel bilgi ve becerileri istenilen düzeyde içermemesi gibi bazı temsel sorunları da beraberinde getirmektedir. Çağdaş bir müzik öğretmenin ise alanına ait en temel programları kullanamaması düşünülemez (Yalçınkaya ve Demir, 2013).

Nacakçı ve Dalkıran'ın 2011 yılında yaptıkları bir çalışmada, "Bilgisayar I-II" dersini yürüten öğretim elemanı kadroları ve alana yönelik program kullanımları araştırılmıştır. Araştırma sonucunda, Türkiye'de 23 Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın 8'inde "Bilgisayar I-II dersi, Müzik Anabilim Dalı öğretim elemanlarınca, 15'inde ise Enformatik Bölüm öğretim elemanlarınca yürütüldüğü tespit edilmiştir. Gazi, İzzet Baysal, Mehmet Akif Ersoy, Selçuk, Uludağ, Yüzüncü Yıl Üniversitelerinde "Bilgisayar I-II" dersinde "Finale" programının; İnönü ve Marmara Üniversitesinde de "Finale" ve "Cubase" programlarının eğitiminin verildiği ve derse alan öğretim elemanlarının girdiği tespit edilmiştir. Diğer 15 üniversitede ise enformatik bölüm elemanlarının derse girdiği ve sadece bilgisayar dersi programının işlendiği tespit edilmiştir. Bu bulgulara göre, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda "Bilgisayar I / II" dersinde alana yönelik öğretim elemanı sıkıntısı nedeniyle, söz konusu dersin müzik programlarının tanıtımı veya öğretimi bakımından yetersiz olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'ndaki öğrencilerin mesleki yaşamlarında kullanabilecekleri çeşitli müzik programları (Earmaster School, Music Age vb.) hakkında da bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde, müzik alanında genellikle belli başlı notasyon programları ile dijital ses sentezleme programlarının kullanıldığı, diğer pek çok uygulamanın varlığından çoğu müzik eğitimcisinin haberdar olmadığı tespit edilmiştir. Geçmişte mezun olan müzik öğretmenleri ile yakın zamanlarda mezun olan müzik öğretmenleri arasında da teknolojiyi kullanma ve tanıma durumları arasında da belirgin bir fark olduğu gözlemlenmiştir. Ülkemizdeki müzik eğitiminin de bu bilişim çağına ayak uydurabilmesi için gerekli olan kurs vb. eğitimler, bir an önce verilmeye başlanmalıdır.

Kürün ve Ayhan'ın (2017) "Müzik Öğretmeni Adayları Üzerinde" yaptığı bir çalışmanın sonucunda; müzik yazılımlarının müzik eğitiminde gerekli olduğu, ancak müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimleri süresince bu konuda yeterince eğitim almadıkları tespit edilmiştir. Adayların, notasyon yazılımlarından finale ve sibelius, dijital ses sentezleme yazılımlarından ise cubase ile ilgili bilgi ve kullanım becerilerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Bu tarz müzik yazılımlarının okul şarkılarının öğretimini kolaylaştırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca müzik eğitimindeki diğer çalışmalarda da sağladığı kolaylıklar nedeniyle, müzik öğretmeni yetiştiren lisans programlarında mesleki bilgisayar dersinin gerekli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (Kürün ve Ayhan, 2017).

Problem Durumu

Güzel Sanatlar Lisesi (GSL) Müzik Öğretmenlerinin Müzik Teknolojilerinden Yararlanma Durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir? sorusu bu araştırmanın temel problemi olarak ele alınmıştır.

Amaç

Bu çalışma, GSL'de çalışan müzik öğretmenlerinin müzik yazılım ve programlarını ne düzeyde tanıdıklarını ve müzik teknolojilerinden ne düzeyde yararlandıklarını saptamak amacıyla yapılmıştır. Bu genel amaç çerçevesinde, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Müzik Öğretmenlerinin, lisans döneminde aldıkları "Bilgisayar" derslerinin yeterlilik düzeyi nedir?
- Müzik Öğretmenlerinin, lisans döneminde "müzik yazılım ve program"larını öğrenme düzeyi nedir?
- Müzik Öğretmenlerinin, müzik yazılım ve programlarını tanıma düzeyi nedir?
- Müzik öğretmenlerinin, alan derslerinde teknolojiyi kullanma düzeyi nedir?
- Müzik yazılım ve programlarının genelde yabancı dilde olmasının bu programların öğrenilmesinde yarattığı güçlük düzeyi nedir?
 - Müzik öğretmenliği programlarında yer alan bilgisayar derslerinin, değişen teknolojik koşullara uyum sağlama düzeyi nedir?
 - Müzik Öğretmenlerinin, müzik alanında meydana gelen teknolojik gelişmeleri takip etme düzeyi nedir?

Önem

Araştırma;

- Müzik öğretmenlerinin "Bilgisayar Eğitimi" ve "Temel Müzik Yazılım" derslerini ne düzeyde almış olduklarının tespit edilmesi açısından,
- Müzik öğretmenlerinin mesleki yaşamlarında kullanabilecekleri müzik yazılım ve programlarını tanımları açısından,
- Müzik; eğitimine, öğretimine ve üretimine sağlayacağı katkı ve kolaylıklar açısından, önemli sayılmaktadır.

Sınırlıklar

Araştırma, Türkiye GSL'lerinde çalışan ve anketi yanıtlayan 122 müzik öğretmeni ile sınırlıdır.

Sayıtlar

Bu araştırmada;

- Araştırma için ulaşılan kaynaklar ve elde edilen verilerin yeterli olduğu,
- Veri toplama aracını geçerli ve güvenilir olduğu,
- Görüşleri alınan öğretmenlerin verdikleri cevapların gerçeği yansıtır nitelikte olduğu sayıtlarından hareket edilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın amacı Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan müzik öğretmenlerinin müzik teknolojilerinden yararlanma durumlarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla araştırmanın yürütülmesinde durum çalışması modeli kullanılmıştır. Durum çalışmaları, nitel veya nicel bir yaklaşımla gerçekleştirilebilen çalışmalardır. Her iki yaklaşımda da amaç, belirli bir duruma ilişkin sonuçların ortaya koyulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmanın verilerini elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırmanın nicel verileri, ankette yer alan çoktan seçmeli sorular yoluyla; nitel verileri ise ankette yer alan açık-uçlu sorular yoluyla toplanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan ve ankete katılan 122 müzik öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

		f	%
Cinsiyet	Kadın	49	40
	Erkek	73	60
Hizmet Süresi	1-5	8	6
	5-10	30	25
	10-15	39	32
	15 ve üzeri	45	37
Son Eğitim Durumu	Lisans	59	57
	Yüksek Lisans	36	30
	Doktora	4	3
	Yüksek Lisans Öğrencisi	4	3
	Doktora Öğrencisi	9	7
Bölgelere Göre Katılım Oranı	Akdeniz Bölgesi	17	14
	Doğu Anadolu Bölgesi	21	17
	Ege Bölgesi	9	7
	Güney Doğu Anadolu B.	23	19
	İç Anadolu Bölgesi	17	14
	Karadeniz Bölgesi	9	8
	Marmara Bölgesi	26	21
Toplam		122	

Tablo 1'e göre, katılımcıların cinsiyeti, hizmet süresi, son eğitim durumu, bölgelere göre katılım oranlarının frekans ve yüzdesi verilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında veri toplamak için öncelikle ilgili literatür taranarak kaynak taraması yapılmıştır. Tarama sonucunda müzik alanında en yaygın olarak kullanılan teknolojik araç-gereç, yazılım ve programlar tespit edilmiştir. Tespit edilen teknolojik araç-gereç, müzik yazılım ve programlarına yönelik ölçek maddeleri belirlenmiş, ardından uzman görüşleri alınarak anket oluşturulmuştur. Formda demografik bilgilerle ilgili 4, ana konuyla ilgili 17 (12'si kapalı ve 5'i açık uçlu) toplam 21 soru sorulmuştur. Oluşturulan anket belirli bir guruba uygulandıktan sonra, elde edilen veriler tekrar düzenlenmiş ve ardından, hazırlanan anket Türkiye'de Güzel Sanatlar Liselerinde Çalışan 122 öğretmene uygulanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırma kapsamında, anketlerden elde edilen verilerin çözümlemesi aşamasında "Microsoft Office Excel" programı kullanılarak yüzde ve frekans dağılımları hesaplanmış, sonuçlar tablolar ve grafiklerle yorumlanmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Katılımcıların Teknolojik Eğitim Düzeyleri ve Teknolojiyi Kullanma Durumları

No	Sorular	Çok Kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok İyi	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.	Lisans eğitiminde verilen "Bilgisayar" eğitiminin yeterliliği ile ilgili genel değerlendirmeniz nedir?	28	23	47	39	36	30	10	8	1	1
2.	Lisans eğitim sürecinde "Müzik Yazılımları"nı öğrenme düzeyinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?	34	28	38	30	33	27	14	12	4	3
3.	Derslerinizde geleneksel eğitimin yanında, teknolojinin sunduğu imkânlardan yararlanma durumunuz ile ilgili genel değerlendirmeniz nedir?	4	3	8	6	41	34	54	43	17	14

(N=122)

Tablo 2'de, katılımcıların % 62'si lisans eğitiminde verilen "Bilgisayar" eğitiminin yeterliliği ile ilgili olarak, "Çok Kötü" ve "Kötü" yanıtını vermişlerdir. Katılımcıların yaklaşık % 60'ı lisans eğitim sürecinde "Müzik Yazılımları"nı öğrenme düzeyi ile ilgili olarak yine, "Çok Kötü" ve "Kötü" yanıtını vermişlerdir. Katılımcıların, derslerinde teknolojiyi kullanım durumları ile ilgili ise % 57'si "Çok İyi" ve "İyi" yanıtını vermişlerdir.

Tablo 3. Katılımcıların Müzik Derslerinde Yararlanmış Oldukları Teknoloji Destekli Kaynaklar

Araç-Gereçler	İnternet Siteleri	Nota Yazım Programları	Ses Düzenleme Yazılımları	Uygulamalar (MIOY)
Bilgisayar (Laptop)	Youtube	Finale	Cubase	Ear Master
Akıllı Tahta	EBA	Mus2okur	Studio One	Perfect Ear
Metronom	Yousician.com	Muscore	Presonus AudioBox96	Gnu Solfage
Akord Cihazı	Guitar-pro com.	Frescobaldi		Solfared
Mp3		Tonica Fugata		Music Theory
		Score Writer		

Tablo 3'teki uygulama ve programlardan katılımcıların en sık kullandığı programın "Youtube" olduğu tespit edilmiştir. Bunu "Earmaster" ve "Solfage" izlemektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Müzik Teknolojileri İle İlgili Soruları Yanıtlama Durumları

No	Sorular	Çok Az		Az		Orta		Çok		Çok Fazla	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.	Müzik yazılımlarının genelde yabancı dilde olması programların öğrenilmesini zorlaştırıyor mu?	7	6	14	11	45	37	35	29	21	17
2.	Notalara ulaşmada internet sitelerinden hangi sıklıkta yararlanıyorsunuz?	5	4	10	8	20	17	38	31	49	40

(N=122)

Tablo 4'te katılımcıların büyük çoğunluğu, müzik yazılımlarının genelde yabancı dilde olmasının programların öğrenilmesini zorlaştırdığını belirtiyor. Katılımcıların % 70'inden fazlası notalara ulaşmada internet sitelerinden yararlandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların notalara ulaşmada kullandıkları internet siteleri, kullanım sıklığına göre Tablo 5'te sıralanmıştır.

Tablo 5. Katılımcıların Notalara Ulaşmada Kullandıkları İnternet Siteleri

İnternet Sitesi	Kullanım Sıklığı		İnternet Sitesi	Kullanım Sıklığı	
	f	%		F	%
https://imslp.org	19	21,6	www.repertukul.com	3	3,4
https://musescore.com	12	13,6	www.muzikfakultesi.com	2	2,3
http://www.free-scores.com	8	9,1	www.muzikogretmenleriyiz.biz	2	2,3
https://sheetmusic-free.com	7	8	http://www.muzikegitimcileri.net	1	1,1
https://www.neyzen.com	7	8	https://www.notaarsivleri.com	1	1,1
http://www.trnnotaarsivi.com	6	6,8	http://notes.tarakanov.net	1	1,1
https://www.8notes.com	5	5,7	https://www.turkudostlari.net	1	1,1
https://tr.scribd.com	4	4,5	https://bisgen.blogspot.com	1	1,1
https://www.musicnotes.com	3	3,4	http://notasitesi.com	1	1,1
http://www.turkuler.com	3	3,4	http://www.nooota.com	1	1,1
			TOPLAM	88	% 100

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların notalara ulaşmada en sık yararlandığı site büyük oranda "imslp" olmuştur" bunu "musescore", "free-scores" ve "sheetmusic-free" sırayla takip etmiştir. Türk müziği notalarına ulaşmada ise "neyzen" ve "trnnotaarsivi" sitelerinden daha fazla yararlanıldığı görülmektedir. (Katılımcılara sorulan açık uçlu soruda, her katılımcı birden fazla site ismi yazabilmektedir).

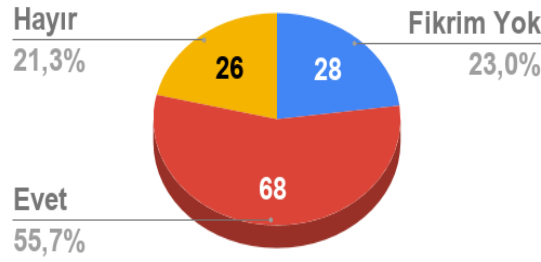
Tablo 6. Katılımcıların "Müzik Eğitiminde Herhangi Bir Alanda 'Uzaktan Eğitim' Aldınız mı?" Sorusuna Verdiği Yanıtlar

	f	%
Evet	2	1,6
Hayır	120	98,4
Toplam	122	100

Tablo 6'da katılımcılara, "müzik alanında hiç uzaktan eğitim alıp almadıkları" sorulmuştur. Katılımcıların tamamına yakını uzaktan eğitim almamış olduğunu belirtmiştir. 122 katılımcıdan ise sadece 2'si uzaktan eğitim almış olduğunu belirtmiştir. Tablo 7'de katılımcıların nereden ve hangi alanlarda uzaktan eğitim almış oldukları gösterilmiştir.

Tablo 7. Müzik Alanında Uzaktan Eğitim Alan Katılımcılar

	Ders Adı	Alınan Yer	Kişi Sayısı
1.	Klasik Gitar Eğitimi	https://cevrimici.anadolu.edu.tr/	1
2.	Stüdyo Kayıt Programı (Ableton)	Belirtilmemiş	1
TOPLAM			2

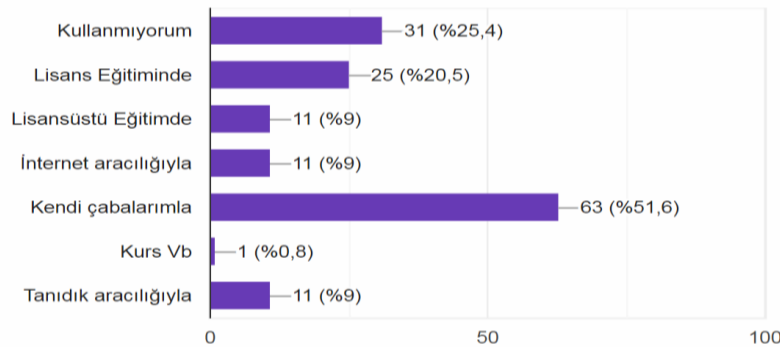
Grafik 1. Mezuniyet Sonrasında Müzik Eğitiminizin Belirli Zamanlarda "Uzaktan Eğitim" ile Devam Etmesini İster miydiniz? Sorusuna Katılımcıların Verdiği Yanıtlar

Grafik 1 incelendiğinde, katılımcıların % 56'sı zaman zaman müzik alanında uzaktan eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir. Yanıtı "Evet" olan katılımcıların hangi alanda uzaktan eğitim almak istedikleri Tablo 8'de verilmiştir. (Katılımcılara sorulan açık uçlu soruda, her katılımcı birden fazla alan yazabilmektedir. Yüzdeler oranın hesaplanması, "Evet" yanıtını veren 68 katılımcı üzerinden yapılmıştır).

Tablo 8. Katılımcıların Almak İstedikleri Uzaktan Eğitim Alanları

ALAN	İstenme Sayısı	
	F	%
Müzik Teknolojileri	21	30,9
- Ses Düzenleme Yazılımları	17	25,0
- Nota Yazım Programları	12	17,6
Çalgı Eğitimi	11	16,2
Kompozisyon	11	16,2
Armoni	10	14,7
Genel/Güncel Müzik	7	10,3
Orff, codaly, vb.	5	7,4
Koro Yönetimi/Orkestra Şefliği	3	4,4
Jazz Müzik/Elektronik Müzik,	3	4,4
Ses Eğitimi	2	2,9
MİÖY, Çalgı Bakım Yapım, Müzik Tarihi, Müzik Kültürü, Müzikolojisi, Müzik Terpi	6x1	1,5
N	68	% 100

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere katılımcıların almak istediği derslerin başında Müzik teknolojileri gelmiştir. Katılımcıların birçoğu genel olarak "Müzik Teknolojileri" (21) terimini kullanırken, bir kısmı ise daha spesifik olarak özellikle nota yazım (17) ve ses düzenleme yazılımı (12) alanında eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir. "Evet" yanıtını veren katılımcıların % 73'ü "Müzik Teknolojisi", % 16'sı "Çalgı Eğitimi", % 16'sı "Kompozisyon" ve % 14'ü "Armoni" alanında eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir.

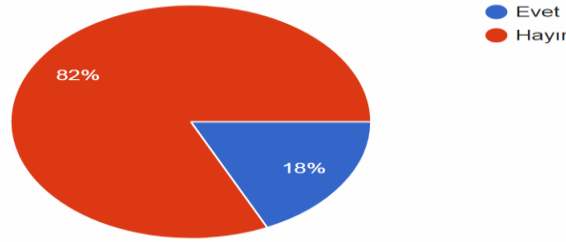
Grafik 2. Katılımcıların "Nota Yazım Programı Kullanıyor musunuz?" Sorusuna Verdiği Yanıtlar?

Grafik 2 incelendiğinde, katılımcıların % 25,4'ün herhangi bir nota yazım programı kullanmadığı saptanmıştır. Katılımcıların % 30'nun lisans ve lisansüstü eğitimde, % 70'nin de kendi ilgileri sonucunda nota yazım programlarını kullanmaya başladıkları tespit edilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Kullandıkları Nota Yazım Programları

Programlar	Kullanım Sıklığı	
	f	%
Finale	44	36,1
Sibelius	23	18,9
Mus2	17	13,9
Musescore	11	9,0
Encore	7	5,7
Frescobaldi	2	1,6
Lilypond	1	0,8
Kullanmıyorum	32	25,4
N	122	%100

Katılımcılara "Kullandığınız nota yazım programlarını kullanım sıklığına göre sıralayınız?" sorusu yöneltilmiştir. 122 katılımcıdan 31 katılımcı olumsuz yanıt verdiği için, 81 katılımcı kullandıkları nota yazım programlarını sırası ile yazmışlardır. Tablo 9'da en çok kullanılan nota yazım programı 54,4 ile "Finale", 28,4 ile de "Sibelius" olmuştur.

Grafik 3. Katılımcıların "Kullanmış Olduğunuz "Dijital Ses Düzeleme Yazılımı Var mı?" Sorusuna Verdiği Yanıtlar.

Yukarıdaki grafikte, katılımcıların 82'sinin herhangi bir ses düzenleme yazılımı kullanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 10. Katılımcıların Kullandıkları Ses Düzenleme Yazılımları

Programlar	Kullanım Sıklığı	
	f	%
Cubase	16	13,1%
Protools	2	1,6%
Studio One	2	1,6%
Ableton	2	1,6%
Sonyacid Pro	2	1,6%
Garageband	1	0,8%
Logic	1	0,8%
Audacity	1	0,8%
Adobe 1.5	1	0,8%
Soundforge	1	0,8%
Steinberg	1	0,8%
N=	122	%100

Tablo 10'da, ses düzenleme yazılımı kullanan katılımcıların en çok tercih ettiği program "Cubase" olmuştur.

Tablo 11. Katılımcıların "İsmi Verilen Yazılım ve Programlardan Tanıyor Olduklarınızı İşaretleyiniz?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Sıra	Program Adı	Tanınma Durumu		Sıra	Program Adı	Tanınma Durumu	
		f	%			F	%
1.	Finale	118	97	13.	Ableton Live	13	11
2.	Sibelius	85	70	14.	Reason	10	8
3.	Cubase	66	54	15.	Tonica Fugata	8	6
4.	Musescore	56	46	16.	Mixcraft Pro	8	6
5.	Mus2	46	38	17.	Capo	6	5
6.	Logic Pro	34	27	18.	Overture	5	4
7.	Garageband	29	24	19.	Notation Composer	5	4
8.	Cakewalk Pro Audio	26	21	20.	Sonar	5	4
9.	Mus2okur	24	20	21.	Magic Score Maestro	3	3
10.	FL Studio	21	17	22.	Sight Reading Factory	2	2
11.	Encore	21	17	23.	Samplitude Pro	1	1
12.	Pro Tools	17	14	24	Forte Home	0	0

(N=122)

Tablo 11'de katılımcıların en çok tanıdığı ilk üç program sırasıyla "Finale" (% 97), "Sibelius" (% 70) ve "Cubase" (54) olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ

Araştırmada elde edilen bulgulara göre şu sonuçlara ulaşılmıştır;

- Lisans eğitiminde verilen "Bilgisayar" eğitiminin yeterliliği ile ilgili olarak, katılımcıların %62'si "Çok Kötü" ve "Kötü" yanıtını vermiştir. Olumlu yanıt veren katılımcıların oranı ise oldukça düşüktür (%10). Bu durum, lisans eğitiminde verilen "Genel Bilgisayar" eğitiminin oldukça yetersiz olduğunu düşündürmektedir.

- Lisans eğitiminde "Müzik Yazılımları"nın öğrenilme düzeyi ile ilgili olarak, katılımcıların yaklaşık % 60'ı "Çok Kötü" ve "Kötü" yanıtını vermiştir. Katılımcıların % 70'i, derslerinde teknolojiyi kullanım durumları ile ilgili olarak "Çok İyi" ve "İyi" yanıtını vermiştir. Bu bilgiler ışığında, aslında teknolojinin büyük ölçüde kullanılmak istendiği, ancak lisans eğitiminde verilen alan ve genel teknolojik eğitimin oldukça yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların müzik eğitimi derslerinde en sık kullandıkları programın da "Youtube" olduğu tespit edilmiştir. Bunu "Earmaster" ve "Solfage" izlemektedir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu müzik yazılımlarının genelde yabancı dilde olmasının programların öğrenilmesini zorlaştırdığı belirtmiştir.

- Notalara ulaşmada katılımcıların % 80'inin internet sitelerinden yararlandığı ve en sık yararlandıkları sitenin de "imslp" olduğu saptanmıştır. Bunu "Musescore", "free-scores" ve "sheetmusic-free" takip etmektedir. Türk müziği notalarına ulaşmada ise genellikle "Neyzen" ve "trtnotaarsivi" sitelerinden yararlanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Katılımcıların neredeyse tamamına yakınının müzik alanında uzaktan eğitim almadığı tespit edilmiştir. Ancak, katılımcıların %56'sı müzik alanında zaman zaman uzaktan eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların uzaktan eğitim ile almak istediği derslerin başında ise "Müzik teknolojileri" gelmiştir. Katılımcıların % 73'ü "Müzik Teknolojisi", % 16'sı "Çalgı Eğitimi", % 16'sı "Kompozisyon" ve % 14'ü "Armoni" alanında eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir.

- Katılımcıların % 25,4'ün herhangi bir nota yazım programı kullanmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, GSL öğretmenlerinin yaklaşık dörtte birinin hiçbir nota yazım programı kullanmadığını göstermektedir. Kullananların ise yüksek oranda kendi çaba ve gayretleri ile öğrendikleri tespit edilmiştir (%60). Lisans ve lisansüstü eğitimde ise, bu oranının yaklaşık olarak % 30 olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların en çok kullandığı nota yazım programlarının 54,4 ile "Finale", 28,4 ile de "Sibelius" olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Katılımcıların % 82'sinin herhangi bir ses düzenleme yazılımı kullanmadığı tespit edilmiştir. En çok kullanılan ses düzenleme yazılımının da "Cubase" olduğu sonucuna ulaşılmıştır

- Katılımcılara, isimleri verilen nota yazım programları ve ses düzenleme yazılımlarından hangilerini tanıdıkları sorulmuştur. Bulgular sonucunda, katılımcıların büyük çoğunluğunun bu yazılım ve programları büyük oranda tanımadıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların en yüksek oranda tanıdığı programların ise "Finale" (% 97), "Sibelius" (% 70), "Cubase" (% 54) ve "Mus2" (% 38) olduğu tespit edilmiş

tir. Hiç tanınmayan programların oranı ise oldukça yüksektir. Bu durum, mevcut bulunan Güzel Sanatlar Lisesi müzik öğretmenlerinin, alana yönelik teknolojik yazılım ve programları tanıma ve kullanma durumlarının oldukça düşük olduğunu göstermektedir.

ÖNERİLER

- Müzik öğretmeni adaylarının lisans eğitimlerinde, temel müzik programlarına yönelik nitelikli bir eğitim almaları sağlanmalıdır. Bunun için, “Bilgisayar I-II” dersinin yanında temel müzik programlarına yönelik dersler müfredat programına dâhil edilebilir, ya da I. Yarıyılıda “Temel Bilgisayar”, II. Yarıyılıda "Alana Yönelik Teknoloji" eğitimi, tüm öğretmenlik programlarında bir ders olarak okutulabilir.
- Önerilen “Alana Yönelik Teknoloji” dersinin, hem bilgisayarla ilgili yeterli donanıma sahip hem de müzik alanına hâkim öğretim elemanları tarafından verilmesi önerilir.
- Gelişen teknolojiye ayak uydurabilmek için, alana yönelik teknolojik yazılım ve programların belirli dönemlerde (seminer, kurs, uzaktan eğitim vb) devam etmesi önerilir. Bu durum, hem mezun olan müzik öğretmenlerinin teknolojik güncelliğini sağlarken hem de geçmişte mezun olan ve bu eğitimi hiç almamış müzik öğretmenlerinin de eksikliklerinin giderilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Kullanılan yazılımların çoğunlukla yabancı dilde olması, bu programların öğrenilmesini de oldukça zorlaştırmaktadır. Türkçe yazılım programları, yeni müzik site ve online forumların hazırlanması bu programların kullanımını oldukça kolaylaştıracaktır. Türk Müziği ses sistemi ile ilgili yazılım ve programların da oldukça yetersiz olduğunu düşünürsek bununla ilgili çalışmalara da hızlı bir şekilde başlanması önerilir.
- Ayrıca, araç gereç, yasal yazılım ve programların GSL ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalları için temin edilmesi ve gerekli sınıf ortamlarının oluşturulması önerilmektedir

KAYNAKÇA

- Ayhan, A. ve Gökteş, M. (2015). İnsanın Toplumsal Yaşamında Müziğin Dijital Boyuttaki Yeri ve Önemi. *Uluslararası Sanat Sempozyumu ve Sergisi (s. 1-11)*. 15-17 Ekim, Malatya İnönü Üniversitesi.
- Çevik, D. B. (2012). Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin teknoloji kullanımına Yönelik Görüşleri. *Journal of Educational And Instructional Studies In The World*, Şubat, 2-1-20, 135-141.
- İnceoğlu, M. M. (2004). Bilgisayar Okuryazarlığı: Öğretmenlikte Kalite İçin Küçük bir Adım. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (s. 1-4)*. 6-9 Temmuz 2004, Malatya.
- Koç, A. (2004). Günümüzde Bilgisayar Destekli Müzik Yazılımlarının Müzik Eğitime Katkıları. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu*. 7-10 Nisan 2004, (s. 1-6). Isparta.
- Kürün, A. R. ve Ayhan, A. (2017). Müzik Öğretmeni Adaylarının Güncel Müzik Yazılımlarını Okul Şarkılarına Destek Amaçlı Kullanmalarının İncelenmesi. *3. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu*. 26-28 Ekim 2017. Kahramanmaraş.
- Levendoglu, N. O. (2004). Teknoloji destekli çağdaş müzik eğitimi. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi (s. 2-4)*. 7-10 Nisan 2004. Isparta.
- Nacakçı, Z. ve Dalkıran, E. (2011). Müzik Öğretmenliği Programında yer alan "Bilgisayar" Dersinin işlevselliği. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6-2, 187-198.
- Şenel, H. C. ve Seferoğlu, S. S. (2009). Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (ECDL): Türkiye'deki Uygulamalar. *XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri (s. 395-402)*. Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Tecimer, B. (2006). İnternet ve Yaşam Boyu Müzik Eğitimi. *MÜZED*, 15 (Kış), 8-9.
- Yalçınkaya, B. ve Demir, A. C. (2013). Müzik Öğretmeni Adaylarının Alana Yönelik Bilgisayar Okuryazarlığı Düzeylerinin Belirlenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 8-8 Summer, s. 2185-2194. Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Review/Feedback of Fine Arts high school music teacher's regarding their status in utilization of music technologies.

*Perçin DEMİRKOL YALÇIN
Dicle Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Diyarbakır/TÜRKİYE
e-posta: percinp@gmail.com*

Citation: Demirkol Yalçın, P. (2019). Review/Feedback of Fine Arts high school music teacher's regarding their status in utilization of music technologies. *E-Kafkas Journal of Educational Research*, 6(1), 51-62.

Purpose

In recent years, development in technological field continues at a dizzying pace. Following this rapid progress in field of technology, usage of personal computers have spreading many different areas. Music is one of the areas impacted by these improvements. In-line with the development of technology note writing, vocalization, ear training, composing, sharing and instruments training have become much easier. These improvements have also enabled the learning process to be realised in a shorter time. This study was conducted in order to determine the level of music software and programs that music teachers working in Fine Arts High School know and how they benefit from music technologies. The research is thought to be beneficial for music teachers in terms of learn and utilizing music software and programs within their professional lives. The study is considered to be important in terms of its contribution and convenience to music education and production.

Method

The research is a descriptive study aiming to determine a case study based on its purpose and data collection method. Case studies can be executed both by using qualitative and quantitative approaches. A questionnaire developed by the researcher was used to obtain the data of the research. The quantitative data of the research were determined by means of multiple-choice questions; qualitative data were collected through open-ended questions in the questionnaire.

The audience of the study consists 122 Fine Arts High School music teachers that served during 2018-2019 academic year.

Initially related literature source was searched in order to collect data within the scope of study. As a result of survey, most common used technological tools, software and programs were determined. Questionnaire was formed based on the technological tools, music software and programs that were determined followed by taking opinions of experts. In the questionnaire, there are 21 questions, 4 of them regarding demographics and 17 of them regarding the main topic (12 closed and 5 open-ended). The questionnaire was first conducted to a certain test group and the rearranged and conducted to 122 Fine Arts High School Music teachers across Turkey.

Conclusion and Discussion

Regarding the adequacy of "Computer" education in undergraduate education, 62% of the participants answered "Very Bad" and "Bad". The proportion of the ones who responded positively is quite low (10%). Regarding the level of learning of "Music Software" in undergraduate education, approximately 60% of the participants answered "Very Bad" and "Bad". 70% of the participants answered "Very Good" and "Good" regarding their use of technology in their courses. It was found out that the most frequently used program in the music education classes was "Youtube". Followed by "Earmaster" and "Solfage". The majority of the participants stated that the fact that music software is generally in a foreign language makes it difficult to learn the programs.

25.4% of the participants did not use any note taking app. The ones who uses note taking app was determined that they learned with their own efforts (60%). In under and postgraduate, this ratio was found to be approximately 30%. It was concluded that the most used note writing programs of the participants were "Finale" with 54.4 and "Sibelius" with 28.4.

It was found that 82% of the participants did not use any audio editing software. It is concluded that the most used audio editing software is "Cubase".

It was found that 80% of the participants benefited from the web sites in accessing the notes and the most frequently used web-site was "imslp". Followed by "Musoscore", "free-scores" and "sheetmusic-free" In order to reach the notes of Turkish music, it was concluded that "Neyzen" and "trtnotaarsivi" were the sites that are generally used.

Not almost all of the participants received distance education in the field of music. However, 56% of the participants stated that they would like to receive distance education in music field from time to time. "Music technologies" is determined as being the top subject by the participants that is desired to take distance learning.

Candidates of music teachers should be provided with a qualified education for basic music programs in their undergraduate education. For this purpose, in addition to the "Computer I-II" modules, another module can be added in relation to basic music programs. On the other hand, "Basic Computing" for the first semester and "Technology in related field" for second semester can be taught as a module in all teaching programs. It is recommended that the proposed "Technology in related field" module to be taught by instructors who are both equipped with computer skills and who are proficient in music.